

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

Otuz birinci Birleşim

25.1.1952 Cuma

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	303:304	tasarısı ve Bütçe Komisyonu raporu (1/304)	311:312,313,314,326,328:331
2. — Havale edilen kâğıtlar	304	2. — Kırşehir Milletvekilliğine seçilen Elvan Kaman'ın seçim tutanağı hakkında Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı tezkeresi ve Tutanakları İnceleme Komisyonu rapo- ru (3/242)	312
3. — Yoklama	304	3. — Bolu Milletvekili Kâmil Kozak'- ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldı- rılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kuru- lan Karma Komisyon raporu (3/255)	312
4. — Harçlar Kanunu tasarısının görü- şülmesi için üç komisyondan üçer üye ilâ- vesiyle Yol Vergisi Geçici Komisyonuna havalesi	304:305	4. — Edirne Milletvekili Hasan Osma'- nın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldı- rılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kuru- lan Karma Komisyon raporu (3/175)	313
5. — Sorular ve cevaplar	305	5. — Gümüşane Milletvekili Halit Zar- bun'un milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/220)	313
A — Sözlü sorular	305	6. — Kastamonu Milletvekili Ahmet Kes- kin'in, milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezke- resi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/192)	313
1. — Seyhan Milletvekili Cezmi Türk'- ün, çeltik ekimi ve tohumluk tevziatı hak- kındaki sorusuna Tarım Bakanı Nedim Ök- men'in sözlü cevabı (6/529)	305:311		
2. — Hatay Milletvekili Hasan Reşit Tankut'un, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Refik Koraltan'ın, Samandağı İl- cesindeki beyanatına dair Adalet Bakanlı- ğından sözlü sorusu (6/537)	311		
3. — Hatay Milletvekili Cavit Yurt- man'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisi Baş- kanı Refik Koraltan'ın Samandağı İlcesin- deki beyanatına dair Adalet Bakanlığın- dan sözlü sorusu (6/538)	311		
6. — Görüşülen işler	311		
1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cet- velde değişiklik yapılması hakkında kanun			

7. — Kırklareli Milletvekili Mahmut Erbil'in milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/223) 313

8. — Zonguldak Milletvekili Rifat Si-
vişoğlu'nun milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/271) 313

9. — Bursa Milletvekili Ağâh Erozan'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma komisyon raporu (3/191) 313

10. — Giresun Milletvekili Mazhar Şener'in milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/197) 313

11. — Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/176) 313: 314

12. — Maraş Milletvekili Ahmet Bozdağ'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/177) 314

13. — Tekirdağ Milletvekili Hüseyin Bingül'ün milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/178) 314

14. — Trabzon Milletvekili Mustafa Reşit Tarakçıoğlu'nun milletvekilliği do-

kunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/179) 314

15. — Altmış milyon liralık iç istikraz akdi hakkındaki kanun tasarısı ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/301) 314: 316,323,326,332,335

16. — Kibritin tekelden çıkarılmasına ve İstihlâk Vergisine tâbi tutulmasına dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu ile Ekonomi Komisyonu düşüncesi ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/199) 316:326

17. — Gümrük Tarifesi Kanununa bağlı Giriş Genel Tarifesinin 647 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/198) 326

18. — Muamele Vergisi Kanununun 9 ve 89 ncu maddelerine birer fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/200) 326:327

19. — Amasya Milletvekili Kemal Eren ve Ankara Milletvekili Salâhattin Benli'nin, Gayrimenkule Tecavüzün Def'ine dair kanun teklifi ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (2/191) 327

20. — İhtiyarlık Sigortası Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ile Erzurum Milletvekili Said Başak'ın, İhtiyarlık Sigortası Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Ticaret, Çalışma ve Adalet komisyonları raporları (1/240, 2/117) 327

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

İçtüzük, müstakillen tetkiki vazifesini kendisine verdiği mevzularda karma veya geçici komisyonlara Bütçe Komisyonunun iştirakine mâni teşkil etmekte bulunduğundan akar yakıtlardan alınacak Yol Vergisi hakkındaki kanun tasarısını incelemek üzere kurulan Geçici Komisyona, Bütçe Komisyonundan da üç üye ayrılması hakkındaki muamelenin düzeltilmesine dair olan Bütçe Komisyonu Başkanlığı tekeresi üzerinde bir müddet görüşüldükten sonra reddedildi.

Zonguldak Milletvekili Yunus Muammer Alakant'ın, İçişleri Bakanlığınca kadro harici bırakılacak memurlar hakkında alınmış bir karar olup olmadığına ve tekaüde sevkedilecekler için mütat muameleler haricinde bir tedbir düşünülüp düşünülmediğine,

Çanakkale Milletvekili Bedi Enüstün'ün, ileri demokrat memleketlerde olduğu gibi vali intihabı yetkisinin bizde de halka verilmesi hakkında hükümetçe ne düşünüldüğüne dair sorularına, İçişleri Bakanı cevap verdi.

Muğla Milletvekili Nâtık Poyrazoğlu'nun, Kore'deki esir ve kayıp miktarımızın resmî rakamlara göre ne kadar olduğuna,

Çorum Milletvekili Hasan Ali Vural'ın, Millî Savunma Bakanlığına bağlı Hava ve Kara kuvvetleriyle diğer müesseselere ait motörlü vasıtaların Ankara Şehri içinde sebebiyet verdikleri ölüm hâdiseleri ile yaralama vakalarının miktarına, mesulleri hakkında alınan cezai tedbirlere ve meslekî ehliyeti haiz ücretli sivil goför kullanılmamasının sebebine dair sorularına, Millî Savunma Bakanı cevap verdi.

Seyhan Milletvekili Cezmi Türk'ün, çeltik ekimi ve tohumluk tevziatı hakkındaki sorusu, gelecek birleşime bırakıldı.

Seyhan Milletvekili Cezmi Türk'ün, Seyhan ilindeki sıhhi hâdiselere dair sorusuna, Sağlık

ve Sosyal Yardım Bakanı cevap verdi.

Balıkesir Milletvekili Ali Fahri İşeri'nin, vatandaşlara karşı iyi muamele yapmıyan ve demokratik idareye intibak edemiyen memurlar hakkında ne düşünüldüğüne;

Balıkesir Milletvekili Ali Fahri İşeri'nin, muayyen mesai saatlerinde vazifeleri başında bulunmıyan ve devamsızlıkları görülen memurlar hakkında ne muamele yapıldığına dair olan sorularını, Başbakan Yardımcısı cevapladı.

Balıkesir Milletvekili Ali Fahri İşeri'nin, hukuk ve boşanma dâvalarıyla icra işlerinin bir an evvel neticelendirilmesi için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Adalet Bakanlığından olan sorusu, Bakan seyahatte bulunduğundan, bir hafta sonraya bırakıldı.

Trabzon Milletvekili Hamdi Orhon'un, Adapazarı ve Düzcede usulsüz ilân üzerine yapılan ihale hakkındaki söylentinin mahiyetine dair sorusuna, Başbakan Yardımcısı cevap verdi.

Mardin Milletvekili Mehmet Kâmil Boran'ın, Devlet Tiyatrosu Umum Müdürünün ne maksatla yabancı memleketlere gönderildiğine, bâzı piyeslerin vaz'ı sahne masraflarıyla elde edilen hasılat ve piyes müterciminin Ankara'ya getirildiği hakkındaki haberin doğru olup olmadığına ve Devlet Tiyatrosu sanatkarlarının terfi, terfi ve himayeleri için ne düşünüldüğüne dair sorusuna Millî Eğitim Bakanı cevap verdi.

25 . I . 1952 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkanvekili
Kayseri Milletvekili
Fikri Apaydın

Kâtip
Çorum Milletvekili
Sedat Baran

Kâtip
İsparta Milletvekili
Said Bilgiç

Sorular

Yazılı sorular

Seyhan Milletvekili Arif Nihat Asya'nın, Edirne İli Özel İdaresinin tek öğretmenli köy okullarında çalışmış öğretmenlere ne kadar borce olduğuna ve bu borce karşılamak üzere özel idare bütçesine ne kadar para konulduğunu

na dair yazılı soru önergesi İçişleri ve Millî Eğitim bakanlıklarına gönderilmiştir. (6/551)

Çorum Milletvekili Baha Koldaş'ın, ilkokul öğretmenlerine yaptırılacak evler için hazırlanmakta olan yapı sandığı tasarısının ne zaman Meclise sevkolunacağına ve bunlar için alın-

ması düşünülen âcil yardımların nelerden ibaret bulunacağına dair yazılı soru önergesi Millî Eğitim Bakanlığına gönderilmiştir. (6/552)

Çorum Milletvekili Baha Koldaş'ın, ücretli

telgraf muhabere memurlarının aylıklı kadroya geçirilmesi hususundaki tetkiklerin neticesine dair yazılı soru önergesi Ulaştırma Bakanlığına gönderilmiştir. (6/553)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Tasarılar

1. — Ankara'da Gençlik Parkında mevcut bina ve tesislerin parasız olarak Ankara Belediyesine devri hakkında kanun tasarısı (1/322) (İçişleri, Maliye ve Bütçe komisyonlarına);

2. — Askerî Ceza Kanununun 114 nü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı (1/323) (Millî Savunma ve Adalet komisyonlarına);

3. — Muamele Vergisi Kanununda değişiklikler yapılmasına ve 2731 sayılı Kanun ve ekleri gereğince bâzı maddelerden alınan İstihlâk Vergisinin Muamele Vergisi ile birleştirilmesine dair 4939 sayılı Kanunun geçici birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı (1/324) (Ekonomi, Ticaret, Maliye ve Bütçe komisyonlarına);

4. — Tekel Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/325) (Bütçe Komisyonuna);

Teklif

5. — Tokad Milletvekili Ahmet Gürkan'ın, Halk Partisinin Halkevlerine sarfetmek üzere Devlet daire ve müesseselerinden alıp zimmetinde bıraktığı paraların istirdadı hakkında kanun teklifi (2/336) (İçişleri, Adalet, Maliye ve Bütçe komisyonlarına);

Tezkereler

6. — Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/281) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyona);

Rapor

7. — Seyhan Milletvekili Reşad Güçlü'nün, Basın Kanununun 36 ncı maddesindeki (Basın yoluyla işlenmiş bulunan suçlar) tâbirinin yorumlanması hakkında önergesi ve Adalet ve İçişleri komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (4/199) (Gündeme).

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,06

BAŞKAN — Başkanvekili Fikri Apaydın

KÂTİPLER : İbrahim Kirazoğlu (Kayseri), Sedat Baran (Çorum)

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapıyoruz.
(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır, oturumu açıyorum.

4. — HARÇLAR KANUNU TASARISININ GÖRÜŞÜLMESİ İÇİN ÜÇ KOMİSYONDAN ÜÇER ÜYE İLÂVESİYLE YOL VERGİSİ GEÇİCİ KOMİSYONUNA HAVALESİ

Söz Maliye Bakanınındır.

MALİYE BAKANI HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Varidatı 1952 yılı Bütçesi gelirleri arasında gösterilen Harç Kanunu tasarı-

sı Yüksek Meclise gelmiş bulunmaktadır. Şubat sonuna çok bir zaman kalmamıştır. Onun için geçende kurulmuş olan Yol Vergisi Geçici Komisyonuna alâkalı komisyonlardan üye veril-

mek suretiyle Harçlar Kanunu tasarısının aynı komisyonda müzakere edilmesine müsadelerini rica ediyorum.

BAŞKAN — Akar yakıtlardan alınacak Muamele Vergisi hakkındaki kanun tasarısının İçişleri, Gümrük ve Tekel, Bayındırlık, Maliye ve Bütçe komisyonlarından seçilecek 3 er üyeden mürekkep bir geçici komisyonda görüşül-

mesi kabul edilmişti. Bakanın şimdi verdiği izahata nazara Adalet, Dışişleri ve Ticaret Komisyonlarından da 3 er üye alınması suretiyle harçlar kanunu tasarısını aynı Geçici Komisyonda görüşülmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Harçlar kanunu tasarısı da bu geçici komisyona verilmiştir.

5. — SORULAR VE CEVAPLAR

A — SÖZLÜ SORULAR

1. — *Seyhan Milletvekili Cezmi Türk'ün, çeltik ekimi ve tohumluk tevziatı hakkında Tarım Bakanlığından sözlü sorusuna Tarım Bakanı Nedim Ökmen'in sözlü cevabı (6/529)*

Yüksek Başkanlığa

Aşağıdaki sorulara ilgili Bakanlıkça sözlü olarak cevap verilmesine yüksek delâletlerinizi dilerim.

1. Bakanlığın çeltik ekimini Türkiye'de tamamen serbest bıraktığı doğru mudur? Seyhan İli de bu serbest illere dâhil midir? Her hangi salâhiyetli komisyon buna karar vermiş ve bu komisyonda kimler bulunmuştur?

2. Bu yıl çeltik ekimi yapılan bölgelerde mevcut kanun tamamen tatbik edilmiş midir? Edilmemişse takibat yapılmış mıdır? Hangi illerde kimler takibat yapmış ve ne netice alınmıştır?

3. Bu yıl Hatay ilindeki çeltik zeriyesi ne miktardı ve ne netice vermiştir?

4. Çeltik ekimine müsaade edilirken şahıs başına veya şirket adına müsaade edilen âzami dönüm miktarı var mıdır?

5. Bu yıl Türkiye'de ne cins ve ne miktar tohumluk dağıtılmıştır? Bu tevziatta hangi esaslara göre hareket edilmiştir.

6. Seyhan İline ne cins, ne miktar tohumluk hangi aylarda gönderilmiştir? Karaisalı Kazasına verilen tohumluk miktarı ne kadardır?

7. Bu yıl Bilecik İline ne cins, ne miktar tohumluk hangi tarihlerde gönderilmiştir? Bozüyük İlcesinde hangi tarihte ne miktar tohumluk tevzi edilmiştir.

Seyhan Milletvekili
Cezmi Türk

TARIM BAKANI NEDİM ÖKMEN (Maraş)
Seyhan Milletvekili Cezmi Türk tarafından verilen çeltik ekimi ve tohumluk tevziatı hakkında bakanlığımıza tevcih edilen suallerine sırası ile cevap arz ediyorum.

Birinci sualleri :

Bakanlığın çeltik ekimini Türkiye'de tamamen serbest bıraktığı doğru mudur? Seyhan İli de bu serbest illere dâhil midir? Hangi salâhiyetli komisyon buna karar vermiş ve bu komisyonda kimler bulunmuştur?

Birinci suallerine cevabım :

1. Halen meriyette bulunan 3039 sayılı Çeltik Ekim Kanununa göre Türkiye'de daimî sulama ve kesik sulama olmak üzere iki usul ile çeltik yetiştirilmektedir.

Bu itibarla Türkiye'de çeltik ekiminin her türlü kayıttan azade olarak tamamen serbest bırakılması bahis mevzuu değildir.

Bu kanunun ikinci maddesi gereğince daimî sulama usulüyle çeltik ekimine izin vermeye mahallî çeltik komisyonları salâhiyetli bulunmaktadır. Ve bu komisyonların işlerine her hangi bir suretle müdahalede bulunulmasına kanunen imkân yoktur. Kanunun 17 nci maddesi gereğince de kesik sulama usulü ile çeltik ekecek yerlerin tesbiti Tarım, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte kararlaştırılır.

Sıtmanın salgın bir hale geldiği 1943 yılında ve mütaakıp senelerde kanunun bu maddesine dayanılarak memleketin çeltik ekimine elverişli 90 a yakın ilcesinde kesik sulama ile çeltik ekimi men edilmiştir.

Ancak kesik sulama usulü ile çeltik ekiminin tahdidine saik olan şartlar bugünkü mücadele imkân ve vasıtaları ve bilhassa müessir ilaçla-

rın tatbik sahasına intikal etmiş bulunması dolayısı ile bertaraf edilmiş ve bu suretle geçen sene ve bu sene yasak bölgeler git gide asgari bir hadde indirilmiştir.

Bu meyanda Seyhan İli de kesik sulama çeltik ekimi yapacak iller arasına alınmıştır.

Büyük Millet Meclisine sevkolunan yeni Çeltik Ekimi kanun tasarısının kabulüne kadar ekim mevsimi gelip çatacağından bu yıl kesik sulama ile çeltik ekim yasağının devam ettirileceği yerler bakanlığımızda ilgili il milletvekilleri, Ankara Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakültelerinden alâkalı profesörler, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ve Bakanlığımız salâhiyetli uzmanlarının iştirakiyle yapılan bir toplantıda tesbit olunmuş ve hazırlanan protokol esaslarına göre ilgili illere gerekli tebligat yapılmıştır.

Arkadaşımız bu komisyonda kimlerin bulunduğunu soruyorlar? İsimlerini tasrih ediyorum. Ziraat İşleri Umum Müdürü Necati Turgay, Sıtma Savaş Genel Müdürü Mithat Soyer, Ziraat İşleri Umum Müdür Muavini Kemal Gökgöz, Sıtma Savaş Mütchassısı Şevket Ögen, Umumi Ziraat Şubesi Müdürü Ekrem Günay, Prof. Dr. Süreyya Aygün, Prof. Dr. Bekir Alkan.

Soru 2 — Bu yıl çeltik ekimi yapılan bölgelerde mevcut kanun tamamen tatbik edilmiş midir? Edilmemişse takibat yapılmış mıdır? Hangi illerde kimler takibat yapmış ve ne netice alınmıştır?

Cevap 2. — Yukarda belirtildiği ve 3039 sayılı Çeltik Ekimi Kanununun tetkikından anlaşılacağı üzere il ve ilçelerde çeltik ekimine izin verilmesi ve kanunun tatbikatı mahallî çeltik komisyonlarına tevdi edilmiş bulunmaktadır.

Ancak izinsiz ekimlerde komisyon kararıyle ekseriyetle suyun kesilmesi halinde ekicinin Devlet Şûrasına şikâyet ve müracaat hakkı baki bulunmakta ve çok defa Şûranın kararı müracaat sahibinin lehine tezahür etmekte ve komisyon kararları nakzedilerek bu hal müşkül-ler doğurmaktadır.

Çeltik Kanununun tatbik edilmediği hakkında kanuni takibatı icabettirecek bir vaka veya şikâyet Tarım Bakanlığına intikal etmemiştir.

Arkadaşımızın üçüncü sorusu şudur: Bu yıl Hatay İlindeki çeltik zeriyesi ne miktardı ve ne netice vermiştir?

3. Bu yıl Hatay İlinde 17.080 dekar çeltik ekimi yapılmıştır. Bakanlığa her hangi bir şikâyet vâkı olmamış, netice müspet çıkmıştır.

Müstahsillarca vâkı istek üzerine bu yıl alınan kararlarla kesik sulama ile çeltik ekimi merkez kazasına da teşmil olunmuştur.

Sual 4 — Çeltik ekimine müsaade edilirken şahıs başına veya şirket adına müsaade edilen âzami dönüm miktarı var mıdır?

Cevap 4 — Mer'î kanunda çeltik ekimine izin verilecek sahanın doğrudan doğruya tahdid hakkında bir hüküm yoktur. Ancak mahallî su miktarı ve su hakları ve diğer mahsullerin su ihtiyacı çeltik sahalarının tesbitinde nazara alınmaktadır. Bu itibarla kanun ve talimatnamedeki hükümlere riayet şartıyla ekim sahasının tevsi mümkün bulunmaktadır ve buna mâni hüküm yoktur.

Sual 5 — Bu yıl Türkiye'de ne cins ve ne miktar tohumluk dağıtılmıştır? Bu tevziatta hangi esaslara göre hareket edilmiştir?

Cevap 5 — 1951 yılında dağıtılmak üzere Bakanlıkça 5254 sayılı Kanun gereğince illere yapılan tohumluk tahsisi ve Devlet Üretme Çiftliklerinden peşin para ile verilen (Göçmenlere verilenler hariç) tohumluk yekûnu 52256 ton olup bunun 50409 tonu buğday, 1749 tonu arpadır.

İl ihtiyaç komisyonlarının aldıkları karara müsteniden valiliklerce istenen tohumluklar; Bakanlıkça Devlet Üretme Çiftliklerinden, Ofisten veya mahallî Piyasadan sağlanmak ve mürettep mahallerine sevkedilmek üzere tahsis edilmektedir.

Ofis ve mahallî piyasadan tedarik edilen tohumluklar mezkûr kanun hükümleri gereğince bölgeye elverişlilik ve çeşitlerin tâyin ve tesbiti mahallî ihtiyaç komisyonlarına bırakılmaktadır. Devlet Üretme Çiftliklerinden temin edilen tohumlukların çeşitleri şunlardır:

111/33, 220/39, 702, sertak, karakılçık, floransa, akbaşak mentana, akova, köse, üveyik ve şahman;

İllere yapılan tohumluk tahsininde 5254 sayılı Kanun esaslarına göre hareket edilmiştir.

Soru 6 — Seyhan İline ne cins ne miktar tohumluk hangi aylarda gönderilmiştir? Karaisali kazasına verilen tohumluk miktarı ne kadardır?

Cevap 6 — Seyhan Valiliği 6 . IX . 1951 ta-

rihinde 300 ton tohumluk talebinde bulunmuştur. Bu ile mahallen temin edilmek suretiyle 200 ton 11 . IX . 1951 de, 100 ton 3 . X . 1951 de, 200 ton 6 . X . 1951 de olmak üzere ceman (200 ton fazlasıyla) 500 ton tohumluk tahsis edilmiş bulunmaktadır. (Floransa buğdayı tevziatı ayrıdır).

Tahsis mahallen yapıldığı için çeşidinin tayini de ile bırakılmış bulunmaktadır. 5254 sayılı Kanun gereğince Bakanlıkça tohumluk tahsisi yalnız illere yapılmakta olup, ilcelerin ihtiyaçları yapılan bu tahsis içinden ihtiyaç komisyonları kararı ile il tarafından karşılanmaktadır.

Elde mevcut malûmata göre Karaisalı İlcesine İhtiyaç Komisyonunca tahsis edilen tohumluk miktarı 90 tondur.

Arkdaşımızın son suali şudur:

Bu yıl Bilecik İlne ne cins, ne miktar tohumluk hangi tarihlerde gönderilmiştir? Bozüyük İlcesinde hangi tarihte ne miktar tohumluk tevzi edilmiştir?

7. Bilecik İli :

a) 31 Ağustosta, 5 ton tohumluk talebinde bulunmuş, bu istek 10 Eylülde karşılanmıştır.

b) 2 Kasımda istenen 18 ton tohumluk, 5 Kasımda tahsis edilmiştir.

c) Bozüyük İlcesinin Dodurga bucağı çiftçilerinin 26 Kasım tarihindeki 20 ton tohumluk isteği; İhtiyaç Komisyonunca bir taraftan tetkik edilmekle diğer taraftan vaktin geçmemesi için tahsisi derhal (*) yapılmış ve keyfiyet valiliğe bildirilmiştir.

Yapılan tahsisler mahallî piyasadan temin suretiyledir. Ancak son tahsis, mahallî piyasadan temin edilemediğinden Bozüyük Ofisinden verilmesi için valilikçe Ofis Genel Müdürlüğünden tahsis emri istenmiştir. Temin edilen tohumluklar tamamen tevzi edilmiştir.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Efendim, Sayın Bakan'a verdikleri izahattan dolayı teşekkür ederim.

Çeltik ekimine dair olan serbestiyi sormaktan kastım, şudur:

Gazetelerde intişar etmiş bir bakanlık tebliği görmüştüm. Kendileri de burada teyit buyurdular. Türkiye'de çeltik ekimini serbest bırakmak

için, bakanlıkta, ilgili vilâyet milletvekillerinin de bulunduğu bir komisyon toplandığı ve bu komisyonun verdiği kararlar neticesinde, bu ekimin serbest bırakıldığı bildirilmekte idi.

Sayın Bakan da aynı hususu burada teyit ve tekiden beyanda bulundular. Benim ilk itirazım bu esas noktaya olacaktır. Malûmu devletinizdir ki, B. M. Meclisi yaşama göreviyle vazifelidir. Yürütme görevi, icra makamlarının elindedir. Yürütme görevindeki hususlara, milletvekillerinin iştirâki ve mesuliyet tekabbül etmeleri doğru değildir. Ancak milletvekillerinin ihtisaslarından istifade edilerek yasamaya takaddüm eden safhada mütalâaları alınabilir. Nitekim Orman Kanunu hazırlanırken bu yolda hareket edilmiştir. Fakat elimizde bir çeltik kanunu varken, ve bu çeltik kanununun tatbik esasları da Sağlık Bakanlığı ile Ziraat Bakanlığına verilmişken, bu kanunun tatbikatından olarak Türkiye'de çeltik ekimini serbest bırakırken oraya ilgili vilâyet milletvekillerini çağırarak, onlardan mütalâa almak, karara iştirak ettirmek, protokolü imza ettirmek Anayasa hakkuna aykırı bir usuldür. Bu, hukukan aykırı olduğu gibi ayrıca icra makamları; tatbikat bakımından kendilerini daima mürakabe etmesi lâzımgelen milletvekillerini mesuliyete iştirak ettiriyor demek olur ki, mürakıpların mesuliyeti, bu mürakabeyi meflûç bir hale koyar. Binaenaleyh tatbikat bakımından da çok yanlışır.

Üçüncü olarak şu noktayı tebarüz ettirmek isterim; Sayın Bakanın buyurduğu gibi ilgili vilâyet milletvekilleri değil, bu istihsal şubesiyle, çeltik ekimi ile ilgili milletvekilleri çağırılmıştır. Seyhan, Bursa, Maraş illerinden çağırılan milletvekilleri çeltik müstahsılı milletvekilleridir. Bu ikinci noktayı bilhassa ehemmiyetle tebarüz ettirmek isterim. Çeltik müstahsılı olan milletvekillerinin yasama görevleri haricinde çeltik serbestliğini temin edecek komisyonda reye iştirak etmeleri ve protokol imza etmeleri gayet sakat bir şeydir. İhtilatlarını zararlı neticelerini tafsilen arz etmek istemiyorum. Fakat bütün bu mefhumları ifade etsin diye gayet sakat bir usuldür diyorum. Çeltik müstahsılı milletvekillerinin bu gibi icra, yürütme görevi işlerine karıştırılması hukukan, siyaseten, idareten yanlışır ve bâtıldır. Binaenaleyh bu nokta üzerinde ısrarla duruyorum çünkü demokratik olarak bir hukuk meselesi bir Anayasa meselesidir. Bir milletve-

(*) Bilecik Valiliğine ve T. C. Ziraat Bankasına 26 Kasım 1951 /1747 - 62379.

kili olarak soruyorum ve bu arada ilinde çeltik ekimi serbest bırakılmış bir milletvekili olarak böyle bir komisyona iştirak etmediğimi, böyle bir karara iştirak etmediğimi ve böyle bir karara iştirakin de esas itibariyle, protokol itibariyle, netice itibariyle yanlış olduğunu bu kürsüden Yüksek Heyetinize ve dolayısıyla milletimize beyan etmek istiyorum.

Sayın Bakandan istirham ediyorum; bu yanlış yola girmesinler. Bu kötü yola gidilirse yasama göreviyle denetleme görevi arasında ağır ihtilatlar olur ve işin içinden çıkamaz hale geliriz.

İkinci olarak arz etmek istediğim şudur: Mevcut kanunun tatbikatı iyi yapıldı mı? Yapılmadı ise takibat yapıldı mı, dedim.

Sayın bakan şikâyet yoktur, diye cevap bu yurdular. Şu kadarını arz edeyim ki; geçen sene bizim vilâyetimizde Kadirli ve Ceyhan ilçelerinde geniş ölçüde çeltik ekimi yapıldı. Bunlar serbest bırakıldıktan sonra bir sözlü soru ile huzuruza geldim. Bizdeki kanunla İtalya'daki kanunun mukayesesini yaptım. Mevcut kanunun tatbikatında; şu, şu, şu esaslar dikkate alınmalıdır, dedim. Hükümetimizi ve ilgili bakanlıkları vaktinden evvel, elimden geldiği kadar ikaza çalıştım. Bu ikazdan sonra da gittim, bu kanunun tatbikatını mahallen tetkik ettim. Oralarda o vaziyette idi ki, kanunun sarahatine rağmen bütün yollar kesilmişti, gayrifennî şekilde arklar açılmıştı. Kadirli ilçesinde, Ceyhan ilçesinin Şimal kısımlarında, Ceyhan nehri civarındaki bölgelerde hal o vaziyette idi ki mahallin valisi ve vali muavini oralara gidemez olmuşlardı. Bir milletvekili olarak, normal vasıtalarla, arkları aşip seyahatimi oralara intikal ettirmek imkânı yoktu. Binaenaleyh kanunun derecengievvel iyi tatbik edilmediğini mahallen gördüm. İdare âmirleri de hakikaten bu çeltik ekimlerinin kanallarının yolları bozması ve geçilemez bir hale getirmesi yüzünden gidemediklerini sarahatle beyan ettiler. Ayrıca mahallen bu kanunun tatbikatının müessir şekilde kontrol edilmesi ve haklarında takibat yapılması imkânsızdı. Çünkü demin de söyledim, maalesef bakanlık geçen sene de çeltik müstahsılı olan milletvekili arkadaşları toplamış ve onlardan kurduğu komisyonla muayyen yerlere serbestiyet vermişti. Tasavvur ediniz ki hem bu arkadaşlar murakıp, hem iera kararı

vermiş ve hem de müstahsıldır. O halde kimi kime şikâyet edeceğiz, kim kimi murakabe edecektir? Bir milletvekili oturmuş, karar vermiş, benim kazaya çeltik ekilsin, diye. O milletvekili gitmiş, çeltik ekimi yapmış. Hangi memurda kudret ve cesaret görürsünüz ki bir milletvekilinin karşısına çıksın, sen bu çeltik ekimini kanunsuz yapıyorsun desin? (Der sesleri). Dedikten sonra da bunu nasıl sihir-kâr bir kudretle oradan yürütsün. Bu, beşerî bakımdan imkânsızdır. Belki hukukçu arkadaşlar imkân vardır, valiye baş vururlar, Şûrayı Devlete baş vururlar, diyecekler. Realist insanlar olarak hakikatları olduğu gibi arz etmek istiyorum, beşerî bakımdan imkânsızdır. Onun için bu takip ve tatbik iyi yapılmamıştır, kanun tatbik edilmemiştir. Kanunun işçiler için, oralarda çalışanlar için koyduğu hükümler yapılmamıştır. Amelenin barınması, güneş battıktan sonra, gece çalıştırılmaması, su içinde çalışanların gündeliğinin artırılması falan, falan bu cihetleri tafsil etmeden geçiyorum. Yolların bozulması, şusu, busu, katiyen tatbik edilmemiştir. Çünkü aramızda Bursa'dan Maraş'a, Diyarbakır'dan Trakya'ya kadar daima çeltik ekimi yapan arkadaşlar mevcuttur. Allah varlıklarını artırsın. Fakat böyle komisyonlara girip karar vermek, sonra da mahallerine gidip bilfiil müstahsil vaziyete geçmek iyi bir şey değildir arkadaşlar. Memleket için de iyi bir şey değildir, şu kadarcık temas edeyim, partiler için de hiç iyi bir şey değildir.

Arkadaşlar; çeltik ekiminin mahzurları sadece sıhhi değildir, faydaları da sadece iktisadi değildir. Çeltik ekiminin içtimai mahzurları da vardır. Yalnız bir fark vardır. Bunu evvelce Hükümeti ikaz sadedinde arzettiğim sualler arasında Yüksek Heyetinize arz etmiştim, bir daha tekrar edeyim.

Çeltik ekenler, küçük arazi sahibi 10, 20, 100 dönüm toprağı olan insanların topraklarına kira vererek ellerinden almaktadırlar. Diyeceksiniz ki, vatandaşlar serbestir, isterse vermez, direktir. Tasavvur ediniz bir köylü vatandaşın 80 dönüm toprağı vardır. Bir çeltikçi gelip beş bin dönüm arazide çeltik ziraati yapacaktır. Bu vatandaşın, 80 dönüm toprağı olan vatandaşın toprağının, tarlasının ortasından çeltik arkları geçecektir, etrafı bataklık olarak kalacaktır. 80 dönümü buğday ekmek için diretecek olsa

bu bataklıkların neresinden geçecektir? Bu vaziyette buradan istifadesine maddeten imkân yoktur.

Bunun içindir ki, çeltik ekenler, köylünün menfaat damarını çöştürmek için yüksek fiyat vermektedirler. Bâzı yerin beher dönümüne elli lira kadar kira veriyorlar. Müstahsil bununla övünüyor. Bunlar bir, iki mahzur doğuruyor. Köylü bir defa ömründe görmediği parayı eline geçiriyor. Yüz dönüm toprağı olan insanlara yuvarlak hesap 50 lira veriyorsunuz. 5 000 lirayı eline alan köylünün bu parayı vaktinden evvel sarfederek düşeceği hali düşünüünüz. Çeltik sahasından uzaklaşacağını düşünüünüz. Bunun için çeltik ekimi geldiği zaman piyango parası gibi parayı aldığı için, artık çiftçilik yapmamakta ve yeni bir piyango beklemektedir. Yeniden toprağı elinden alınsın. Maalesef bu vaziyete düşüyorlar. Bâzı bölgelelerimizde pamuk ziraatında da böyle olmaktadır. 100 dönümü olanlar şahsan işlemiyor. Kiralama vaziyetine düşüyorlar. Bu çiftçiliğin istikbali için, küçük mülkiyetin takviyesi bakımından ilerisi için tehlikelidir arkadaşlar. Buna yalnız dikkatinizi çekerek geçiyorum.

Bu arada Sayın Bakan bu işin serbest olduğunu çiftçiler için veya beher çiftçi için dönüm tesbit edilmediğini söylediler.

Kâinatça malûmdur ki, çeltik ekimi Anavatan ziraatında tahdit edilmiştir, bu hudutsuz bırakıldığı zaman müstemleke ziraati olmaya başlar. Nitekim dünyanın her yerinde anavatanında yapılan çeltik ekimi küçük mikyasta olur, 500 dönümü aşmaz. Eğer bunu geniş ölçüde bırakırsak yarın cenebi şirketler gelir 15 - 20 bin dönüm üzerine çeltik yapmak ister. (Tabîî sesleri). Evet, hukukan bir engel yoktur. Fakat bunun iktimai, siyasi, millî netice ve mahzurları, yakın ve uzak netice ve mahzurları çok ağırdır. Bunu da sadece şimdilik dikkatinize arz ederek geçiyorum.

Tohumluk işine gelince; burada sormak istediğim prensip şu idi : Bizim vilâyetimizde Karaisalı kazasının bu sene buğday mahsulü olmadı. Zaten mahdut olan pamuk mahsulü de pek az oldu. Buğday mahsulü olmadığı için kıtlığa sıkıntıya düştüler. Vaktinde tohumluk yardımı yapılmadığı için bu kaza halkımız zaten çok fakirdir. Bu arada arz edeyim; Türkiye'nin en büyük ormanlık vilâyeti Seyhan ilidir. Ve bu-

nun teksif edildiği mıntaka Karaisalı ilçesidir. Buğday mahsulünün olmaması bu kaza halkını feci duruma düşürdü. Eski iktidar zamanında politik mülâhazalarla bu kazalara zaman zaman yeteri kadar tohumluk tevzi edilirdi. Yeni iktidar zamanında bu ilcelere henüz siyasi değer verilmediği için bu sene yeteri kadar tohumluk alamadılar. Fakat buna mukabil yeni iktidarın siyasi mülâhazalarla yaptığı propagandayı Bozüyük ilçesinde takip ettim. Hatta sayın hatiplerin kürsüden beyanlarıyla işittim. Size dediler, Bozüyük İlcesinde, bu sene 1026 ton buğday verdik.

Ama Tarım Bakanlığı verdi, ama Kızılay verdi, ama ofis verdi, ama parti verdi. Onu bilmiyorum. Yalnız ifade edilen budur. Size 1026 ton tohumluk verdik, bol bol tevzi ettik yiyimlik gibi yiyiniz. Bu sözleri işittiğim zaman derin bir eza duydum.

Bizim Karaisalı kazası mahsulünü kaybetmiş, tohumluk yok. Onu telâfi edecek ikinci bir madde de yok. Halbuki, Allah artırsın, Bozüyük İlçemizde mahsul çok iyi olmuş; buğdayı da fevkalâdeydi, pancarı da fevkalâdeydi. Vatandaşlarımız da memnundu. Ara seçimlerden önce bu vatandaşlara bin ton tohumluk verdik diye ifade edilmesi fakat ara seçimi olmıyan Karaisalı'ya 200 ton tohumluk gitmemesi beni gayet feci, feci düşündürdü. Eskiden kalma kötü itiyat ve zihniyetin devam ettiği kanaatini verdi. Bunu da doğru bulmadığım için düzeltilmesini istirham ederek arz ediyorum arkadaşlar.

BAŞKAN — Tarım Bakanı.

TARIM BAKANİ NEDİM ÖKMEN (Maraş) — Efendim, Cezmi Türk arkadaşımızın çeltik müstahsılı veya çeltik mıntakasındaki milletvekili arkadaşlarımıza karşı târizlerinin tefsirini kendilerine bırakıyorum. Buna bir şey demiyeceğim.

Yalnız arz etmek isterim ki, itimadınıza mazhar olan ve iera mesuliyetini tevdi buyurduğunuz arkadaşlarımız kendi vazife, salâhiyet ve mesuliyetlerinin hudut ve şumulünü müdrük olarak vazife görmektedirler. Çeltik ekiminin tahdit veya tevziini kanun Tarım ve Sağlık Bakanlıklarına bırakmıştır. Her iki vekâletin mütehasıs ve alâkadar müdürleri toplanmışlar, karar vermişler. Milletvekili arkadaşlarımız yalnız istişari mahiyette hazır bulunmuşlardır. Binaenaleyh biz

istişarenin daima faydalı olacağına inanıyoruz. Her mevzuda o mevzua ehil milletvekili arkadaşlarımızın fikirlerinden istifade edeceğiz. (Biravo sesleri).

Kanun bu çeltik ekimini mahallî komisyonlara bırakmıştır. Bütün salâhiyet bu komisyonlardadır. Bu komisyon kararlarına karşı ancak Devlet Şûrasına itiraz edilebilir, idari bir sebeple bu komisyon kararlarına müdahale edilemez.

Muhterem arkadaşımızın çeltik ekiminin iktisadi, içtimai ve sıhhi birçok mahzurlarını burada sayıp dötüler. Yeni çeltik kanunu yakında huzurunuzda gelecektir. Bu kanunun gerek komisyonlarda ve gerekse Yüksek Meclis huzurunda müzakeresi sırasında kendileri fikirlerini bu kürsüden izah buyururlar, biz, hükümet olarak tenevvür ederiz, Meclisteki arkadaşlarımız da istifade ederler.

Demın de arzetmiştim; Tohumluk tevzii işini biz vilâyetlere bırakmıştık. Vilâyetler bizden ne kadar talep ederse, o kadar gönderiyoruz. mesmuata müstenit bir mevzuu sözlü soru olarak buraya getirdiklerine çok üzüldüm. Biz bahis buyurdıkları Bozöyük'e 26 ton, halbuki Karaisalı'ya 90 ton ki, aşağı yukarı dört misli fazla tohumluk gönderdik.

Sonra şunu arzetmek isterim. Bugünkü Hükümetinin ismi, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetidir!

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Efendim; birinci maddede arzettiğim husus, derin bir prensip meselesidir. Sayın bakanın da bunu muslihane beyanlarıyla geçıştirmelerini doğru bulmadım, bu itibarla üzerinde derin, derin düşünmelerini çok rica ederim. Kaldı ki; bahis buyurdıkları rol demin buradaki kendi beyanlarıyla sabittir ki, milletvekili arkadaşlar çağrılmışlar protokolü imza etmişlerdir. Protokol, taraflar arasında imza edilen vesikadır. Demek ki, Sağlık Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ve milletvekilleri bir taraf olarak bunu imza etmişlerdir. Bu, demokrasimizin yasama görevi milletvekili vazifelerinin esasına taallük eden bir husustur. Eğer târiz etmem lâzımgelse, târizim bakanlığa idi.

İkinci noktayı da tekrar ilgili vilâyet milletvekilleri şeklinde beyan ettiler, gazeteler de öyle yazdı. Halbuki hakikat böyle değildir. İlgili vilâyet milletvekilleri değil, çeltik istihşaliyle ilgi-

li milletvekilleri çağrılmışlardır. Görünüşte basit, fakat mâna ve mefhum itibariyle büyük bir fark ifade eden bu nüansı burada belirtmek isterim. Çeltik ekimi iktisadi, millî ve saire hususiyeti bakımından hakikaten mühimdir. Meclise geldiğimiz iki seneden beri yeni bir Çeltik Kanunu geleceğini işitmekteyiz. Ben yeni iktidarı islâhatçı bir iktidar olarak tanımak istiyorum. İdarei maslahatçı bir iktidar olarak değil. Bunun için de Çeltik Ekimi Kanununu iki sene bekletmeyi doğru bulmuyorum. Bunun haricinde, mevcut kanunla yaptıkları idarei maslahatın zararlı ve mahzurlu olduğunu tebarüz ettirmek isterim.

Bana simai beyanlarla sözlü soru getirmek tevehi veehinde bulundular. Objektifin ne olduğunu kendilerinden daha önce biliyorum. Çünkü kendilerinden daha yaşlıyım. Beyanatım içinde arzettim ki, belki Ziraat Vekili göndermedi, belki başka bir makam gönderdi, belki şu oldu, bu oldu. Fakat ortada bir vakıa vardır. Ve bu vakıanın şahidi adilleri vardır. Onların şahadetine müracaat etmek istemiyorum. Hakikati söyleyeceklerine eminim. Yalnız onların da vicdanlarından mülhem olarak tekrar ediyorum; ki vakıa olarak bu bin ton tohumluk o ilceye verilmiştir. Eğer bundan sonra; kendilerinin gayet güzel tebarüz ettirdikleri gibi, yalnız Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti olarak düşünecekler ve mazi den gelen kötü partizan politikaya düşmiyeceklerse, kendilerini bütün hürmetimle selâmlarım. Ve o zaman gelir bu kürsüden sözlerimi geri alırım. Elverir ki, önümüzdeki aylarda ve senelerde bu tatbikatı görelim.

Sözümü bitirirken; birinci meseleyi bir hukuk prensibi olarak, bakanın beyanatından sonra da, aynı ciddiyetle yüksek huzurunuzda arzederim.

Benim bugün için yapabileceğim bundan ibaret.

TARIM BAKANI NEDİM ÖKMEN (Maras) — Efendim; bir noktayı tavzih için huzurunuzu işgal ettim, özür dilerim.

İstişari mahiyette fikirlerine müracaat edilen iki milletvekili; birisi Şefik Bakay, diğeri Âkif Sarıoğlu arkadaşlarımızdır. Bunlar ekici değildir. Birisi Kırklareli, diğeri Antalya Milletvekilidir.

Sonra; Türkiye'de tohumluk tevziatını yalnız Tarım Bakanlığı yapar. Buraya verilen tohum miktarı da 26 tondur.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Efendim; demin de arzettim; Sayın Bakanın yüksek zekâ ve di-rayetlerinin daima takdirkârıyım. Bütün samimi-yetimle arz ediyorum.

Fakat, kendilerinden daha yaşlı olmam itiba-riyle biliyorum. Mahdut misalleri, büyük dâvala-ra teşmil ederek, ispat etmek mümkün değildir. Kimler diye sormuştum; memurların teker, teker isimlerini açıkladılar, milletvekillerinin isimlerini açıklamadılar. Bu defa, ikinci defa çıktıkları za-man iki milletvekilinin ismini açıkladılar. Diğer-lerini gene açıklamadılar. Lûtfetsinler bu komis-yona iştirak etmiş ve protokolü imza etmiş olan bütün milletvekili arkadaşların da isimlerini söy-lesinler dinliyelim. Benim başka bir söyleyeceğim yoktur.

2. — *Hatay Milletvekili Hasan Reşit Tan-kut'un, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Refik Koraltan'ın, Samandağ İlcesindeki beyanatına dair Adalet Bakanlıgından sözlü so-rusu (6/537)*

3. — *Hatay Milletvekili Cavit Yurtman'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Refik Ko-raltan'ın Samandağ İlcesindeki beyanatına dair Adalet Bakanlıgından sözlü sorusu (6/538)*

BAŞKAN — Gündemin sorular kısmının ikin-ci ve üçüncü maddelerinde; Hatay Milletvekil-le-rinden Hasat Reşit Tankut ile Cavit Yurtman'ın, Adalet Bakanlıgına tevcih buyurdıkları sorular vardır. Fakat Bakan seyahattedirler. Bu itibarla bu iki soru önümüzdeki hafta Cumaya talik edil-miştir.

6. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde de-ğişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Bütçe Komisyonu raporu (1/304) [1]*

BAŞKAN — Tümü hakkında söz istiyen yoktur. Maddelere geçilmesini oyunuza arz edi-yorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Ka-nununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin ilişik cetvelde yazılı tertipleri arasında (18 000) lirahık aktarma yapılmıştır.

CETVEL

B. M.	Düşü- len	Ekle- nen
302	İller büro giderleri BAŞKAN — Kabul eden- ler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.	18 000

B. M.	Düşü- len	Ekle- nen
5	Isıtma BAŞKAN — Kabul eden- ler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.	500
303	Basılı kâğıt ve defterler BAŞKAN — Kabul eden- ler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.	500
305	Kira karşılığı (İller) BAŞKAN — Kabul eden- ler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.	500
309	Taşıtlar giderleri BAŞKAN — Kabul eden- ler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.	1 000
408	Artırma, Eksiltme ve İhale komisyonları ücret ve giderleri BAŞKAN — Kabul eden- ler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.	500
451	Yayın ve tanıtma gider- leri BAŞKAN — Kabul eden- ler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.	8 200

[1] 41 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

B. M.	Düşü- len	Ekle- nen
456	Düşünülmeyen giderler..	400
	BAŞKAN — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.	
505	Hükme bağlı borçlar	6 400
	BAŞKAN — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.	

BAŞKAN — Birinci maddeyi tekrar okutuyorum.

(Birinci madde tekrar okundu)

BAŞKAN — Maddeyi cetvelle birlikte oyunza arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin 701 nci (Onarma işleri) bölümünün 2 nci (Hayrat ve Âbideler onarma giderleri) maddesine, 1951 yılı gelir fazlasından karşılanmak üzere (97 000) lira ek ödenek verilmiştir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü açık oyunza arz ediyorum.

2. — *Kırşehir Milletvekilliğine seçilen Elvan Kaman'ın seçim tutanağı hakkında Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı tezkeresi ve Tutanaqları İnceleme Komisyonu raporu (3/242) [1]*

BAŞKAN — Raporu okuyorum.
(Rapor okundu.)

[1] 42 sayılı Basmayazı Tutanağın sonundadır.

BAŞKAN — Rapor hakkında söz isteyen yoktur. Raporu yüksek oyunza sunuyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Rapor kabul edilmiştir.

Elvan Kaman'ın seçim tutanağını yüksek oyunza sunuyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — *Bolu Milletvekili Kâmil Kozak'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalat komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/255) [1]*

(Komisyon raporu okundu.)

BAŞKAN — Rapor hakkında söz isteyen var mı?

KÂMİL KOZAK (Bolu) — Muhterem arkadaşlar, okunan komisyon raporundan kısmen anlaşıldığı gibi, milletvekili olmadan evvel tahhüt ettiğim bir işte çalışan amelenin, İşçi Sigortaları Kurumuna verilmesi lâzımgelen beyannamenin zamanında verilmemesinden dolayı gerekli kovuşturma için masuniyetimin kaldırılması isteniyor. Gerçi üzerinde ehemmiyetle durulacak bir iş değildir. Fakat umumi efkârda ve muhitimde dokunulmazlığının kaldırılmasının istenmiş olmasının ve hâdise esasının bilinmemiş olması bâzı ahvalde suitefsire uğratabilir ki, bu, bendenizi üzmektedir. Bununla beraber komisyon raporuna muhalif kalan Muhterem Refik Şevket Beyefendi ve Ferit Alpiskender Beyefendi arkadaşlarımız da komisyonun aldığı kararın Anayasanın 17 nci maddesine uygun olmadığı mütalâasında bulunmuşlardır.

Bendeniz de kendilerine tamamiyle iştirak ediyorum. Çünkü bu hâdise bir yargılama ve tevkifi icabettirmeyip verilen ifadeden sonra katı mahiyet alacaktır. Binaenaleyh Muhterem Heyetinizden masuniyetimin kaldırılmasına karar verilmesini rica ediyorum. (Öyle şey olmaz sesleri).

BAŞKAN — Karma Komisyon raporu hakkında başka söz isteyen var mı? (Yok sesleri).

Raporu oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

[1] 46 sayılı Basmayazı Tutanağın sonundadır.

4. — *Edirne Milletvekili Hasan Osma'nın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/175) [1]*

(Karma Komisyon raporu okundu)

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen? Yoktur. Raporu kabul edenler... Etmeyenler... Rapor kabul edilmiştir.

5. — *Gümüşane Milletvekili Halit Zarbon'un milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/220) [2]*

(Karma Komisyon raporu okundu)

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen? Yoktur. Raporu kabul edenler... Etmeyenler... Rapor kabul edilmiştir.

6. — *Kastamonu Milletvekili Ahmet Keskin'in milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/192) [3]*

(Karma Komisyon raporu okundu)

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen? Yoktur. Raporu kabul edenler... Etmeyenler... Rapor kabul edilmiştir.

7. — *Kırklareli Milletvekili Mahmut Erbil'in milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/223) [4]*

(Karma Komisyon raporu okundu)

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen? Yoktur. Raporu kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8. — *Zonguldak Milletvekili Rifat Sivişoğlu'nun milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa*

[1] 44 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

[2] 49 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

[3] 45 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

[4] 48 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/271) [1]

(Karma Komisyon raporu okundu)

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen yoktur. Raporu kabul buyuranlar... Etmeyenler... Rapor kabul edilmiştir.

Açıkoya sunulan tasarı için oylarını kullananlar lütfen istimal buyursunlar..

9. — *Bursa Milletvekili Ağâh Erozan'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/191) [2]*

(Karma Komisyon raporu okundu)

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen yoktur. Raporu kabul buyuranlar... Etmeyenler... Rapor kabul edilmiştir.

10. — *Giresun Milletvekili Mazhar Şener'in milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/197) [3]*

(Karma Komisyon raporu okundu)

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen yoktur. Raporu kabul buyuranlar... Etmeyenler... Rapor kabul edilmiştir.

11. — *Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/176) [4]*

(Karma Komisyon raporu okundu)

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen var mı?

Halil Özyörük.

[1] 47 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

[2] 68 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

[3] 69 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

[4] 64 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

HALİL ÖZYÖRÜK (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, bu mesele hakkında Karma Komisyon'da cereyan eden müzakere sonunda verilmiş olan karara tek muhalif kalan bir arkadaşımızın. Makale Hükümetin mânevi şahsiyetini tahkiri tazammün eden birçok sözleri ihtiva etmekle beraber bilhassa şu nokta nazarı dikkati calıptır. Diyor ki, «Halk Partisi Genel Başkanının iştiraki için Devlet Tiyatrosunda ve konservatuvarda iskemlelere konulmuş olan dinleme âleti Millî Eğitim Bakanı Tevfik İleri tarafından kaldırılmıştır.

Halbuki, bunun selefi Avni Başman bu âletlere dokunmamıştı. Çünkü bir insan idi. ve bu insan olan zat demokrat heyeti içinde barınmıyacağını bildiği için istifa etti ». Avni Başman'ın istifası, mâlûmu âliniz, partiden ve millet vekilliğinden değildir, doğrudan doğruya Bakanlık vazifesindendir. Şimdi ibareyi devam ettirmek lâzım gelirse : « Avni Başman istifa etti, çünkü bu heyet içinde yaşayamazdı, zira insandı », mefhumundan « Demokrat Bakanlar kurulunu terkip eden kimseler insan değildi ve bunlar insani vasıflardan mütecerrit, insani hislerden mahrum kimselerdi » hükmüne varmak icabeder. Binaenaleyh, bu, temamiyle tezyif ve tahkiri tazammün eden kelimeleri ihtiva eden bir beyan idi. Bu itibarla Türk Ceza Kanununun 159 neu maddesi hükmüne tamamen mutabık bir suç teşkil ettiği halde Karma Komisyon bunu müstelzimi ceza mahiyetinde görmedi. Bu kanaat muhteremdir. Bendeniz de kanaatimi bu veçhile arz ediyorum. Muhalefet sebebini de esasen raporda tezyil ve derecetmiş bulunuyorum. Takdir Yüksek Heyetindir.

BAŞKAN — Rapor hakkında başka söz istiyen var mı?

Olmadığına göre raporu oyunuza sunuyorum. Kabul buyuranlar ... Etmeyenler ...

Efendim, ihtilâf var, Karma Komisyonun teşriî masuniyetin kaldırılmasının devre sonuna bırakılması hakkındaki bu raporu iltizam edenler lütfen ayağa kalksınlar.. Aksini iltizam buyuranlar ayağa kalksın. Rapor kabul edilmiştir.

12. — *Maraş Milletvekili Ahmet Bozdağ'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve*

Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/177) [1]

(Karma Komisyon raporu okundu).

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen var mı? Raporu kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

13. — *Tekirdağ Milletvekili Hüseyin Bingül'ün milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/178) [2]*

(Karma Komisyon raporu okundu).

BAŞKAN — Rapor hakkında konuşmak isteyen var mı? Raporu kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

14. — *Trabzon Milletvekili Mustafa Reşit Tarakçıoğlu'nun milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/179) [3]*

(Karma Komisyon raporu okundu).

BAŞKAN — Rapor hakkında konuşmak isteyen var mı? Raporu kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Açık oya sunulon tasarılarla ilgili oylama muameleleri sona ermiştir.

15. — *Altmış milyon liralık iç istikraz akdi hakkındaki kanun tasarısı ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/301) [4]*

BAŞKAN — Bir önerge vardır, okuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Gündemin birinci defa görüşülecek işleri arasındaki (60) milyon liralık iç istikraz akdi hakkındaki kanun tasarısının öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Maliye Bakanı

H. Polatkan

[1] 65 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

[2] 66 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

[3] 67 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

[4] 63 sayılı Basmayazı tutanağın sonundadır.

BASKAN — Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANI HASAN POLATKAN (Eskişehir) — 1951 Bütçe açığı mukabili çıkarılmakta olan 60 milyonluk iç istikraza ait olan kanun tasarısının, müddetin azalmış, ihraç ve satış müddetinin de çok kısalmış bulunmasından dolayı öncelik ve ivedilikle müzakeresini rica ediyorum.

BASKAN — Tasarının öncelikle görüşülmesi teklif edilmektedir. Teklifi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz istiyen yok. Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının ivedilikle görüşülmesi talep edilmektedir. İvedilikle görüşülmesini kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

60 milyon liralık iç İstikraz Akdi hakkında Kanun

MADDE 1. — Hâsılı 1951 yılı Bütçe açığının karşılanmasında kullanılmak üzere 60 milyon liraya kadar uzun vâdeli iç istikraz akdi-ne Maliye Bakanı yetkilidir.

BASKAN — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun gereğince yapılacak istikraz için mütâaddit tertiplerde hâmiline yazılı tahvil ihraç olunabilir.

Her tertibin itibarı resûlmal yekûnu, yıllık faiz nispeti veya faizle birlikte ikramiye tutarı, ihraç fiyatı ve itfa müddeti Bakanlar Kurulu diğer şartları Maliye Bakanlığı tarafından tesbit olunur.

BASKAN — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tahvillerin itfası, borsada başabaştan aşağı fiyatlar ile satıldıkları müddetçe buradan satınalma yoluyla, başabaşı, bulmuş veya aşmış bulundukları takdirde kur'a çekmek suretiyle yapılır.

İkramiyeli tahvillerin itfası kur'a yoluyla icra edilir.

BASKAN — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Her tertibe ait tahviller ihraç tarihlerinden itibaren 10 yıl geçmedikçe erken ödemeye veya konversiyona tâbi tutulamaz. Bu tarihten sonra keyfiyet... Hükümetçe üç ay önce ilân edilmek suretiyle her hangi bir faiz vâdisinde tedavülde kalmış olan tahvillerin tamamı veya bir kısmı için başabaş erken ödeme ve yahut konversiyon yapılabilir.

BASKAN — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tahvillerin faiz, bedel ve ikramiyeleri geçici ve kesin tahviller ve bunların kuponlarıyla ödemelerine ait evrak ve senetler, ilân ve istikraza ilişkin diğer işlemler istikrazın tamamen itfasına kadar her türlü vergi ve resimden muaftır.

BASKAN — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun gereğince çıkarılacak olan tahviller genel ve katma bütçe ile idare olunan daire ve kurumlara, il özel idareleri ve belediyelere yapılacak artırma, ek-siltme ve sözleşmelerde teminat olarak itibarı kıymetleri üzerinden kabul olunur.

Teminatın irat kaydına karar verildiği takdirde karar tarihinden önce bu tahvillere isabet eden ikramiyeler ve vâdesi gelmiş faiz kuponlarının bedelleri tahvil sahiplerine ve ancak ikramiye meyanında tahvilin itfa bedeli varsa yalnız o miktar tahvil teminat olarak alan daire ve kurumlara ait olur. Bu tahviller Hazinece satılmış ve satılacak olan Millî emlak bedellerinin ödenmesinde dahi başabaş kabul olunur.

BASKAN — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu istikraza ait faiz kuponlarının bedelleri ve ikramiyeler, tediyesi iktiza ettiği tarihten itibaren 5 yıl ve tahvil bedelleri tediyesi lâzımgeldiği tarihten itibaren 10 yıl sonra Hazine lehine zaman aşımına uğrar.

BASKAN — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Bu kanun gereğince yapılacak

istikrazın her tertibinde ihraç giderleri Devlet Borçları Bütçesinde açılacak ayrı bir bölüme ödenek kaydı suretiyle ödenir.

Maliye Bakanlığı her tertipte, ihraç giderleri için 50 000 liraya kadar geçici harcamaya yetkilidir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanunun akdine izin verdiği istikrazın her tertibine ait yıllık faiz, ikramiye, itfa ve diğer giderleri karşılayabilecek ödenek her yıl Devlet Borçları Bütçesinde açılacak ayrı bir bölüme konulur.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü açık oyunuza arz ediyorum.

16. — Kibritin tekelden çıkarılmasına ve İstihlak Vergisine tâbi tutulmasına dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu ile Ekonomi Komisyonu düşüncesi ve Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (1/199)

BAŞKAN — Efendim; bu tasarının Bakanın huzuru ile görüşülmesi arzu buyurulmuştu. Bakan buradadır. Tasarının müzakeresine devam ediyoruz.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI SITKI YIRICALI (Bahkesir) — Efendim, geçen celsede vazifeten bütün bölgesinde bulunmam sebebiyle huzurunuzda bulunamamıştım. Bu bakımdan özür dilerim.

Geçen celsede, arkadaşlardan, bilhassa Meeddet Beyin ileri sürmüş olduğu mütalâlardan başka, arkadaşlarımız esas hakkında her hangi bir sual tevcih etmiş değillerdir. Zabıtlarda

okuduğuma göre, Meeddet Bey arkadaşımız her halde 9.15.1951 tarihlerdeki müzakerelerde hazır bulunmadığı için, bu sualleri bize tevcih etmiş bulunmaktadır. Çünkü o celsede gerek bendeniz, gerek ilgili komisyon ve sözcüleri bu hususta lüzumlu izahatı vermiş bulunmaktadı idi. Bununla beraber bendeniz, tümü üzerinde müzakereler devam ettiğine göre, başka arkadaşların da bu hususta her hangi bir tereddütleri kalması ihtimaline karşı, ileri sürülen sualleri kısaca cevaplandıracağım.

Arkadaşlar; Meeddet Bey arkadaşımız, kibritin tekelden çıktıktan sonra eskisi gibi tevzi edilip edilmeyeceği ve bunun aynı fiyatla satılıp satılmıyacağı ve binaenaleyh bunlar temin edilmeden evvel tekelden kaldırılmasının doğru olmayacağı mütalâasında bulunmaktadır. Fakat netice olarak bilhassa diyorlar ki; evvelâ hususi teşebbüs bunları hazırlasın, onu takiben kibrit imalât ve satışını tekelden çıkarsın. Halbuki arkadaşlarım, kanuni inhisarı kaldırmadıktan sonra nasıl olur da hususi bir firma teşebbüse geçebilir, nasıl bu işe sermaye yatırabilir ve nasıl imalâta bulunabilir? Devlet elinde bulunan her hangi fiilî bir inhisar değildir, kanuni inhisardır.

Yüksek Heyetinize sevk etmiş olduğumuz kibrit inhisarını kaldırmaya ait hüküm kanunlaşmadıktan sonra ister büyük, ister küçük sermaye olsun, bundan % 500 kazanç temin edeceği de anlaşılsa, hususi teşebbüsün böyle bir işe girmesine imkân yoktur.

Arkadaşımız Meeddet Beyi tatmin etmiş olmak için arz ediyorum : Biz buraya kibriti inhisar çerçevesi içinden çıkarmak için bu tasarı ile gelmiş bulunuyoruz. Bu sebeple de Gümrük ve Tekel Komisyonunun mütalâasına iştirak ederek bunun fiilî bir inhisar haline inkılâp etmemesi için bu intikal devresinde elimizdeki fabrikayı işletmeye devam etmek ve aynı zamanda vatandaşların yine ayaklarında ve her yerde aynı fiyatla, kibrit temin etmelerini elimizdeki imkânlarımızla sağlama yolunu tutmaktayız. Fakat hususi teşebbüsün de bir taraftan gelişebilmesini ve bu işe yatırdığımız sermayemizin, vâsi imkânlarımızın; hattâ Devlet olarak imtiyazımızın, pratik hayatta doğmakta olacak her türlü hususi teşebbüsler karşısındaki rekabetin önlenmesine mâruf tedbirleri almak üzere, son bir hükümle, Tekeli de

hususî teşebbüslerin tâbî bulunduğu her türlü külfetlere tâbî tutmaktayız. Bu şartlar içinde arkadaşlarımızın her hangi bir şekildeki tereddüt ve endişelerine katiyen mahal yoktur. Biz doğrudan doğruya bu endişeyi bertaraf etme yolundayız. Bu intikal devresi içinde kibriti her yerde aynı fiyatla tevziye de devam edeceğiz.

Diğer taraftan da işletmelerin iktisadi teşekküller halinde işlemesi suretiyle yeni bir hüviyetle çalışma imkânlarını ve kanunî şartlarını, Yüksek Huzuruza sevkedeceğimiz kanunla temin etmiş bulunacağız.

Bu bakımdan, 9. I. 1952 Birleşimde Yüksek Heyetinize arzettiğim gibi, bir taraftan inhisarlar, hususî teşebbüsün zemin hazırlama bakımından kaldırılmakta, diğer taraftan fiili inhisarın doğması endişesi ile tedbirler alınmakta, öte yandan da bu intikal devresinde mevcut işletmelerin iktisadi bir işletme olacak şekilde çalışmalarını sağlayacak çarelere baş vurulmaktadır.

Bunun dışında, arkadaşımız Ferid Melen'in, vergi kaçakçılığı bakımından ileri sürdüğü husus, kibrit inhisarının kalkması mevzuu, kanunumuzun mevzuundan ziyade umumi bir mesele olarak ele alınacak bir durumdur. Fakat nispet, kendilerinin ileri sürdüğü gibi, % 250 - 300 değil, % 150 dir. Bununla beraber şunu kabul ediyorum ki, hakikaten yüksek bir nispettir. Fakat gene İstihlâk Vergisinin alınma yolları, bilhassa ilk zamanlarda, hususî teşebbüsün yavaş, yavaş hattâ yeniden doğması meselesi önünde bulunduğumuza göre, bu durum gelirler üzerinde her hangi bir tesir yapacak olursa bunu İstihlâk Vergisinde yapılacak tadilat ve konulacak müeyyidelerle önleme yoluna gitme çarelerini arıyacağız. Maamafih bu hususta Maliye Bakanımız ayrıca izahat vereceklerdir.

Bizim bu kanunla bütün düşüncemiz; hakikaten memlekette muayyen kavaklık mntakalardan temin edilecek iptidai maddeleri, kullandığımız iptidai maddelerden daha ucuza temin edip kullanmak suretiyle, bir taraftan küçük cep kibritleri, poşet kibritleri diye adlandırılan einsten kibritleri yapmak, bunlardan reklâm hususunda da istifade etmek ve başka memleketlerde gördüğümüz şekilde inkişafını sağlayacak yoldan gitmek suretiyle bi-

zim teşebbüsün yanında hususî teşebbüse de tamamen bir zemin hazırlamaktır. Bu intikal devresinden sonra hakikaten hususî teşebbüs verimli bir netice aldığı takdirde, devlet işletmesini hususî teşebbüs haline inkılâp ettirecek tedbirleri almak ve çarelerini araştırmak yolunu da tutacağız.

Kanun tasarımızın komisyonlardaki son tadil şeklinin bu mülâhazaları tatmin edecek durumda olduğuna kanaat getirmiş bulunmaktayız, takdir Yüksek Heyetinizindir, tasvibinizi rica ederim.

BAŞKAN — Sıtkı Atanç.

SITKI ATANÇ (Takad) — Aziz ve muhterem arkadaşlarım; bundan evvelki celsede şifahi arz ve izah eylediğim şekilde hazırlanmış bulunan işbu tasarının Hükümet programında belirtilen esaslara uygun, yani şahsî teşebbüsü teşvik ve dahili sanayimizin inkişafını sağlayacak şekle ifrağı için encümene iadesini arz ve teklif etmiştim. Sırası gelince işbu önergem Yüksek Başkanlıkça oyunuza arz edilecektir. Tekel Bakanlığı, tekel maddelerinin şahsî teşebbüse terkedilmesi hakkında umumi bir plânla Yüksek Heyetinize gelmedikçe bu maddelerin parça parça müzakeresi edilmemesini, plân getirilinceye kadar işbu kibrit tasarısının müzakeresinin tehirini arz ve teklif ederim. Bu hususa dair Yüksek Başkanlığa bir de önerge takdim ediyorum.

Çok muhterem arkadaşlarım; iki yüze yakın ihtiyaç maddeleri Devletin inhisarı altında bulunmaktadır. Bunların heyeti umumiyesinden temin edilen kâr 80 - 90 milyon lira arasındadır. İnhisarların devamı bir şahsî teşebbüse yeni iş sahaları sağlamamak ve dahili sanayi inkişafı bakımından çok zaruridir. Tütün maddesi hariç olmak üzere diğer maddeler üzerindeki inhisarları topyekûn kaldırmak zamanı gelmiş ve geçmiştir bile.

Diğer maddelerden inhisarları kaldırdığımız takdirde yalnız tütünden sağlanacak kâr 115-125 milyon liradır.

Bugün devam etmekte bulunan inhisar sisteminden bandrol sistemine gittiğimiz takdirde, beher sene 23-25 milyon kilo tütün dahilî istihlâkât için sarfedildiğine göre beher kildondan 5 liradan Bandrol Resmi alındığı takdirde 115 - 125 milyon liradır.

Halbuki, bugün iki yüz maddeyi inhisar altında bulundurduğumuz halde temin edilen kâr 80 - 90 milyon lira arasındadır.

Bir tek tütün maddesinden mâruzatım veçhile 115 - 125 milyon lira kâr temin edileceği açık bir hesapla tezahür ettiği halde 200 maddeyi inhisar altında tutmak şahsi teşebbüse iş sahaları bırakmak suretiyle halkı Devlet kapısına sürüklemektedir.

Muhterem arkadaşlarım; Gümrük Tekel Bakanları değıştikçe matbuata yaptıkları beyanatlarında tekel kârının 200 milyondan ibaret olduğunu söylemektedirler. Halbuki 200 milyon 110 milyon Millî Savunma Vergisidir, tekel kârı 80 - 90 milyon liradan ibarettir. Binaenaleyh vergi başkadır, kâr başkadır. Bunları bir birinden tefrik etmek lâzımdır.

Eğer huzurunuzu ihlâl etmezsem ve arzu buyrulursa tekel maddelerinden alınan vergileri ve bu maddelerden hâsıl olan kârları birer birer Yüksek huzurunuzda arzede bilirim.

Savunma Vergisi :

1951 Senesi	Tütünden	75 371 435
» »	İçkilerden	7 070 260
» »	Biradan	3 600 000
» »	Tuzdan	2 500 000
» »	Kibritten	8 550 000
» »	Hususi âmilleri şarabından	1 500 000

Yekûn 98 701 695

liradır.

Satış kârları da

1951 senesinde tütünden	59 288 740
Tuzdan :	5 532 000
Çay » :	10 490 600
Bira » :	3 325 600
İspirtolardan :	1 038 940
Rakılar » :	20 540 650
Şaraplar » :	321 670
Diğer içkilerden :	2 065 490
Barut » :	3 309 580
Kibrit » :	928 530 lira olup

Yekûn 106 841 800 liradır.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI SITKI YIR-CALI (Balıkesir) — Arkadaşlarım, Sıtkı Atang arkadaşımızın mütalâaları, bizim, kibritin inhi-

sardan kaldırılması hususundaki teklifimizin aksini düşündürecek her hangi bir mucip sebebi ihtiva etmemektedir. Hattâ aksine olarak bizi teyit eder mahiyettedir. Çünkü dediler ki: Bunları inhisardan kaldıralım. Arkadaşlar, inhisardan kaldırmak için elbette bir yerden başlamak lâzımgelmektedir. Biz yüksek huzurunuzda bu şekilde tuzun ihraç bakımından, kibritin umumi inhisarı bakımından kanun tasarılarıyla gelmiş bulunmaktayız. Dediler ki; hepsini beraber getirsinler. 9 . I . 1952 tarihli Birleşimde de arzettim, bunların her biri kanuni inhisar olduğu için ayrı ayrı kanunlarla tesis edilmiş tekellerdir. Binaenaleyh her biri için mutlaka ayrı bir kanunla gelmek icabetmektedir. Her biri ayrı ayrı işletme tarzlarını, hükümlerini inhisarın ayrı şekillerini ihtiva etmektedir. Bir kısmı eski rejiden devir alınmış; diğer kısmı da bilâhara tesis edilmiştir. Onlara her kanunla şekiller verilmiştir. Binaenaleyh biz her tekeli kendi kanuni hükümleri dâhilinde, ayrı bir kanunla kaldırmak yoluna gitmek durumundayız. Arkadaşım tekel maddelerinin iki yüz maddeden ibaret olduğunu ileri sürdüler. Bir hamlede bendeniz şaşırımdı. Meğer şöyle hesap ediyorlar; rakı, Kulüp rakısı, Yeni rakı 40 derecelik rakı ve saire, Çeşitli içkiler adedini saymaktadır. Barutda çeşitli fişenkler adedi sayılmaktadır. Şarap da şu dereceli, şu şekildeki şaraplar diye ifade edilebilir. Her halde böyle olacak. Ama bizim bütçemizde, gerek umumi idarede göreceksiniz ki ispirotolu içkiler tütün, kibrit ve bunların yanında tuz ve saire şeklinde sıralanmaktadır. Fakat aynı maddenin çeşitli neveleri imal edilir ve piyasaya sürülür. Bu bakımdan aynı zamanda bunların gelirleri de ikiye ayrılır. Siz buna ister vergi deyiniz, ister resim deyiniz, isterseniz Tekel İdaresinin geliri deyiniz, bunların topu bizim maliyetimizin üstüne konarak müstehlikten alınmakta olan devlet geliri olmaktan başka hiçbir mâna ifade etmez. Nitekim, biz de bilhassa kendilerinin ileriye sürdüğü prensipten ilham alarak; dikkat buyurdular ise, kibrit inhisarını kaldırırken bir taraftan da onlardan vergi diye, esasen muayyen maliyete ilâvesi lâzımgelen hususları, istihlâk resmi olarak ayrıca mükelleflerden almak yoluna doğru gidiyoruz. Bu suretle ortadaki tezaad kendiliğinden kalkıyor.

O zaman, murakabesi imkânı bulunan işletmelerimizin yeni hüviyeti ile, ne kâr ettiğimizi,

ne zarar ettiğimizi bulmak imkânı kendiliğinden hâsıl olacaktır.

İşe kibritten başlamamız mütemadiyen târiz vesilesi olmaktadır. Tuzdan mı başlamalıyız? Biz ilk defa kibritten başladık. Biz, tek el maddelelerini inhisardan kaldırırken, bunun Devlet gelinde yapacağı reperküsyonu hesaba katmak, bunu başıboş bırakmak yolu ile değil, işletmelerimizi ona göre ayarlıyarak mukabilinde temin edeceğimiz Devlet gelirini de sağlamak çare ve tedbirlerini bulmak bakımından bize en az zararlı olacak yolda yürümek mecburiyetindeyiz. Nitekim arkadaşımız Ferid Melen'de gayet haklı olarak, Kibrit İstihlâk Resminin güçlüğü yüzünden karşılanması ihtimali bulunduğunu ileriye sürdüler. Kibrit bize nihayet satış kârımızla beraber 9 478 530 lira Devlet geliri temin etmektedir. Onun yanında tütün, 140 küsur milyonluk gelir temin etmektedir. İspirtolu içkiler topyekûn olarak aşağı yukarı 44 - 45 milyonluk bir gelir sağlamaktadır. Elbette siz takdir edersiniz ki, bir taraftan hususi teşebbüse zemin hazırlamak ve aynı zamanda vatandaşın vaktinde ve zamanıyla, kendi ayağında tevzi müessesesinden istifadesini etmek suretiyle halk ihtiyaçları meyânında ve Tekele tâbi bulunan bu maddelerin temini yanında, Devlet gelirlerinin büyük bir kısmını temin eden müesseselerin malî durumlarını da göz önünde tutmak mecburiyetindeyiz. Gerek parti programında, gerekse Hükümet programında işaret edilmiş olan hususatta bize iştirak edeceklerini zannederim. Bunlar dün tuzda bugün kibrit işinde gerçekleştirmek için kanun tasarılarıyla yüksek huzurunuzda gelmiş bulunuyoruz. Bu bakımdan bize târiz değil, kendi prensiplerinin tahakkukunu görmekte bizleri teşvik etmeleri icabeder zannediyorum.

Tekrar arz etmek suretiyle yüksek huzurunuzu taciz etmek istemem. Geçen Birleşimde bu kanunun müzakeresinde uzun boylu arzetmiştim. Biz, küçük mikyastaki bu gibi inhisarlar üzerinden başlamak suretiyle onların bir taraftan inhisarını, tek elini kaldırmak, öte yandan, iktisadi bir teşekkül halini vermek, bir yandan da onların, tabii zamanı geldiği vakit, hususi teşebbüse intikali için lüzumlu tedbirleri almak şeklinde bir politika gütmekteyiz. Nasıl bu madde üzerinde huzurunuzda kanun tasarıları ile gelmiş isek, diğer inhisar maddeleri üzerinde de ki, gerek Bakanlar Kurulunda ve gerekse kendi teşkilâtımızda bun-

ların tetkikleri halen devam etmektedir, kısa bir zamanda, öyle ümit ediyorum ki, bu kanun tasarısı gibi yine huzurunuzda kanun tasarılarıyla geleceğiz ve o zaman Sıtkı Atanç arkadaşımız da tatmin edilmiş olacaktır.

Mâruzatım bundan ibarettir.

MECDET ALKİN (Kütahya) — Muhterem arkadaşlar; Kibritin tekelden çıkarılarak hususi teşebbüse devri takdirinde tahaddüs edecek vaziyet hakkında endişe ve mülâhazalarımı bundan evvelki birleşimde arzetmiştim.

Sayın Tekel Bakanının seyahatte bulunmasından dolayı endişelerime cevap verilememişti.

Sayın Tekel Bakanının bugün huzurunuzda vermiş olduğu izahat bu mülâhaza ve endişelerimi tamamen bertaraf etmiş bulunmaktadır. Mülâhaza ve endişelerim; kibritin intikal devresinde fiilî inhisar haline inkılâp etmemesi, hususi teşebbüs tarafından suni surette mal darlığı yaratılmaması ve fiyatların suni surette yükseltilerek bir kibrit kara borsası yaratılmaması ve bu suretle müstehlikin zarar görmemesi gayesine mâtuftu.

Sayın Bakanın verdikleri izahat benim bu endişelerimi tamamen bertaraf etmiştir. Sayın Bakana bilhassa teşekkür ederim. Hususi teşebbüsü desteklemek ve hususi sermayelere çalışma imkânı vermek hususunda Hükümetin almış olduğu kararı takdirle karşılarım. (Bravo sesleri).

BAŞKAN — Sadri Maksudi Arsal.

SADRI MAKSUDİ ARSAL (Ankara) — Arkadaşlar; birçoklarınız hukuk profesörü olarak Sadri Maksudi'nin kibrit hakkında ne gibi fikri olabilir, diyebilirsiniz. Bunun için fikrimi izah etmeden evvel küçük bir mukaddeme yapmak mecburiyetindeyim. Meşhur Alman Filozofu Hegel, hukukçuların bazı dar görüşlerini tenkit ettiği zaman, sen bir filozofsun, hukuktan ne anlarsın dedikleri zaman, hayır demiş, hukuk hepimizi alâkadar eden bir sahadır. Bir kunduranın, ayakkabının fena olduğunu bilmek için illâ kunduracı mı olmak lâzımdır? Onun için Kibrit hakkında konuşmak için mutlaka iktisat profesörü veya bu sahada çalışmış olmak lâzımgelmez. Ben sadece kürsüye kibrit kullanan bir vatandaş sıfatıyla çıkıyorum. (Bravo sesleri, gülüşmeler).

Arkadaşlar; bu anda ne liberalizm lehinde,

ne de devletçilik lehinde bir fikir söyleyecek de-
ğilim. Bu mesele uzun meseledir, onu başka
zamanlarda yine konuşmak fırsatını buluruz.

Ben şimdi sadece, kafamda doğan birtakım
suallerin cevapsız kalmaması, daha doğrusu bu
suallere sarıh cevap verilmesi için huzurunuzu
işgal etmiş bulunuyorum.

Muhterem Tekel Bakanı Yırcalı arkadaşım-
ız, vâzih ifadeleriyle, çok fasih beyanatiyle
imtiyaz kesbetmiş bir arkadaşımızdır.

Fakat bu kibrit meselesinde nedense bütün
fesahatine rağmen bu kanun tasarısının gayesi
hakkında hiç kimseyi ikna edememiştir. Niçin
durup dururken, devlet fabrikası varken, dev-
let fabrikası kapatılmadığı halde, hususi te-
şebbüslere fabrika açmak müsaadesi verilmek
için isticâl gösteriliyor? Anlamıyorum. Şimdi
vaziyet şöyle olacak; bir taraftan devlet fab-
rikası işliyor, diğer taraftan hususi fabrikalar
işliyor, üçüncü taraftan da hariçten kibrit ge-
liyor. Bütün bunlar daha fena bir durum ya-
ratmıyacak mıdır? Ehliwatan kibriti daha faz-
laya, pahalıya almıyacak mıdır? Bütün bu hu-
suslar bizim ve ahalinin fikrini işgal ediyor.
Kendilerinin diğer sahalardaki açık nutukları-
na denk olarak bize bu hususta izahat vermele-
rini rica ediyorum. (Bravo sesleri).

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA KENAN AKMANLAR (Çanakkale) — Muhterem arka-
daşlar, şimdi sayın Profesörün de ızhâr ettiği
bir endişe münasebetiyle meselenin bütün bu
teferruatının Bütçe Komisyonunda arız ve amik
konuşulduğunu ifade etmek için huzurunuzda
çıkış buluyorum. Bir kere esas prensibimiz
tekelin yavaş yavaş tasfiyesi ile hususi teşeb-
büse bu mevzuların terkedilmesi yolundadır.
Bu esas prensipten hareket ederek ilk olarak
kibritin tekelden çıkarılması hakkında Hükü-
metin teklif ettiği kanun tasarısı Meclise gel-
miş bulunuyor. Hakikaten bu mevzular doğru-
dan doğruya devlet gelirini alâkadar eder. Za-
ten tekeli mevzuu da tamamen malî bir mevzu
olduğu için, evvelâ böyle bir hareketin ne su-
retle akisler yaratacağını ayrı ayrı tetkik ettik.
Nitekim bu kanunu bizden evvel tetkik etmiş
olan Maliye Komisyonu da Ekonomi Komisyo-
nunun fikrini alarak mütalâasını yazmış ve
Bütçe Komisyonuna göndermiş bulunuyordu.

Ortada duran meseleler şu şekilde bulâsa
edilebilirdi ;

1. Kibrit müessesesi, işletme müessesesi
hususî teşebbüse devredilecek mi, edilmeyecek
mi?

2. Hususi teşebbüse devredilirse kibrit
uzak yerlerde daha pahalıya satılacak mı, satıl-
mıyacak mı?

3. Devletin bundan beklediği gelir ne su-
retle temin edilecektir?

Bu üç mevzu üzerinde komisyonlardaki ça-
lışmalar şu neticeyi vermiştir arkadaşlar :

Bir kere devletin elinde bulunan kibrit fab-
rikasının devredilmemesine gidilmiştir. Bu su-
retle denmiştir çünkü eğer kibrit fabrikası hu-
susi teşebbüse devredilirse, satılırsa veya bir şir-
kete verilirse yeniden bir fiilî inhisar hâsıl ola-
caktır. Çünkü kapasitesi zaten 60 bin sandık
raddesinde olan bu fabrika bir hususi teşebbüs
eline geçtiği takdirde bütün ihtiyaçlarımızı ta-
mamen karşılayacağı için artık başka bir hususi
teşebbüs buna rakip olarak çıkamıyacaktır. Bi-
naenaleyh fiilî bir inhisar doğmuş olacaktır. Bu
yüzden fabrikanın Tekel İdaresinde kalmasını
terviç etmiş bulunuyoruz.

İkinci nokta; sayın profesör de işaret ettiler.
Faydası nedir bunun? Bir defa tekeli prensibin-
den ayrılıyor. Kibriti tekelden çıkarıyoruz,
bunun yanında bütün dünyada poşet sanayiinde,
bir sanayi şubesi olarak kuvvetli inkişaf vardır.
Hususi müesseseler kendilerine reklâm olsun
diye cep kibritlerinin ambalajları üzerine kendi
firmalarının isimlerini koymak suretiyle satışla-
rını hattâ bedava yapıyorlar. Bizde de bu rek-
lâm işi bu suretle teessüs ederse hakikaten çok
orijinal bir sanayi şubesi kurulmuş olacaktır.
Kavaklık mıntakalarda hususi müesseseler bun-
dan pekâlâ istifade etmek imkânını bulabilirler.

İkinci nokta da, kibritin bugün olduğu gibi,
memleketin her tarafında aynı fiyatla ve bugün-
kü fiyatla satılmasıdır. Bunu kontrol altında tu-
tabilmesi için, biraz evvel söylediğim gibi, işlet-
meyi tekelin elinde tutacağız, nâzım rolü göre-
cek. Kibrit, tekelin tevzi teşkilâtı tarafından
yurdun bugünkü fiyatla satılmaya devam ede-
cektir.

Üçüncü nokta, malî mevzu işidir. Maliye ba-
kımından, gerek Maliye, gerek Bütçe komisyon-
larına ve gerekse Hükümetçe gelirlerde bir
azalma olacağı düşünülmemiştir. Biliyorsunuz,
birçok işler içindeyiz, malî bakımdan bir geliri
feda edebilmemiz bizim için bugün mümkün de-

gildir. Binaenaleyh endişe Hükümet tarafından vârit görülmediğine göre, Bütçe ve Maliye komisyonlarınca da aynı neticeye varıldığına göre bugün kibritten elde edilmekte olan 9,5 milyon lira-
lık varidat yine eskisi gibi, İstihlâk Vergisine yapılacak bir zamlı temin edilmiş olacaktır. Bendenizin, arkadaşlarımin her hususta tenevvür etmelerini temine hizmet etmek için Bütçe Komisyonu namına mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Arkadaşımız komisyon adına konuştular, başka söz istiyen de yoktur. Kifayeti müzakere takrirleri de vardır, okutacağım. Yalnız daha evvel Sıtkı Atanç arkadaşımız söz istediklerinden ve son söz de milletvekilinin olduğuna göre, arkadaşımıza söz veriyorum.

SITKI ATANÇ (Tokad) — Kıymetli arkadaşım Kenan Akmanlar malî portesi itibariyle Maliye Komisyonunun bu tasarımı kabul ettiğini söylediler. Bu şekilde değildir, Maliye Komisyonu kibrit tasarımı reddetmiştir. Bunun için huzurunuzda çıkmış bulunuyorum.

FERİD MELEN (Van) — Bundan evvelki Birleşimde bu mevzu hakkında bâzı mülahazalar ileri sürmüştüm ve bu mülahazalar arasında, muazzam nispetteki bir verginin beyanname usulü ile tahsil edilemeyeceği mütalâasında olduğumu arzetmiştim.

Biraz evvel Sayın Gümrük ve Tekel Bakanı izahat verirken, iç istihlâke taallûk eden kısım hakkında Maliye Bakanının izahat vereceğini bildirmişler ve tebşir etmişlerdi. Fakat bu izahat henüz verilmiş değildir. Bu itibarla, mülahazalarımda yanıyorsam; lütfen Maliye Bakanı izahat buyursunlar.

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA KENAN AKMANLAR (Çanakkale) — Ben Maliye Komisyonundan bahsederken, Sıtkı Atanç arkadaşımız benim bir ifademi alarak Maliye Komisyonunun bunu kabul edip etmediğini mütalâa ettiler. Benim maksadım komisyonlardan geçerken meselenin ne şekilde mütalâa edildiğini izah sadedinde idi. Maliye Komisyonu da Ekonomi Komisyonunun fikirlerini alarak bir rapor tanzim etmiş ve bu raporu ortaya koymuştur. Benim bu hususta verdiğim izahat, Maliye Komisyonu raporuna ait değil, Bütçe Komisyonuna aittir.

MALİYE BAKANI HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Ferid Melen arkadaşımızın so-

cularına Sıtkı Yırcalı arkadaşımız cevap vermişlerdi, ama kendileri o kısmı pek duymamış olacaktı.

Ferid Melen arkadaşımızın soruları arasındaki iki noktadan birisi şudur; yüzde 250 - 300 nispetine tekabül eden bir İstihlâk Vergisinin kaçakçılığa mevzu teşkil edeceği hususu.

Bir defa, Ferid Melen arkadaşımızın ifadesiyle, yüzde 250 - 300 nispetinde bir vergi, ortada yoktur. Sebebi, bugün kibritin fabrika maliyeti, 1,44; satış masrafı 0,24, satış kârı 0,32 olmak üzere iki kuruştur. Kibrit beş kuruşa satıldığına göre, üç kuruş üzerinden Müdafaa Vergisi vardır, eğer kanun kabul edilirse bu 3 kuruş İstihlâk Resmi olacaktır. Bu, yüzde 150 nispetinde bir vergidir. Bu tarzda bir vergi halen kibritten alınmaktadır. Bu husustaki kanaatimiz, kibrit imali gayet geniş bir şekilde olmayacağı için, nispetin bu tarzda olmasına rağmen, murakabesi mümkün olacaktır ve Ferid Melen arkadaşımızın korktuğu şekilde bir kaçakçılık mevzu bahis olmayacaktır.

Halen 8 550 000 lira kibrit üzerinden Müdafaa Vergisi alınmaktadır. 1951 senesi için arz ediyorum. 57 bin sandık üzerinden 9 478 530 lira kibrit geliri mevcuttur. Burada Millî Savunma Vergisi 3 kuruştur. Kanun kabul buyrulduğu takdirde bu 3 kuruş Millî Savunma Vergisi, yerini 3 kuruş İstihlâk Vergisine terkedecektir.

Başka bir sualleri var mı?

BAŞKAN — Ferid Bey kifayeti müzakere takriri vardır, sualiniz varsa tevehh buyurun.

FERİD MELEN (Van) — Maddelerde konuşurum.

MALİYE KO. ADINA MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Efendim, Maliye Komisyonu bu tasarıya muhalif kalmıştı, geçen celselerde muhalefetimizin sebebini izah etmiştim. Fakat tasarının bize geldiği zamanki haliyle bugün huzurunuzda gelen hali arasında çok fark vardır.

Bize geldiği zaman esas gaye eldeki fabrikanın devrini istemektir. Halbuki komisyonlarda uğradığı tadilâta göre fabrika yine elde kalacak, sadece serbest teşebbüslere fabrika açmak, işletme açmak imkânı sağlanacaktır. Fabrika elden çıkmış olsaydı meydana getireceği mahzurları düşünmüş ve ben bunu geçen celsede yüksek heyetinize arzetmiştim. Şimdiki şekliyle bu endişem tamamen ortadan kalkmıştır ve muhalefeti-

mize de sebep kalmamıştır. Bu itibarla biz de bugünkü tasarıya iltihak ediyoruz. (Bravo sesleri).

BAŞKAN — Başka söz istiyen kalmamıştır. Bu sebeple kifayet hakkındaki takrirleri okumuyacağız.

Diğer takrirler vardır okuyacağız.

Yüksek Başkanlığa

Tekel Bakanlığı, tekell maddelerinin şahsi teşebbüse terkedilmesi hakkında umumi bir plânla yüksek heyetinize gelmedikçe, bu maddelerin parça parça müzakere edilmemesini ve plân getirilinceye kadar işbu kibrit tasarısının tehirini arz ve teklif ederim.

Tokad Milletvekili
Sıtkı Atanç

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arz ve izah eylediğim hususat dolayısıyla maksada uygun şekilde hazırlanmamış bulunan işbu tasarının Hükümet programında belirtilen esaslara uygun ve şahsi teşebbüsü teşvik eder şekle ifrağ edilmek üzere bu tasarının komisyona iadesini arz ve teklif ederim.

Tokad Milletvekili
Sıtkı Atanç

BAŞKAN — Her iki önerge de Sıtkı Atanç tarafından verilmiştir. En aykırı olan teklifi, tekell maddelerinin heyeti umumiyesi hakkında plânlı tasarı gelinceye kadar, görüşülen tasarının tehiri hakkındaki teklifidir. İlk defa bunu reyi âlinize arz ediyorum: Kabul edenler ... Etmeyenler ... Reddedilmiştir

Komisyona iadesi hakkındaki önergesini reyi âlinize arz ediyorum: Kabul edenler ... Etmeyenler ... Bu önerge de reddedilmiştir.

Maddelere geçilmesini reyi âlinize arz ediyorum: Kabul edenler ... Etmeyenler ... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Kibritin Tekelden çıkarılmasına ve İstihlâk Vergisine tâbi tutulmasına dair Kanun

MADDE 1. — 1 Haziran 1929 tarihli ve 1503 sayılı Kanunla Devlet Tekeli altına alınmış olan kibritin imal, ithal ve satışı serbest bırakılmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi kabul buyuranlar ... Etmeyenler ... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Memleket içinde imal veya hariçten ithal edilen her nevi kibritlerin beher bin göpünden 60 kuruş İstihlâk Vergisi almır.

BAŞKAN — Ferid Melen, buyurun.

FERİD MELEN (Van) — Efendim; Sayın Maliye Bakanına kanunun tümünün müzakeresi sırasında cevap vermek imkânını bulamadım. Maddenin müzakeresi sırasında arzı mâlûmat edeceğim.

Sayın Maliye Bakanı, Tekel Bakanının vermiş olduğu izahatı dikkatle dinlememiş olduğumu söylediler. Ben zekâ noksanımı dikkatle telâfi eden bir arkadaşınızım. Tekel Bakanını iyi dinledim. Kendileri iyi dinlememişler. Çünkü Tekel Bakanı iç istihlâke taallûk eden kısımları hakkında Maliye Bakanının izahat vereceğini ifade etmişlerdi.

Daha evvel arzetmiştim. İnhisar ancak yüksek nispette resim almak için tesis edilir. İnhisar kalktığına göre resmin aynı hadde tutulmasına imkân kalmamıştır. Bunu bir vergi tatbikatçısı olarak doğru bulmuyorum. Halen İnhisar Resmi olarak, Millî Müdafaa Resmi ile birlikte üç kuruşa yakın bir para alınmaktadır, beher kutudan. Bunun yerine 3 kuruş İstihlâk Vergisi alınacaktır.

Huzurunuzda gelen metne nazaran bu vergi, dâhilde fabrikalardan beyanname usulü ile tahsil olunacaktır. Eğer kibrit imal edecek olan müesseseler, Maliye Bakanının söylediği şekilde Şeker Fabrikası gibi muazzam tesisler halinde olsaydı, bir iki müesseseden ibaret bulunsaydı, bunların inzibatını tesis etmek, kaçakçılığa meydan vermemek mümkün olurdu. Tekel Bakanının dediği gibi bu kanun hedefi küçük kibrit sanayiinin kurulmasına imkân vermektir. Binaenaleyh, bu kanun yürürlüğe girdikten sonra Türkiye'nin her tarafında küçük kibrit imalâthaneleri doğacaktır. Bu imalâthanelerin hepsini inzibat altına almak tekrar edeyim bunlardan maliyete nazaran % 150,200,250 gibi büyük nispette bir vergi tahsil etmek maddeten mümkün değildir. Benim kanaatime göre bu işte muhakkak kaçaklar olacaktır. Nispetini sorarsanız, tahminim şudur: Eğer bu kanun hedefine varır ve memlekette küçük kibrit sanayii teşvüs ederse % 90 dan fazla olmayacaktır.

HİMMET ÖLÇMEN (Konya) — İnsaf et.

FERİD MELEN (Devamla) — Evet, % 90 nı aşmayacaktır.

Bu vaziyette madem ki, inhisarı kaldırıyoruz, hakikaten bu kanunla varmak istediğimiz hedefe ulaşabilmemiz için mantiki yola girmemiz lâzımdır. Yani vergi nispetini ona göre ayarlamak lâzımdır, kutu başına 20 para 40 parayı aşmaması lâzımdır, öyle bir vergi tesis edelim ki, inhisarın kaldırılmasından memleket bir fayda elde etsin.

Mâruzatım bu kadardır.

BAŞKAN — Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANI HASAN POLATKAN — (Eskişehir) — Temas etmiyecektim, ama Ferid Melen arkadaşımız kapıyı açtılar, ne yapayım. Ferid Melen çok isabetli tahminler yapar. Demin 60 milyonluk İç İstikraz Kanunu kabul edildi. Bekledim; arkadaşım çıksın, konuşsun diye. 1951 yılı Bütçesinin 234 milyon lira olan bütçe açığını sadece 60 milyon liralık İç İstikrazla kapatamayız. Halbuki arkadaşımız o zaman bu açığı 800-900 milyon diye artırmaya çıkarmıştı. Şimdi arkadaşımız yine tahmin yapıyor; diyor ki, bu kanun kabul edildiği takdirde Muamele Vergisinden kaçakçılık % 90 olacaktır. İnsanın insaf yahu diyeceği geliyor. Nitekim diyen arkadaşımız oldu. (Gülüşmeler)

Arkadaşlar, yaptığımız tetkiklere göre bir kibrit fabrikasının 300 bin lira civarında bir para ile kurulabileceği anlaşılmıştır ki, bu fabrika değil olsa, olsa imalâthane olur, fabrika diyemiyeceğim. Çünkü buna Tekelin Büyükdere'deki fabrikası gibi bir imalâthane, bir fabrika diyemiyeceğim, 300 bin lira gibi bir para ile bu gibi kibrit imalâthaneleri her tarafta alabildiğine kurulacak müesseseler değildir; bu çorap dokuyan bir tezgâh gibi alıp da bir yere koymaya benzemez. Ufak cinsten bir şey değildir, onun için bunun murakabesi mümkün olacaktır.

Kaçakçılık hiç mi olmayacaktır?

Arkadaşlar bu, bir nispet meselesidir. Hangi vergide, asla kaçakçılık yoktur diye bir nokta nazar ileri sürülebilir? Bu bir takip işidir, bir müeyyide işidir, murakabe işidir.

Ferit Bey arkadaşımız hangi tahmine istinaden % 90 kaçakçılık olacağını söylüyorlar? Başka bir meslekten bir arkadaş böyle bir ifadede bulunsa, tabii daha önce meslekle alakası olmadığı için, yanılıyorlar diyebileceğim. Fakat senelerce Maliye Bakanlığında Gelirler Genel Müdürlüğü yapmış bir arkadaşın katı bir şe-

kilde % 90 kaçakçılık olacaktır. demesi, kabul edilemez.

Başka söyleyecek bir sözüm yoktur.

MAŞKAN — Ferit Melen!

Oylama muamelesi bitmiştir.

FERİT MELEN (Van) — Sayın Maliye Bakanı nedense bana takılmaktan zevk alırlar. Bu mevzuu vesile yaparak bütçe tahminlerime ait bazı tarizler yaptılar. Bunun ne yeri ve ne de zamanı idi. Önümüzde bütçe konuşmalarında bunları huzurunuzda kendisi ile bol bol münakaşa etmek imkânı vardır.

Yalnız bu mevzuda bir tek kelime arzede-yim :

Maliye Bakanı kabul buyurduğunuz kanun vesilesiyle açık 60 milyon liradır dediler. 1951 Bütçe açığının, 60 milyon liradan ibaret olduğu iddiası hakikata ve mavakaya uymamaktadır. Çünkü Umumi Bütçenin açığı 234 milyon liradır. Bunun 150 milyonunu Amerikan yardımını ile kapattılar. Hibe kısmını bir tarafa bira kalın, bu yardımın 70 milyonunu kredi idi, borçtu. Biraz evvel kabul buyurduğunuz kanunun doğuracağı borea benzer bir borç. Bunu da gelir sayıyorlarsa ortada bütçe açığı mefhumu diye bir şey kalmaz.

Sonra Sayın Bakanla diğer arkadaşların ifadeleri arasında bir tezat gördüm. Kendileri diyor ki; bir kibrit fabrikası kurmak 2-3 yüz bin liralık bir sermayeye vâbestedir. Arkadaşları ise ufak çapta sanayie imkân vermek için bu kanunu hazırlıyoruz, diyorlar. Her halde Maliye Bakanının tetkikleri tam değildir. Çünkü bu öyle zannettikleri kadar büyük bir sermaye işi değildir. Hariçten çöp getirterek 5-10 bin liralık bir baş yapma tesisatı ile bunu yapmak pekâlâ mümkündür.

Sonra yüzde 90 nispetinde de mübalâğa ettiğimi söylediler. Bazı vaziyetlerde dikkati bir noktaya çekmek için mübalâğaya da yer vermek kaabildir. Ben kaçak % 90 demedim, % 90 dan noksan olmaz dedim. Bunu söylerken de, müsaade etsinler biraz da tecrübeme istinaden söyledim. Bu kadar muazzam bir vergi, beyan usulü ile tahsil edilemez. Vergi ahlâkı ne kadar yüksek olursa olsun bu mümkün değildir. Çünkü herkesin tamamen vergi vermesi mümkün olmadığına göre birinin kaçakçılık yapması ötekisinin aleyhine olur. Gayrimeşru rekabete

yol açar. Bundan dolayı böyle yüksek bir verginin beyan usulüyle tahsiline imkân yoktur, diyorum. Muamele Vergisinde kaçakçılık nispetinin ne olduğunu kendileri beyan buyursunlar. Benim memuriyetim esnasında aşağı yukarı % 30 - 40 idi. % 18 Muamele Vergisinin kaçakçılık nispeti bu olursa resim nispeti 200 300'e çıktığı zaman netice ne olur? Kendileri takdir etsinler?

MALİYE BAKANI HASAN POLATKAN (Eskişehir) — İki cümle ile arzedeceğim. Muamele Vergisindeki kaçakçılık nispetini çok şükür, bu sefer, tenzil ettiler. Gegen defa % 50 diyorlardı, şimdi % 30 diyorlar.

FERİD MELEN (Van) — Yarı yarıya dedim.

MALİYE BAKANI HASAN POLATKAN (Devamla) — Sonra Muamele Vergisinde bir kaçakçılık varsa bu, biraz da işin cıbayetindedir. Sebebi Muamele Vergisinin girmediği yer kalkmamıştır. Son derece geniş ve şümullüdür. Bakır imalatında bakırcıları takip etmenin, yahut da her hangi bir küçük imalâta bunların teker teker arkalarından koşmanın müşkülâtını takdir edersiniz. Burada da kaçakçılık yapılması mümkündür. Ama Ferid Melen arkadaşımızın kibrit üzerinde tetkiki ne dereceye kadardır, kibritle alâkası var mıdır, fosforeculukla meşgul müdür bilmem, hemen tarif ediverdiler, bir baş makinesiyle kibriti imal ediverdiler. Bendeniz bu baş makinesinin ne olduğunu bilmiyorum bu kadar kolay ve ayaküstü kibrit imal edilebilecekse ben de temenni ederim çoğalsın. Kanatım şudur ki, kibrit üzerinde bu kanunun kabulü ile kaçakçılık olmayacaktır diye bir şey söylemek, yalnız bunun için değil, demin arzettiğim gibi, hiçbir vergi için kabil değildir. Fakat Ferit Melen arkadaşımın mübalâğalı tahminleri gibi bir şekil olmayacaktır.

BAŞKAN — Başka söz istiyen yok, değiştirge de yok ikinci maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — İstihlâk Vergisine tâbi maddeleri memleket içinde imal veya Türkiye'ye ithal edenler bu vergiyi öderler.

Memleket içindeki imalâta ait vergi imalin yapıldığı yer vergi dairesince; ithalâta ait vergi,

bu maddelerin ithal olunduğu gümrük dairelerince tarh olunur.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Dahilî İstihlâk Vergisi hakkındaki 1718 sayılı Kanun hükümleri; memleket dâhilinde imal olunan maddelere ait verginin tarh, tahakkuk, tahsil işlemleri ile mecburiyetler ve ihraç edilecek mamulât hakkında da uygulanır.

İthalâta ait İstihlâk Vergisi, Gümrük Vergisi ile birlikte Gümrük İdarelerince tahsil olunur.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Dâhilde kibrit imal eden müesseseler birinci sınıf tüccar olmasalar dahi Vergi Usul Kanununun 188 nei maddesindeki imalât defterini tutmaya mecburdurlar.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Gümrük Kanunu veya sair kanunlarla Gümrük Vergisinden muaf olarak yurda ithal olunan kibritlerden İstihlâk Vergisi de alınmaz.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — 1 : VI .1929 tarihli ve 1503 sayılı Kanun ile 17 . V . 1940 tarihli ve 3828 sayılı Kanunun 13 neü, 29 . V . 1941 tarihli ve 4040 sayılı Kanunun 28 nei, 27 : V . 1942 tarihli ve 4226 sayılı Kanunun 9 neu, 17.V.1943 tarihli ve 4415 sayılı Kanunun 3 neü maddeleri kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Tekel İdaresi hususi hukuk hükümlerine ve piyasa icaplarına göre kibrit imal, ithal ve satışına devam edebilir.

BAŞKAN — Sıtkı Atanç.

SITKI ATANÇ (Tokad) — Efendim, bu geçici madde ile kibrit imali ve satışı tekel mev-

zuundan çıkarıldığına göre bundan sonra bir işletme mahiyetini alacak olan kibrit fabrikasının Tekel Bakanlığından alınarak işletmeleriyle birlikte, işletmeciliğin unumi ahengi içerisinde, İşletmeler Bakanlığına devri zaruridir. Binaenaleyh biz bunu fiilen Tekel Bakanlığının kendi bünyesinden çıkarmıyoruz. Elimizde bir lâstik top vardır, atıyoruz, bir elden, diğer elle tutuyoruz. İşletmeler Bakanlığına devri hakkında bir önerge veriyorum. Bu geçici madde hakkında da bir değişikliğe veriyorum. Çünkü bakanlık, ithali de eline alıyor. Fabrika elinde, satış belli o halde hiç olmazsa bu ithal işini teşebbüsü şahsiye bıraksın

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI SITKI YIRCALI (Bahkesir) — Arkadaşlar; bunu komisyonlarda da uzun boylu münakaşa konusu yapmış bulunmaktayız. Esasen bizim prensipimiz olarak ve bugünkü Hükümetin umumi politikası bakımından, tekele ait bütün işletmeler meselesini halledip, her birine birer hakiki işletme hüviyeti verdikten sonra, öyle ümit ediyoruz ki, bakanlığımızın da her hangi bir şekilde mevcudiyetine sebep kalmıyacaktır. Yalnız bütün arkadaşlarımızın titizlikle bizden istedikleri bu kibrit inhisarının kalkmasında tevzi işi de vardır ve bu bugün bizim elimizdedir. Yalnız kibrit için değil, kül olarak memleketin her yönünde her türlü tekel maddelerini, mahallinde, her vatandaşın kendi yerinde ve istediği zaman bulabilmesi için geniş bir tevzi müessesemiz vardır. Bunun sağlanabilmesi ancak bizim idaremizle mümkün olabilir. Sıtkı Atanç arkadaşımız endişe buyurmasınlar. Öyle ümit ediyorum ki kısa zamanda, yalnız kibrit için değil, diğer bütün tekel işletmeleri yeni hüviyetleriyle tamamen birer müstakil işletme halinde, her biri muhtar müessese olarak, birer iktisadi teşekkül haline girdiği günden itibaren, bütün bunlar kendiliğinden halledilmiş olacaktır.

Yüksek Heyetiniz bu tasarımı kabul buyurduğu takdirde bu müesseseler hiç bir yere bağlı olmadan müstakil birer iktisadi teşekkül veya ortaklık olarak devam etme imkânını bulacaklar ve beyan edilen böyle bir durum hâsıl olmu-yacaktır.

İkinci noktaya gelinece; arkadaşlar dikkat buyurdunuzsa, bizim imaleliğe devam etmemiz, her müteşebbise verilen bir hak gibidir. Yani imal, ithal ve satış yapabilmek hakkı bize de verilmiştir.

Kibriti mutlak biz ithal edecek değiliz. Zaten ithal etmeye de ihtiyaç yoktur.

Bilhassa memlekette hususi teşebbüsü kamçılamak bakımından, ona zemin hazırlamak bakımından, bu kanun teklifimizle ve inhisarı kaldırmakla hususi teşebbüsü biz teşvik yoluna girmiş oluyoruz. Kaldı ki 5 kuruşa satacağımızı temin ettikten sonra bir ithalat meselesinin katıyen mevzuubahis olmaması lâzımdır. Çünkü ithal edilecek kibritler, mutlak olarak, bizim satacağımız miktardan çok pahalı olacaktır. Arkadaşlarımız bunu tetkik etmediği için her halde böyle bir değişikliğe vermiş bulunmaktadır. Binaenaleyh gerek birinci ve gerek ikinci teklifin kabulü bugünkü kanun tasarısının hüviyetine aykırıdır. Takdir yüksek heyetinizindir.

BAŞKAN — Önergeleri okutuyorum:

Yüksek Başkanlığa

Kibrit imal ve satışı tekel mevzuundan çıkarıldığına göre bundan sonra sadece bir sanayi şubesinin işletmesi mahiyetini alacak olan kibrit fabrikasının Tekel Bakanlığında değil diğer işletmelerle birlikte Devlet işletmeciliğinin her bakımdan umumi ahengi içinde işletilmesi için İşletmeler Bakanlığına bağlanmasını arz ve teklif ederim.

Tokat Milletvekili
Sıtkı Atanç

BAŞKAN — Bu esbabı mucibe ile metni de şöyle teklif ediyorlar.

Değiştirge

Geçici madde — Kibrit Fabrikası Devlet işletmeciliğinin her bakımdan umumi ahengi içinde işletilmesi hususi hukuk hükümlerine ve piyasa icaplarına göre kibrit imal ve satışını yapmak üzere İşletmeler Bakanlığına mukayyet sabit kıymetleri ile aynen devredilmiştir.

GÜMRÜK VE TEKEL KOMİSYONU BAŞKANI MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Efendim komisyonumuzun yaptığı tadilde de göz önünde tutulan nokta, şimdi bu madde memlekette ne kadar bol ve kolaylıkla ve değişmez fiyatla elde edilmekte ise, hususi teşebbüs tarafından kibrit imal, ithal ve satış yapılacağı gibi, Tekel İdaresi de bir tüccar sıfatıyla imal, ithal ve satış yapabilir bu suretle de sıkıntı olmaz diye düşünülmüş ve tadil yapılmıştır. Şimdi muhterem arkadaşımız bu esbabı mucibeyi kabul

etmemiş olacaklar ki, hiç olmazsa (ithal) i çıkarmak istiyor. Halbuki aynı endişeyle arz ediyim ki, bir gün imalât ihtiyacı karşılamıyacak duruma gelirse ve başka kimseler de imalât ve ithalâtta bulunmazsa, memleketin ihtiyacı nasıl karşılanacaktır? Bu vaziyet karşısında, Tekel İdaresi imalât ile karşılamadığı ihtiyacı ithalât ile karşılamak zorunda kalacaktır. Binaenaleyh; maddede bu ithal keyfiyetinin bulunması sebebi, müstakbel vaziyeti derpiş etmekten ileri gelmiştir. Yoksa imal bu vaziyette, ithal bu vaziyette devam ettiği ve memleket ihtiyacı tamamen karşılandığı müddetçe, ithal yapmaya tekelee esasen, lüzum yoktur. Zaten sayın Bakan da kibrit fiyatının değişmesi mevzu bahis olmadığını kabul ettiği için, her hangi bir endişe de vârit değildir. Sırf ilerde, arzettiğim müşkilâtla karşılaşmamak için ve tekrar huzurunuzda yeni bir kanunla gelmek gibi bir duruma düşmemek için, bu maddedeki ithal tâbirinin kalmasını uygun bulduk ve bu şekilde kabulünü ve önergenin reddini rica ederim.

BAŞKAN — Değiştirgeyi reyi âlinize arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Değiştirge reddedilmiştir.

Geçici maddeyi oyunuzda arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Bu kanun yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanunu Maliye ve Gümrük ve Tekel bakanları yürütür.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Tasarının birinci görüşmesi sona ermiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısına (250) oy verilmiştir. Muamele tamamdır, tasarının kanuniyeti (250) oyla kabul edilmiştir.

Altmış milyon liralık iç istikraz akdi hakkındaki kanun tasarısına (251) oy verilmiştir, (245) kabul (6) ret oyu vardır. Muamele tamamdır, tasarının kanuniyeti (245) oyla onanmıştır.

Gündeme devam ediyoruz, efendim.

17. — *Gümrük Tarifesi Kanununa bağlı Giriş Genel Tarifesinin 647 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/198) [1]*

BAŞKAN — Tümü üzerinde söz istiyen yok. Maddelere geçilmesini kabul buyuranlar.. Etmeyenler.. Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

1499 sayılı Gümrük Tarifesi Kanununa bağlı giriş genel tarifesinin 647 nci maddesinin değiştirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — 1 Haziran 1929 tarihli ve 1499 sayılı Gümrük Tarifesi Kanununa bağlı giriş genel tarifesinin 647. nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Siklöt 100 kilo-
esasi da lira

647 Kibrit ve kav,

A) Mumlu kibritler ..	G	200
B) Poşet kibritler ..	G	175
C) Sair kibrit ve kavlar ..	G	150

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum: Kabul buyuranlar.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Gümrük ve Tekel bakanları yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Tasarının birinci görüşülmesi sona ermiştir.

18. — *Muamele Vergisi Kanununun 9 ve 89 ncu maddelerine birer fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/200) [2]*

BAŞKAN — Tasarının tümü hakkında söz

[1] 16 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

[2] 17 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

istiyen var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Muamele Vergisi Kanununun 9 ve 89 ncu maddelerine birer fıkra eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — 28.V. 1940 tarihli ve 3843 sayılı Kanunun 9 ncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

29. Her türlü kibrit.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul buyuranlar.. Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Aynı kanunun 89 ncu maddesinin 6 ncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6. 9 ncu maddenin 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 20, 21 ve 29 ncu numaralarında yazılı maddeler.

BAŞKAN — Maddeyi kabul buyuranlar.. Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi kabul buyuranlar.. Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul buyuranlar.. Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarının birinci görüşülmesi sona ermiştir.

19. — *Amasya Milletvekili Kemal Eren ve Ankara Milletvekili Salâhattin Benli'nin, gayrimenkule tecavüzün def'ine dair kanun teklifi ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (2/191)*

BAŞKAN — Görüşmeye devam ediyoruz. Söz Yusuf Karshoğlu'nundur. (Yok sesleri) (Bakan yoktur sesleri)

Esat Budakoğlu, buyurun,

Bir dakika Esat Bey; müsaade ederseniz, heyeti umumiye bakanın bulunmadığını ileri sürüyor. İktüzük gereğince, bir defaya mahsus olmak üzere tasarının görüşülmesini talik ediyorum.

20. — *İhtiyarlık Sigortası Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarı ile Erzurum Milletvekili Said Ba-*

şak'ın, İhtiyarlık Sigortası Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanunda geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Ticaret, Çalışma ve Adalet komisyonları raporları (1/240, 2/117) [1]

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Usul hakkında.

BAŞKAN — Buyurun.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Muhterem arkadaşlar; huzurunuzda gelen tasarı ve teklif için başka bir milletvekili arkadaşımız tarafından, zannederseniz Bedri Nedim Göknil tarafından verilmiş, bir de tefsir talebi mevcuttur. Bu teklif ve tasarının mahiyeti, bazı bankaların İş Kanununun şümülünden çıkarılmasına mütedairdir. Halbuki Bedri Nedim Göknil arkadaşımızın tefsir talebi de bankalar İş Kanunu şümülüne girer mi girmez mi mealindedir. Bendeniz şu kanaatteyim ki, evvelâ tefsir talebi netice versin, ondan sonra bu mevzular ele alınsın. Şöyle ki, tefsir Yüksek Heyetinizde tetkik ve müzakere edilirken şayet, bankalar İş Kanununun şümülüne girmez, diye bir karar verilecek olursa, yani tefsir o suretle çıkacak olursa, biz İş Kanununun şümülüne girmiyen müesseseleri çıkarmakla meşgul olacağız ki bu, abesle işigal demektir. Bu itibarla evvelâ, bankaları İş Kanununun şümülüne girip girmediği hakkındaki tefsir talebini neticelendirelim, ondan sonra, şayet giriyorlarsa, kanun tasarı ve tekliflerini tetkik ve müzakere edebilelim. Bu itibarla esasen İktüzüğün emrettiği veçhile, gerek komisyonlarda, gerek Mecliste tefsir talepleri müstaceliyetle görüşülmektedir. Onun için bu tasarı ve teklifin, tefsir talebine intizaren görüşülmesinin talik edilmesini arz ve teklif ediyorum. Bu hususta bir de önerge vereceğim. Evvelâ bu usul meselesi halledilsin. Eğer reddedilirse o takdirde esas hakkındaki söz hakkım mahfuzdur.

Mâruzatın bundan ibarettir.

BAŞKAN — Mevcuda göre müzakere imkânsızdır. 28 Ocak azartesi günü 15 te toplanmak üzere Birleşime son veriyorum.

Kapanma saati : 17,40

[1] 39 sayılı Basmayazı tutanağın sonundadır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki kanuna verilen oyların sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı : 487
Oy verenler : 250
Kabul edenler : 250
Reddedenler : 0
Çekinserler : 0
Oya katılmıyanlar : 234
Açık Milletvekillikleri : 3

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Abdullah Güler
Ali İhsan Sâbis
Avni Tan
Ahmed Veziroğlu

AĞRI

Celâl Yardımcı
AMASYA

Kemal Eren
Hâmit Koray

ANKARA

Salâhaddin Âdil
Sadri Maksudi Arsal
Ömer Bilen
Muhlis Ete
Osman Talât İltekin
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz

ANTALYA

Burhanettin Onat
Akif Sarıoğlu

AYDIN

Namık Gedik
Etem Menderes
Cevat Ülkü
Lâtfi Ülkümen

BALIKESİR

Vacide Asena
Salâhattin Başkan
Müfit Erkuyumcu
Mücteba Iştın
Ali Fahri İşeri
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Kocabıykoğlu
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

Keşşaf Mehmet Kurkut

BİNGÖL

Feridun Fikri Düşünsel
Mustafa Nuri Okcuoğlu

BOLU

Mahmut Güçbilmez
İhsan Gülez
Kâmil Kozak
Vahit Yöntem

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey

BURSA

Raif Aybar
Hulûsi Köymen
Mithat San
Kenan Yılmaz
Necdet Yılmaz

ÇANAKKALE

Kenan Akmanlar
Emin Kalafat
Nusret Kirişcioğlu
Ömer Mart

ÇANKIRI

Kenan Çığman
Celâl Otman

ÇORUH

Mecit Bumin
Mesud Güney
Ali Rıza Sağlar
Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
Şevki Gürses
Baha Koldağ

Hüseyin Ortakcioğlu

Hakkı Yemeniciler

DENİZLİ

Baha Akşit
Fikret Başaran
Fikret Karabudak
Eyüp Şahin
Refet Tavashioğlu

DIYARBAKIR

Yusuf Azizoglu
Mustafa Ekinci

EDİRNE

Arif Altınalmaz
Mehmet Enginün
Cemal Köprülü

ELÂZİĞ

Ömer Faruk Sanaç
Mehmet Şevki Yazman
Hâmit Ali Yazman

ERZİNCAN

Şemsettin Günaltay
Nahid Pekcan

ERZURUM

Fehmi Çobanoğlu
Sabri Erduman
Enver Karan

ESKİŞEHİR

Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinoglu

GAZİANTEP

Samih İnal
Galip Kınoglu
Süleyman Kuranel
Cevdet San

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Doğan Köymen
Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Cevdet Baybura
Vasfi Mahir Kocaturk
Kemal Yörükoğlu
Halit Zarbun

HATAY

Abdürrahman Melek

İÇEL

Halil Atalay
Hüseyin Fırat
Salih İnankur
Refik Koraltan
Şahap Tol

İSPARTA

Tahsin Tola
Reşit Turgut

İSTANBUL

Enver Adakan
Ahmet Hamdi Başar
Fuad Hulûsi Demirelli
Fuad Köprülü
Adnan Menderes
Ahilya Moshos
Seyfi Oran
Mükerrerem Sarol
Fahrettin Sayımer
Ahmet Topcu
Celâl Türkgeldi
Sani Yaver

İZMİR

Mehmet Aldemir
Avni Başman
Behzat Bilgin
Sadık Giz
Tarık Gürerik
Necdet İncekara
Osman Kapani
Vasfi Menteş
Halil Özyörük
Abidin Tekön
Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktaş
Mehmet Bahadır
Abbas Çetin
Esat Oktay

KASTAMONU

Galib Deniz
Sait Kantarel
Muzaffer Âli Mühito
Ziya Termen
Hamdi Türe

KAYSERİ

Fikri Apaydın
İsmail Berkok
Emin Develioğlu
Ali Rıza Kılıçkale
İbrahim Kirazoğlu
Mehmet Özdemir
Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Elvan Kaman

KOCAELİ

Ethem Vassaf Akan
Yeredoğ Kişioğlu
Saim Önhon
Lâtfi Tokoğlu
Mehmet Yılmaz

KONYA

Rifat Alabay
Hidayet Aydınır
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Ömer Rıza Doğrul
Ali Rıza Ercan
Saffet Gürol
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
Murad Âli Ülgen
Umran Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Meçdet Alkin
Besim Besin
Hakkı Gedik
Asım Gündüz
Ahmet Kavuncu
Remzi Koçak
İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Mehmet Sadık Eti
Hikmet Fırat
Mehmet Kartal
Mehmet Kulu
Nuri Ocakcioğlu
Abdülkadir Özbay
Lâtfi Sayman

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Şemi Ergin
Faruk İlker
F. Lâtfi Karaosmanoğlu

Nafiz Körez
Sudi Mihoğlu
Muhlis Tümay

MARAS

Abdullah Aytemiz
Ahmet Kadoğlu
Nedim Ökmen
Mazhar Özsoy

MARDİN

Abdülkadir Kalav

Cevdet Öztürk
Kemal Türkoğlu
MUĞLA
Yavuz Başer
Zeyyat Mandalinci
Nâtık Poyrazoğlu

NİĞDE

Hâdi Arıbaş
Asım Doğanay
Ferit Ecer
Fahri Köşkeroğlu
Hüseyin Ülkü

ORDU

Refet Aksoy
Naşit Fırat

RİZE

İzzet Akçal
Mehmet Fahri Mete
Zeki Rıza Sporel

SAMSUN

Haşim Alişan
İsmail Işın
Tevfik İleri
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay

SEYHAN

Arif Nihat Asya
Sinan Tekelioğlu

SİİRD

Mehmet Daim Süalp
Şefik Türkoğlu
Cemil Yardım

SİNOB

Muhtar Acar
Nuri Sertoğlu
Server Somuncuoğlu
Ali Şükrü Şavlı
Muhit Tümerkan

SİVAS

Halil İmre
Sedat Zeki Örs
Hüseyin Yüksel
TEKİRDAĞ
Yusuf Ziya Tuntaş

TOKAD

Sıtkı Atanç
Zihni Betil
Ahmet Gürkan
Hamdi Koyutürk
Muzaffer Önal
Mustafa Özdemir

TRABZON

Salih Esad Alperen
Naci Altuğ
Faik Ahmed Barutçu
Saffet Baştımar
Mahmut Goloğlu
Süleyman Fehmi Kalay-
cioğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Mustafa Reşit Tarakçı-
oğlu

TUNCELİ

Hıdır Aydın

URFA

Necdet Acanal
Ömer Cevheri
Reşit Kemal Timuroğlu

VAN

İzzet Akın
Ferid Melen
Kâzım Özalp

YOZGAD

Niyazi Ünal Aleli
Avni Doğan
Fuat Nizamoglu
Hâşim Tatlıoğlu
Hasan Üçöz

ZONGULDAK

Yunus Muammer Ala-
kant
Ali Rıza İncealemdar-
oğlu
Esat Kerimol
Rifat Sivişoğlu
Avni Yurdabayrak

[Oya katılmıyanlar]

AFYON KARAHISAR

Süleyman Kerman
Bekir Oynaganlı
Kemal Özçoban
Salih Torfilli
Gazi Yiğitbaşı

AGRI

Kasım Küfrevi
Halis Öztürk

AMASYA

İsmet Olgaç (I.)
Cevdet Topcu

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Salâhattin Benli
Dağıstan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Ramiz Eren
Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu
Hâmid Şevket İnce
Fuad Seyhun
Cevdet Soydan

ANTALYA

Fatin Dalaman
Nazifi Şerif Nabel
İbrahim Subaşı
Ahmet Tekelioğlu
Ahmet Tokuş

AYDIN

Nail Geveci
Şevki Hasırcı
A. Baki Ükdem

BALIKESİR

Esat Budakoğlu
Muzaffer Emiroğlu
Enver Güreli
Yahya Pelvan
Muharrem Tunçay

BİLECİK

İsmail Aşkın
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİTLİS

Nusrettin Barut
Salâhattin İnan

BOLU

Fahri Belen
Zuhuri Danışman
Mithat Dayıoğlu

BURDUR

Mehmet Erkazancı

BURSA

Halil Ayan
Selim Ragıp Elmeç (I.)
Agâh Erozan
Selim Herkmen
Sadettin Karacabey

Halûk Şaman
Ali Canib Yöntem
ÇANAKKALE

Süreyya Endik
Bedi Enüstün
Nihat İyriboz
İhsan Karasioğlu

ÇANKIRI

Kâzım Arar
Kemal Atakurt
Celâl Boynuk

ÇORUH

Abbas Gigin

ÇORUM

Ahmet Başbüyük
Saip Özer
Hasan Ali Vural

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu
Mustafa Güleigil
DIYARBAKIR

Yusuf Kâmil Aktuğ
(I.)

Ferit Alpiskender
M. Remzi Bucak
Nâzım Önen

Kâmil Tayşı
EDİRNE

Rükneddin Nasuhioğlu
(Bakan)

Hasan Osma

ELAZIĞ

Abdullah Demirtaş
Suphi Ergene

ERZİNCAN

Cemal Göneng

Sabit Sağiroğlu
Ziya Soylu

ERZURUM

Said Başak
Rıfki Salim Burçak
Bahadır Dülger
Emrullah Nutku
Rıza Topçuoğlu
Memiş Yazıcı
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Ekrem Baysal
Ali Fuad Cebesoy
GAZİANTEP

Ekrem Cenani
Ali Ocak
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Tahsin İnang
Arif Hikmet Pamuk-
oğlu

Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE

Halis Tokdemir
Ahmet Kemal Varınca

HAKKÂRİ

Selim Seven (I.)

HATAY

Abdullah Cilli
Celâl Sait Siren
Tayfur Sökmen
Hasan Reşit Tankut
Cavit Yurtman

İÇEL

Aziz Köksal
Celâl Ramazanoğlu
İSPARTA

İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay

İSTANBUL

Salamon Adato (I.)
İhsan Altınel
Andre Vahram Bayar
(I.)
Celâl Bayar (Cumhur-
başkanı)

Nihad Reşad Belger
Mithat Benker
Faruk Nafiz Çamlıbel
Bedri Nedim Göknıl
Hâdi Hüsmen
Salih Fuad Keçeci
Mithat Sözer
Füruzan Tekil
Nazlı Tılabar (I.)
Hüsnü Yaman
Senihi Yürüten

İZMİR

Halide Edib Adıvar (I.)
Pertev Arat
Cihad Baban
Muhiddin Erener
Cemal Tunca
Zühtü Hilmi Velibeşe

KARS

Lâtif Aküzüm
Sırrı Atalay
Veyis Koçulu
Tezer Taşkıran
Hüsamettin Tugay
Hüseyin Cahit Yalçın

KASTAMONU

Fahri Keçecioglu
Şükrü Kerimzade
Ahmet Keskin
Rifat Taşkın (I.)
Hayri Tosunoğlu

KAYSERİ

Kâmil Gündeg
Suad Hayri Ürgüblü

KIRKLARELİ

Mahmut Erbil
Fikret Filiz
Sıtkı Pekkip
Faik Üstün

KIRŞEHİR

Halil Sezai Erkut
Rifat Özdeğ

KOCAELİ

Ekrem Alican
Ziya Atıç
Hamdi Başak
Salih Kalemcioğlu

Mümtaz Kavalcıoğlu
Hüsnü Türkand
KONYA
 Abdürrahman Fahri A-
 ğaoğlu
 Kemal Ataman
 Ziya Barlas
 Ziyad Ebuzziya
 Himmet Ölçmen

KÜTAHYA
 Yusuf Aysal
 Ahmet İhsan Gürsoy
 Süleyman Süruri Na-
 suhoğlu

MALATYA
 Esat Doğan
 Hüseyin Doğan
 İsmet İnönü

MANİSA
 Refik Şevket İnce (İ.)
 Adnan Karaosmanoğlu
 Muzaffer Kurbanoglu
 Hamdullah Suphi Tan-
 rıöver
 Kâzım Taşkent (İ.)

MARAS
 Ahmet Bozdağ
 Salâhattin Hüdayioğlu
 (İ.)

Remzi Öksüz
MARDİN
 Abdürrahman Bayar
 Mehmet Kâmil Boran
 Rıza Erten
 Aziz Uras
MUĞLA
 Cemal Hünel
 Nadir Nadi
 Nuri Özsan (Bakan)

MUŞ
 Hamdi Dayı
 Ferit Kılıçlar
NİĞDE
 Necip Bilge
 Süreyya Dellaloğlu
 Halil Nuri Yurdakul

ORDU
 Hüsnü Akyol
 Feyzi Boztepe (İ.)
 Yusuf Ziya Ortaç
 Zeki Mesut Sezer
 Hamdi Şarlan
 Atıf Topaloğlu

RİZE
 Kemal Balta
 Osman Kavrakoğlu
 Ahmet Morgil

SAMSUN
 Naci Berkman

Firuz Kesim
 Muhittin Özkefeli
 Hasan Fehmi Ustaoglu
 Hâdi Uzer

SEYHAN
 Zeki Akçalı
 Remzi Oğuz Arık
 Sedat Barı
 Tevfik Coşkun
 Yusuf Ziya Eker
 Reşad Güçlü
 Mahmut Kibaroglu
 Salim Serçe
 Cezmi Türk

SİİRD
 Baki Erden

SİVAS
 Nâzım Ağacıkoğlu (İ.)
 Ereüment Damalı (İ.)
 İlhan Dizdar
 İbrahim Duygun (İ.)
 Şevki Ecevit
 Nurettin Ertük (İ.)
 Rifat Öçten
 Reşat Şemsettin Sirer
 Bahattin Taner (İ.)

TEKİRDAĞ
 İsmail Hakkı Akyüz

Hüseyin Bingül
 Zeki Erataman
 Şevket Mocan
TOKAD
 Fevzi Çubuk (İ.)
 Halûk Ökeren
 Nuri Turgut Topcoğlu
 (İ.)

TRABZON
 Cemal Reşit Eyüboğlu
 Cahid Zamangil
TUNCELİ
 Hasan Remzi Kulu
URFA
 Feridun Ayalp
 Feridun Ergin
 Hasan Oral
 Celâl Öncel

YOZGAD
 Faik Erbaş
 Yusuf Karşioğlu

ZONGULDAK
 Fehmi Açıksöz
 Hüseyin Balık
 Suat Başol
 Abdürrahman Boyacı-
 giller
 Cemal Kıpçak

[Açık Milletvekillikleri]

Denizli	1
Malatya	1
Trabzon	1
	—
	3

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı	: 487
Oy verenler	: 251
Kabul edenler	: 245
Reddedenler	: 6
Çekinserler	: 0
Oya katılmıyanlar	: 233
Açık Milletvekillikleri	: 3

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Abdullah Güler
Bekir Oynaganlı
Ali İhsan Sâbis
Avni Tan
Ahmed Veziroğlu

AMASYA

Kemal Eren
Hâmit Koray

ANKARA

Salâhaddin Âdil
Sadri Maksudi Arsal
Muhlis Bayramoğlu
Ömer Bilen
Hamdi Bulgurlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Abdullah Gedikoğlu
Osman Talât İltekin
Hâmid Şevket İnce
Fuad Seyhun

ANTALYA

Burhanettin Onat
Akif Sarıoğlu
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş

AYDIN

Namık Gedik
Nail Geveci
Şevki Hasırcı
Etem Menderes
A. Baki Ökdem
Cevat Ülkü
Lâtîfi Ülkümen

BALIKESİR

Vacîd Asena
Salâhattin Başkan
Esat Budakoğlu

Enver Güreli
Müteba İştin
Ali Fahri İşeri
Arif Kalıpsızoğlu

BİLECİK

İsmail Aşkın
Keşşaf Mehmet Kurkut

BİNGÖL

Feridun Fikri Düşünsel
Mustafa Nuri Okeuoğlu

BİTLİS

Nusrettin Barut

BOLU

Fahri Belen
Mahmut Güçbilmez
İhsan Gülez
Vahit Yöntem

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Mehmet Erkazancı
Mehmet Özbey

BURSA

Mithat San
Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

Kenan Akmanlar
Emin Kalafat
Nusret Kirişioğlu
Ömer Mart

ÇANKIRI

Kenan Çığman
Celâl Otman

ÇORUH

Mecit Bumin
Mesud Güney
Ali Rıza Sağlar
Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
Ahmet Başbüyük
Şevki Gürses
Baha Koldaş
Hüseyin Ortakcioğlu
Saip Özer

DENİZLİ

Baha Akşit
Mustafa Gülcigil
Fikret Karabudak
Eyüp Şahin
Refet Tavashioğlu

DIYARBAKIR

Ferit Alpiskender
Yusuf Azizoğlu
M. Remzi Bucak
Mustafa Ekinci

EDİRNE

Arif Altınalmaz
Mehmet Enginün
Cemal Köprülü

ELÂZİĞ

Ömer Faruk Sanaç
Mehmet Şevki Yazman
Hâmit Ali Yöney

ERZURUM

Fehmi Çobanoğlu
Sabri Erduman
Enver Karan

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Ali Fuad Cebesoy
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu

GAZİANTEP

Samih İnal

Galip Kınoklu
Süleyman Kuranel
Cevdet San

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Arif Hikmet Pamukoğlu
Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Cevdet Baybura
Halis Tokdemir
Kemal Yörükoğlu
Halit Zarbun

HATAY

Abdullah Cilli
Abdürrahman Melek
Hasan Reşit Tankut
Cavit Yurtman

İÇEL

Halil Atalay
Salih İnankur
Refik Koraltan
Şahap Tol

İSPARTA

Said Bilgiç

İSTANBUL

Ahmet Hamdi Başar
Faruk Nafiz Çamlıbel
Hâdi Hüsman
Ahilya Moshos
Seyfi Oran
Mükerrem Sarol
Fahrettin Sayimer
Füruzan Tekil
Ahmet Topeu

Celâl Türkgeldi
Sani Yaver

İZMİR

Cihad Baban
Avni Başman
Behzat Bilgin
Osman Kapani
Vasfi Mentеш
Halil Özyörük

KARS

Sırrı Atalay
Mehmet Bahadır
Abbas Çetin
Esat Oktay

KASTAMONU

Fahri Keçecioglu
Muzaffer Âli Mühto
Ziya Termen
Hamdi Türe

KAYSERİ

Fikri Apaydm
İsmail Berkok
Emin Develioğlu
Kâmil Gündеш
Ali Rıza Kılıçkale
İbrahim Kirazoglu
Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

KOCAELİ

Ekrem Alican
Ziya Atıg
Hamdi Başak
Yeredoğ Kişioğlu
Mehmet Yılmaz

KONYA

Rifat Alabay
Hidayet Aydın
Remzi Birand

Sıtkı Salim Burçak

Abdi Çilingir
Ömer Rıza Doğrul
Ziyad Ebuzziya
Saffet Gürol
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
Himmet Ölemen
Murad Âli Ülgen
Umrans Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Meedet Alkin
Besim Besin
Hakkı Gedik
Asum Gündüz
Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu
Remzi Koçak
İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Mehmet Sadık Eti
Hikmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kulu
Nuri Ocakcioğlu

MANİSA

Semi Ergin
Faruk İker
Refik Şevket İnce
F. Lûtfi Karaosmanoğlu
Nafiz Körez
Sudi Mihecioğlu

MARDİN

Abdülkadir Kalav
Cevdet Öztürk
Kemal Türkoğlu

MUĞLA

Yavuz Başer
Zeyyat Mandalinci
Nâtık Poyrazoğlu

NİĞDE

Hâdi Arıbaş
Asım Doğanay
Ferit Ecer
Hüseyin Ülkü
Halil Nuri Yurdakul

ORDU

Refet Aksoy
Hüsni Akyol

RİZE

İzzet Akçal
Osman Kavrakoğlu
Mehmet Fahri Mete

SAMSUN

Haşim Alişan
Naci Berkman
İsmail Işın
Firuz Kesim
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zeki Akçalı
Arif Nihat Asya
Yusuf Ziya Eker

ŞİRD

Mehmet Daim Süalp
Şefik Türkdöğen
Cemil Yardım

SİNOB

Muhtar Acar
Nuri Sertoğlu
Ali Şükrü Şavlı

SİVAS

Halil İmre
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Zeki Erataman
Yusuf Ziya Tuntaş

TOKAD

Sıtkı Atanç
Zihni Betil
Ahmet Gürkan
Hamdi Koyutürk
Halûk Ökerez
Muzaffer Önal
Mustafa Özdemir

TRABZON

Salih Esad Alperen
Nâci Altuğ
Saffet Baştımar
Süleyman Fehmi Kalaycıoğlu
Hasan Saka

TUNCELİ

Hıdır Aydın
Hasan Remzi Kulu

URFA

Necdet Acanal
Reşit Kemal Timuroğlu

VAN

İzzet Akın
Kâzım Özalp

YOZGAD

Niyazi Ünal Alçılı
Fuat Nizamoğlu
Hâşim Tatlıoğlu
Hasan Uçöz

ZONGULDAK

Fehmi Açıksöz
Yunus Muammer Alakant
Hüseyin Balık
Suat Başol
Ali Rıza İncealemdaroglu
Cemal Kıpçak
Avni Yurdabayrak

[Reddedenler]

VAN

Ferid Melen
ZONGULDAK
Abdürrahman Boyacıgiller

SİNOB

Server Somuncuoğlu
TRABZON
Hamdi Orhon

KARS

Fevzi Aktaş
KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı

[Oya katılmayanlar]

AFYON KARAHİSAR

Süleyman Kerman
Kemal Özçoban
Salih Torfilli
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Kasım Küfrevi
Halis Öztürk
Celâl Yardımcı

AMASYA

İsmet Olgac (İ.)
Cevdet Topcu

ANKARA

Salâhattin Benli
Dağıstan Binerbay
Ramiz Eren
Muhlis Ete (Bakan)
Mümtaz Faik Fenik
Seyfi Kurtbek (Bakan)
Talât Vasfi Öz
Cevdet Soydan

ANTALYA

Fatin Dalaman
Nazifi Şerif Nabel
Ahmet Tekelioğlu

BALIKESİR

Muzaffer Emiroğlu
Müfit Erkuyumeu
Ahmet Kocabıykoğlu
(İ. Ü.)

Yahya Pelvan
Muharrem Tunçay
Sıtkı Yırcalı (Bakan)

BİLECİK

Talât Oran
Yümnü Üresin

BİTLİS

Salâhattin İnan

BOLU

Zuhuri Danışman
Mithat Dayıoğlu
Kâmil Kozak

BURSA

Halil Ayan
Raif Aybar
Selim Ragıp Emeç (İ.)
Agâh Erozan
Selim Herkmen

Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen (Ba-
kan)
Halûk Şaman
Needet Yılmaz
Ali Canib Yöntem

ÇANAKKALE

Süreyya Endik
Bedi Enüstün
Nihat İyriboz
İhsan Karasioğlu

ÇANKIRI

Kâzım Arar
Kemal Atakurt
Celâl Boynuk

ÇORUH

Abbas Gigin

ÇORUM

Hasan Ali Vural
Hakkı Yemeniciler

DENİZLİ

Fikret Başaran
Ali Çobanoğlu

DIYARBAKIR

Yusuf Kâmil Aktuğ (İ.)
Nâzım Önen
Kâmil Tayşı

EDİRNE

Rükneddin Nasuhioğlu
(Bakan)

Hasan Osma

ELAZIG

Abdullah Demirtaş
Suphi Ergene

ERZİNCAN

Cemal Göneng
Şemseddin Günaltay
Nahid Pekcan
Sabit Sağiroğlu
Ziya Soylu

ERZURUM

Said Başak
Rıfkı Salim Burçak
Bahadır Dülger
Emrullah Nutku
Rıza Topçuoğlu
Memiş Yazıcı
Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Ekrem Baysal
Kemal Zeytinioğlu (Ba-
kan)

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
Ali Ocak
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Tahsin İnanç
Doğan Köymen
Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE

Vasfi Mahir Kocatürk
Ahmet Kemal Varınca

HAKKÂRİ

Selim Seven (İ.)

HATAY

Celâl Sait Siren
Tayfur Sökmen

İÇEL

Hüseyin Fırat
Aziz Köksal
Celâl Ramazanoğlu

İSPARTA

İrfan Aksu
Kemal Demiralay
Tahsin Tola
Reşit Turgut

İSTANBUL

Enver Adakan
Salamon Adato (İ.)
İhsan Altinel
Andre Vahram Bayar
Celâl Bayar (Cumhur-
başkanı)
Nihad Reşad Belger (İ.)
Mithat Benker
Fuad Hulûsi Demirelli
Bedri Nedim Göknıl
Salih Fuad Keçeci
Fuad Köprülü (Bakan)
Adnan Menderes (Baş-
bakan)
Mithat Sözer
Nazlı Tılabar (İ.)
Hüsnü Yaman
Senihi Yürüten

İZMİR

Halide Edib Adıvar (İ.)
Mehmet Aldemir (İ. Ü.)
Pertev Arat
Muhiddin Erener
Sadık Giz
Tarık Gürerk
Needet İnçekara
Abidin Tekön
Cemal Tunca
Ekrem Hayri Üstündağ
(Bakan)
Zühtü Hilmi Velibeg

KARS

Lâtif Aküzüm
Veyis Koçulu
Tezer Taşkıran
Hüsamettin Tugac
Hüseyin Cahit Yalçın

KASTAMONU

Galib Deniz
Sait Kantarel
Şükrü Kerimzade
Ahmet Keskin
Rifat Taşkın (İ.)
Hayri Tosunoğlu

KAYSERİ

Mehmet Özdemir
Suad Hayri Ürgüblü

KIRKLARELİ

Mahmut Erbil
Fikret Filiz
Sıtkı Pekkip
Faik Üstün

KIRŞEHİR

Halil Sezai Erkut
Elvan Kaman
Rifat Özdeğ

KOCAELİ

Ethem Vassaf Akan
Salih Kalemcioğlu
Mümtaz Kavalcioğlu
Saim Önhon
Lâtfi Tokoğlu
Hüsnü Türkand

KONYA

Abdürrahman Fahri A-
ğaoğlu

Kemal Ataman
Ziya Barlas
Ali Rıza Ercan
KÜTAHYA
Yusuf Aysal
Süleyman Süruri Na-
suhoğlu

MALATYA

Esat Doğan
Hüseyin Doğan
Mehmet Kartal
Abdülkadir Özhay
Lâtfi Sayman

MANİSA

Samet Ağaoğlu (Bakan)
Adnan Karaosmanoğlu
Muzaffer Kurbanoglu
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver
Kâzım Taşkent (İ.)
Muhlis Tümay (Baş-
kanvekili)

MARAS

Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Salâhattin Hüdayioğlu
(İ.)
Ahmet Kadoğlu

Nedim Ökmen (Bakan)
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy
MARDİN
Abdürrahman Bayar
Mehmet Kâmil Boran
Rıza Erten
Aziz Uras

MUĞLA

Cemal Hünel
Nadir Nadi
Nuri Özsan (Bakan)

MUŞ

Hamdi Dayı
Ferit Kılıçlar

NİĞDE

Necip Bilge
Süreyya Dellaloğlu
Fahri Köşkeroğlu

ORDU

Fevzi Boztepe (İ.)
Naşit Fırat
Yusuf Ziya Ortaç
Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan
Atif Topaloğlu

RİZE

Kemal Balta

Ahmet Morgil
Zeki Rıza Sporel
SAMSUN
Tevfik İleri (Bakan)
Hasan Fehmi Ustaoglu

SEYHAN

Remzi Oğuz Arık
Sedat Bari
Tevfik Coşkun
Reşad Güçlü
Mahmut Kibaroglu
Salim Serçe
Sinan Tekelioğlu
Cezmi Türk

SİİRD

Baki Erden
SİNOB
Muhit Tümerkan

SİVAS

Nâzım Ağacıkoglu (İ.)
Ercüment Damalı
İlhan Dizdar (İ.)
İbrahim Duygun
Şevki Ecevit (İ.)
Nurettin Ertürk (İ.)
Rifat Ökten
Sedat Zeki Örs
Reşat Semsettin Sirer

Bahattin Taner (İ.)

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Hüseyin Bingül
Şevket Mocan

TOKAD

Fevzi Çubuk (İ.)
Nuri Turgut Topcoğlu
(İ.)

TRABZON

Faik Ahmed Barutçu
Cemal Reşit Eyüboğlu
Mahmut Goloğlu
Mustafa Reşit Tarakçı-
oğlu
Cahid Zamangil

URFA

Feridun Ayalp
Ömer Cevheri
Feridun Ergin
Hasan Oral
Celâl Öncel

YOZGAD

Avni Doğan
Faik Erbaş
Yusuf Karşlıoğlu

ZONGULDAK

Esat Kerimol
Rifat Sivişoğlu

[Açık Milletvekillikleri]

Denizli	1
Malatya	1
Trabzon	1
	—
	3

Gümrük Tarifesi Kanununa bağli Giriş Genel Tarifesinin 647 nci maddesinin değıştirilmesine dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/198)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 1996, 6/1867

8 . VI . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

1499 sayılı Gümrük Tarifesi Kanununa bağli Giriş Genel Tarifesinin 647 nci maddesinin değıştirilmesi hakkında Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 1 . VI. 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim

*Başbakan
A. Menderes*

GEREKÇE

Kibritin Tekelden çıkarılmasına ve İstihlâk Vergisine tâbi tutulmasına dair olarak hazırlanan Kanun tasarısıyla kibritin imal, ithal ve satışı Tekel altına almış olan 2 Haziran 1929 tarihli ve 1503 sayılı Kanunun kaldırılması teklif olunmuştur.

Ancak memleket dâhilinde teessüs ve inkişaf etmesi beklenen kibrit sanayiinin dış memleketlerden yapılacak ithalâta karşı lüzumu veçhile himayesini sağlayabilmek için Gümrük Tarifesi Kanununda Kibritten alınacağı gösterilen Gümrük Vergisi miktarında gerekli değışikliklerin yapılması zaruri görülmüş ve ilişik kanun tasarısı bu maksatla hazırlanmıştır.

Gümrük ve Tekel Komisyonun raporu

T. B. M. M.

Gümrük ve Tekel Komisyonu

Esas No. 1/198

Karar No. 19

22 . VI . 1951

Yüksek Başkanlığa

1499 sayılı Gümrük Tarifesi Kanununa bağli Giriş Genel Tarifesinin 647 nci maddesinin değıştirilmesi hakkındaki kanun tasarısı 11. VI. 1951 gününde komisyonumuza havale olunmakla

komisyonumuzun 13. VI. 1951 günlü toplantısında ilgili bakanlık mümessillerinin huzuriyle görüşölüp oylasıldı:

Ve tasarının aynen kabulüne karar verildi.

Havalesi gereğince Maliye Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunuldu.

Gümrük ve Tekel Komisyonu

Başkanı

Kocaeli

Mümtaz Kavalcıoğlu

Sözcü

Trabzon

M. Goloğlu

Kâtip

Samsun

İsmail Işın

İmzede bulunamadı

Samsun

H. F. Ustaoglu

Tokad

Tevfik Koral

Konyaa

A. F. Ağaoğlu

Samsun

H. Uzer

Yozgad

H. Üçöz

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No: 1/198

Karar No: 92

6 . VIII . 1951

Yüksek Başkanlığa

Gümrük Tarifesi Kanununa bağlı Giriş Genel Tarifesinin 647 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı Maliye, Gümrük ve Tekel bakanlıkları temsilcileri hazır bulundukları halde incelendi.

Daha evvel, kibritin Tekelden çıkarılmasına ve İstihlâk Vergisine tâbi tutulmasına dair kanun tasarısı komisyonumuz ekseriyetince reddedildiğinden adı geçen tasarı ile ilgili bulunan bu tasarının da reddine ekseriyetle karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

lur.

Maliye Komisyonu Bşk.

Rize

(Muhalefim)

İ. Akçal

Diyarbakır

(Muhalefim)

M. R. Bucak

Niğde

N. Bilge

Siiird

M. D. Süalp

Konya

(Muhalefim)

U. N. Yiğiter

Samsun

Ş. Uluçay

Yozgad

F. Nizamoğlu

Sözcü

Giresun

H. Erkmen

Malatya

E. Doğan

Seyhan

(Muhalefim)

Z. Akçal

Zonguldak

(Muhalefim)

R. Sivişoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/198

Karar No. 12

18 . XII . 1951

Yüksek Başkanlığa

1499 sayılı Gümrük Tarifesi Kanununa bağlı Giriş Genel Tarifesinin 647 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca yüksek meclise arzı kararlaştırılıp Başbakanlığın 9 . VI . 1951 tarihli ve 6/1867 sayılı tez-

keresiyle sunulan kanun tasarısı Gümrük ve Tekel ve Maliye komisyonları raporlarıyla birlikte komisyonumuza havale olunmakla Gümrük ve Tekel Bakanı Balıkesir Milletvekili Sıtkı Yırcalı ve Maliye Bakanlığı temsilcisi hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Komisyonumuzca kabul edilmiş bulunan, kibritin tekelden çıkarılması ve istihlâk Vergisine tâbi tutulması hakkındaki kanun tasarısı ile kibritin imal, ithal ve satışı serbest bırakılacağına nazaran bu sanayiın memleket dâhilinde teessüsü, inkişaf ve himayesi maksadıyla dış memleketlerden yapılacak ithalâta karşı Gümrük Vergisi miktarında gerekli değişikliğin yapılmasını istihdaf eden bu tasarı yerinde görülerek Hükümetin teklifi veçhile komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Kamutayın onayına arz edilmek üzere yüksek başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
İstanbul	Burdur	Çanakkale.
E. Adakan	F. Çelikbaş	E. Kalafat

Kâtip	Afyon K.	Antalya
Sivas	A. Veziroğlu	A. Sarıoğlu
H. İmre	Bilecik	Bolu
Aydın	Y. Üresin	M. Güçbilmez
E. Menderes	Bursa	Çanakkale
Bolu	K. Yılmaz	K. Akmanlar
İ. Gülez	Giresun	Giresun
Eskişehir	H. Erkmén	M. Şener
A. Potuoğlu	İstanbul	İstanbul
Gümüşane	A. H. Başar	S. Oran
K. Yörükoğlu	Kastamonu	Kırklareli
İzmir	H. Türe	Ş. Bakay
B. Bilgin	Konya	Konya
R. Birand	M. A. Ülgen	Urfa
Ordu	Dr. F. Ergin	
R. Aksoy		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1499 sayılı Gümrük Târifesi Kanununa, bağli giriş genel tarifesinin 647 nci maddesinin değişikliğine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 1 Haziran 1929 tarihli ve 1499 sayılı Gümrük tarifesine Kanununa bağli giriş genel tarifesinin 647 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

	Siklet esas	100 kiloda Lira
647 Kibrit ve kav,		
A) Mumlu kibritler	G	200
B) Poşet kibritler	G	175
C) Sair kibrit ve kavlar	G	150

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Gümrük ve Tekel bakanları yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
A. Menderes	Başbakan Yardımcısı

Devlet Bakanı	S. Ağaoğlu
Millî Savuama Bakanı	Adalet Bakanı
H. Göymen	R. Nasuhioğlu
Dışişleri Bakanı	İçişleri Bakanı
F. Köprülü	H. Özyörük
Millî Eğitim Bakanı	Maliye Bakanı
T. İleri	H. Polatkan
Eko. ve Ticaret Bakanı	Bayındırlık Bakanı
Muhlis Ete	K. Zeytinoğlu
G. ve Tekel Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
R. S. Burçak	Dr. E. H. Üstündağ
Ulaştırma Bakanı	Tarım Bakanı
S. Kurtbek	Çalışma Bakanı
İşletmeler Bakanı	N. Özsan
Hakkı Gedik	

Muamele Vergisi Kanununun 9 ve 89 ncu maddelerine birer fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/200)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-1996, 6/1868

8 . VI . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Muamele Vergisi Kanununun 9 ve 89 ncu maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında Gümrük ve Tekel Bakanlığına hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 1 . VI . 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
A. Menderes

GEREKÇE

Kibritin tekelden çıkarılmasına ve İstihlâk Vergisine tâbi tutulmasına dair olarak hazırlanan diğer bir kanun tasarısı ile, bu maddeyi Devlet tekeli altına almış bulunan 2 Haziran 1929 tarihli ve 1503 sayılı Kanun kaldırılarak kibritin imal, ithal ve satışının serbest bırakılması teklif olunmuştur.

Kibritten alınan Millî Savunma Vergisinin kaldırılarak yerine gerek imal, gerek ithal sırasında İstihlâk Vergisi alınması, hususu sözü geçen kanun tasarısı ile teklif edilmiş ve dahili imalatın ithal mallarına karşı gerekli himayesi de, 1499 sayılı Gümrük Tarifesi Kanununa bağlı Giriş Genel Tarifesinin 647 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında ayrıca hazırlanmış olan kanun tasarısıyla derpiş edilmiştir.

Bugünkü satış miktarlarına göre kibritten temin edilen Hazine gelirinin İstihlâk ve Gümrük vergileri ve kısmen de hususi teşebbüs kârından cıbayet edilecek Gelir Vergisi suretiyle karşılanması da sağlanmış bulunduğundan kibritten artık gerek imal ve gerek ithal sırasında ayrıca Muamele Vergisi alınmasına lüzum kalmamıştır.

Esasen 3843 sayılı Muamele Vergisi Kanunu, İstihlâk Vergisine tâbi tutulmuş bulunan maddeleri, İstihlâk Vergisinden mahiyeti itibarıyla bir Muamele Vergisi bulunmasından dolayı, mükerrer vergi alınmasının önüne geçilmesi bakımından Muamele Vergisinden istisna etmiştir. Şeker, glikoz, elektrik, havagazı, bu sebeple Muamele Vergisinden muaf tutulmuştur.

Tekelden çıkarılmakta olan kibrit için de durum aynı olduğundan İstihlâk Vergisine tâbi tutulacak olan bu maddenin, İstihlâk Vergisine tâbi diğer maddeler gibi, Muamele Vergisinden istisnası icabetmekte ve ilişik kanun tasarısı bu maksatla hazırlanmış bulunmaktadır.

Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Gümrük ve Tekel Komisyonu

Esas No. 1/200

Karar No. 21

22 . VI . 1951

Yüksek Başkanlığa

Muamele Vergisi Kanununun 9 ve 89 nu maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkındaki kanun tasarısı 11 . VI . 1951 gününde komisyonumuza havale olunmakla komisyonumuzun 13 . VI . 1951 günlü toplantısında ilgili Bakanlık Temsilcilerinin huzuriyle görüşülüp oylarıldı.

Tasarının aynen kabulüne karar verildi.

Havalesi gereğince Maliye Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere yüksek başkanlığa sunuldu.

Gümrük ve Tekel Ko. Başkanı

Kocaeli

M. Kavalcıoğlu

Kâtip

Samsun

İsmail Işın

İmzada bulunamadı.

Samsun

H. F. Ustaoglu

Tokad

T. Koral

Sözcü

Trabzon

M. Goloğlu

Konya

A. F. Ağaoğlu

Samsun

H. Uzer

Yozgad

H. Üçöz

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 1/200

Karar No. 93

6 . VIII . 1951

Yüksek Başkanlığa

Muamele Vergisi Kanununun 9 ve 89 nu maddelerine birer fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı Maliye, Gümrük ve Tekel bakanlıkları temsilcileri hazır bulundukları halde incelendi.

Daha evvel, kibritin Tekel'den çıkarılmasına ve İstihlâk Vergisine tâbi tutulmasına dair kanun tasarısı, komisyonumuz ekseriyetince reddedildiğinden adı geçen tasarı ile ilgili bulunan bu tasarının da reddine ekseriyetle karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı

Rize

(Muhalefîm)

İ. Akçal

Sözcü

Giresun

H. Erkmén

Diyarbakır

(Muhalefîm)

M. R. Bucak

Konya

(Muhalefîm)

U. N. Yiğiter

Malatya

E. Doğan

Niğde
N. Bilge

Samsun
Ş. Uluçay

Seyhan
(Muhafifim)
Z. Akçalı

Siird
M. D. Süalp

Yozgad
F. Nizamoğlu

Zonguldak
(Muhafifim)
R. Sivişoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/200

Karar No. 10

18. XII. 1951

Yüksek Başkanlığa

Muamele Vergisi Kanununun 9 ve 89 neu maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında Gümrük ve Tekel Bakanlığına hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başbakanlığın 8. VI. 1951 tarihli ve 6/1868 sayılı tezkeresiyle sunulan kanun tasarısı, Gümrük ve Tekel ve Maliye komisyonları raporlarıyla birlikte komisyonumuza havale olunmakla Gümrük ve Tekel Bakanı Balıkesir Milletvekili Sıtkı Yırcalı ve Maliye Bakanlığı temsilcisi hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Kibritin Tekelden çıkarılması ve İstihlak Vergisine tâbi tutulmasına dair olup evvelce komisyonumuzca kabul edilen kanun tasarısını tamamlayıcı mahiyette olarak Hükümetçe sevkedilmiş bulunan bu tasarımı komisyonumuz, gerekçesinde yazılı sebepleri yerinde görerek, Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul etmiştir.

Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
İstanbul
E. Adakan

Başkan V.
Burdur
F. Çelikbaş

Sözcü
Çanakakle
E. Kalafat
Afyon K.
A. Veziroğlu
Aydın
E. Menderes
Bolu
M. Güçbilmez
Bursa
K. Yılmaz
Eskişehir
A. Potuoğlu
Giresun
M. Şener
İstanbul
A. H. Başar
İzmir
B. Bilgin
Kırklareli
Ş. Bakay
Konya
M. A. Ülgen

Kâtip
Sivas
H. İmre
Antalya
A. Sarıoğlu
Bilecik
Y. Üresin
Bolu
İ. Gülez
Çanakakle
K. Akmanlar
Giresun
H. Erkmen
Gümüşane
K. Yörükoğlu
İstanbul
S. Oran
Kastamonu
H. Türe
Konya
R. Birand
Ordu
R. Aksoy

Urfa
Dr. F. Ergin

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Muamele Vergisi Kanununun 9 ve 89'ncu maddelerine birer fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 28.V.1940 tarihli ve 3843 sayılı Kanunun 9'ncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

29. Her türlü kibrit.

MADDE 2. — Aynı kanunun 89'ncu maddesinin 6'nı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6. 9'ncu maddenin 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 20, 21 ve 29'ncu numaralarında yazılı maddeler.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
A. Menderes

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
S. Ağaoğlu

Devlet Bakanı

Millî Savunma Bakanı
H. Köymen

Dışişleri Bakanı
F. Köprülü

Millî Eğitim Bakanı
T. İleri

Eko. ve Ticaret Bakanı
Muhlis Ete

G. ve Tekel Bakanı
R. S. Burçak

Ulaştırma Bakanı
S. Kurtbek

İşletmeler Bakanı
Halık Gedik

Adalet Bakanı
R. Nasuhioğlu

İçişleri Bakanı
H. Özyörük

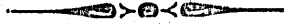
Maliye Bakanı
H. Polatkan

Bayındırlık Bakanı
K. Zeytinoğlu

Sa. ve Sos. Y. Bakanı
Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Bakanı

Çalışma Bakanı
N. Özsan

İhtiyarlık Sigortası Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ile Erzurum Milletvekili Said Başak'ın, İhtiyarlık Sigortası Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Ticaret, Çalışma ve Adalet komisyonları raporları (1/240, 2/171)

İhtiyarlık Sigortası Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında Kanun tasarısı ve Çalışma Komisyonu raporu (1/240)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayn:71-2091, 6/2595

4. VIII. 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında Çalışma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 21 . VII . 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı gerekçesi

1 . IV . 1950 tarihinde uygulanmasına başlanmış bulunan 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun dört maddesinde 14 aylık tatbikatın verdiği neticelere göre bâzı değişiklikler yapılmasına ihtiyaç duyulmuş ve tatbikatın salim bir şekilde yürütülmesi zaruretiyle ilişik tasarı hazırlanmıştır.

1. 5417 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin gerekçesinde, kanunla kurulu emeklilik sandıklarıyla ilgilendirilmiş olanların ihtiyarlıkları ilgili sandıklar tarafından teminat altına alınmış olduğundan bu gibilerin ihtiyarlık sigortasına tâbi tutulmalarına ihtiyaç kalmadığı, ihtiyarlık sigortası şümulüne almakla bu kâbil kimselere mükerrer hak ve vecibeler yükletilmiş olacağı, bu sebeple ihtiyarlık sigortasından istisna edilmelerinin derpiş olunduğu yazılıdır.

Fakat madde metninde «kanunla kurulu emeklilik sandıklarıyla ilgilendirilenler» den bahsedildiğinden, bu istisna hükmünün sadece kanunla kurulu emekli sandıklarıyla ilgili olanlara munhasır kalması ve Hazine, hususi idare veya belediyelerden tekaüt veya mâlûliyet aylığı almakta olanlara şâmil bulunmaması gibi maksada aykırı durum hâsıl olmaktadır.

Bir kanunla emekli veya mâlûliyet aylığı bağlanmış olanların da ihtiyarlık sigortasından hariç tutulmasını temin için sözü geçen maddenin (a) fıkrasında gerekli değişiklik yapılmıştır.

2. İhtiyarlık Sigortası Kanununun 10 neu maddesinin (b) fıkrasında, bu maddeden faydalananların, kanunun 11 nci maddesinde yazılı şartları yerine getirmemiş bulunmaları lâ-

zım geldiği yazılıdır. Bu madde numarasının aslında 14 olması icabetmektedir.

Sözü geçen fıkra yanlışlığı düzeltmek için değiştirilmiştir.

3. İhtiyarlık Sigortası Kanununun 14 nci maddesinde de bâzı değişiklikler yapmak zarurêti hâsıl olmuştur. Şöyle ki:

a) Maddede 50 yaşını geçmeyen kadın eşlere sağlanan dul aylığının yeniden evlenmemiş olmak şartıyla 50 yaşını doldurduktan sonra tekrar ödenmesine başlanmak üzere, 3 yıl nihayetinde kesilmesi derpiş edilmektedir.

Bu hüküm, geleneklerimize ve işçilerimiz arasında hâkim olan umumi temayüllere uymamaktadır.

Bu itibarla, buna mütaallik fıkranın kaldırılmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

b) Mer'i kanunda, dul kadın eşlere aylık bağlanabilmesi için, bunların, ölen sigortalı ile ölüm tarihinden en az bir yıl önce evlenmiş bulunması ve özel kanunlara göre her hangi bir yerden aylık veya ödenek almaması veya sigortalı bir işten kazancı bulunmaması derpiş edilmiştir. Bu kayıt ve tahditlerin kaldırılması muvafık mütalâa edilmektedir.

c) Çocuklara bağlanacak yetim aylıkları tutarının % 20 olacağı tasrih edilmiştir.

Buna göre, bilfarz, 5 çocuklu bir sigortalının ölümü halinde, beher çocuğuna bağlanacak aylık % 4 ten ibaret bulunmaktadır.

Bu nispetin kifayetsiz olduğu göz önünde tutularak beher çocuğa % 20 nispetinde yetim aylığı bağlanması muvafık mütalâa edilmektedir.

d) Maddenin son fıkrasına göre, ana ve babaya aylık bağlanabilmesi için, sigortalının karısının da mevcut olması lâzımgeldiği gibi bir mâna istihraç edilmektedir.

Diğer taraftan, hak sahibi çocukları mevcut olmayan bir sigortalının ölümü halinde ana ve babadan her birine bağlanabilecek olan % 10 nispetindeki aylık az görülmektedir.

Maddenin sarîh hale getirilmesi ve ana babaya bağlanabilecek aylık miktarının artırılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

e) Hak sahiplerine bağlanacak aylıkların mecmuu, sigortalının hak kazandığı ihtiyarlık aylığı tutarını geçtiği takdirde, fazlasının aralarındaki nispet dairesinde indirilmesi icabetmektedir.

Tadil tasarısında kaleme alınan 14 nci madde, yukardaki hususları sağlayacak şekilde yazılmıştır.

4. İş kazası veya meslek hastalığı sonucunda ölen sigortalılar için 5564 sayılı Kanuna göre cenaze masrafı karşılığı olarak 75 lira verilmekte olması ve hali hazır rayice nazaran 50 liranın çok zaman kâfi gelmemesi göz önünde tutularak, İhtiyarlık Sigortasından verilecek cenaze masrafının 75 liraya çıkarılması düşünülmüş ve madde bunu sağlayacak şekilde değiştirilmiştir.

5. Kanunun 27 nci maddesinin beşinci fıkrasında, ihtiyari olarak sigortaya devam edeceklerin, 25 nci maddedeki nispet dâhilinde tesbit olunacak primleri ödiyecekleri yazılıdır.

Bu madde numarasının aslında 24 olması icabetmektedir.

Mezkûr fıkra buna göre düzeltilmiştir.

6. Geçici maddede de bâzı değişiklikler yapılması lüzumlu görülmüştür:

a) Kanunun geçici maddesi hükmüne göre 1 . IV . 1945 - 1 . IV . 1950 tarihleri arasında geçen eski hizmetlere ait çalışma belgelerinin en geç 31 . III . 1951 tarihine kadar İşçi Sigortalıları Kurumuna tevdi edilmiş olması lâzımgelmektedir.

Bu müddet dolmuş olmasına rağmen birçok işçilerin mazeretleri dolayısıyla çalışma belgelerini henüz kuruma tevdi edememiş oldukları anlaşılmaktadır.

İleri yaşta bulunan sigortalıların, kendileri için hususi hükümler derpiş eden geçici maddeden faydalanmalarına imkân verebilmek üzere, çalışma belgelerinin tevdi süresinin daha bir müddet uzatılması uygun görülmüştür.

b) İhtiyarlık Sigortası Kanununun geçici maddesinde, ileri yaşta bulunan sigortalıların durumu nazara alınmış olduğu halde, 50 yaşını doldurduktan sonra ölen veya hiçbir işte çalışmayacak duruma girenler nazara alınmamıştır.

Buna mukabil, kanunun ana hükümlerinde ise, 50 yaşından sonra ölen veya hiçbir işte çalışmayacak halo gelen sigortalılar da göz önünde tutulmuştur.

Bu hükme mütenazır olarak, bu kabil sigortalılar için, geçici maddeye de, aynı hallerin icabını karşılayarak alâkahıları koruyacak hükümler konulmasının yerinde olacağı mütalâa edilmektedir.

Bahse mevzu geçici madde yukardaki hususları sağlayacak şekilde hazırlanmıştır.

Bu tadil tasarısının kanuniyet kesbetmesiyle ihtiyarlık sigortasına tâbi vatandaşlarımızın birçok haklı şikâyet ve dilekleri karşılanmış olacaktır.

Çalışma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Çalışma Komisyonu

Esas No. 1/240

Karar No. 5

30 . XII . 1951

Yüksek Başkanlığa

5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında, Çalışma Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunun 21 . VII . 1951 tarihinde Yüksek Başkanlığa sunulmuş olup 4 . VIII . 1951 de de komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarısı 16 . XI . 1951, 19 . XI . 1951 ve 21 . - XI . 1951 tarihlerindeki oturumlarda komisyonumuzda Çalışma Bakanı ve bakanlık temsilcilerinin huzuru ile incelendi.

1. — Kanunun gerekçesinde belirtildiği üzere; 1 . IV . 1950 tarihinde uygulanmaya başlanmış olan 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun ikinci maddesinde, kanunla kurulu Emeklilik sandıkları ile ilgili olanların ihtiyarlıkları, ilgili sandıklar tarafından teminat altına alınmış bulunduğu kabul edilerek bunların ayrıca ihtiyarlık sigortasına da tâbi tutulmalarına ihtiyaç görülmeyp bu gibilere mükerrer hak ve vecibeler yükletilmesi kabul edilmiş ve fakat, madde metninde sadece (Kanunla kurulu emeklilik sandıkları ilgilendirilenler) den bahsedildiğine göre, bu hükmün Hazine, özel idare veya belediyelerden tekaüt veya mâlûliyet aylığı almakta olanlara teşmil edilmemiş bulunması, tatbikatta maksada aykırı bir durum meydana getirmiş bulunmaktadır. Bu mahzuru izale düşüncesiyle, tadil hükmü sevk edilmiştir. 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun ikinci maddesinin (A) fıkrasında yazılı (Kanun-

la kurulu emeklilik sandıkları ile ilgilendirilenler) e ilâveten bu tasarıya, (yahut bir kanuna dayanılarak tekaüt veya mâlûliyet aylığı bağlananlar) şeklinde ithal edilmiş bulunan hüküm, tatbikattaki tereddüt ve teşevvüşü izale edecek mahiyette ise de, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar devam etmiş bulunan karşılıklı hak ve vecibelerin tashihi ve tasfiyesinde pratik bir hal çaresi tesis ve tavsiye etmemektedir. Şöyle ki : Haklarında, bugüne kadar ikinci bir emeklilik veya mâlûliyet muamelesi uygulanmış veya uygulanmaya hak kazanılmış olanlardan, kanunun terfi içine giren sigortalıların, kuruma ödenmiş bulunan primleri karşılığı, kendilerine kuruma yapılmış veya yapılmak üzere tahsislerin hukuki durumunu da bu arada tâyin etmek gerekmektedir.

Sevkedilmiş olan tadil tasarısında, buna ait bir hükmün bulunmaması, komisyonumuzun dikkat nazarını çekmiş, ve bu eksikliğin tamamlanması maksadiyle geçici ikinci madde hükmü teklif ve kabul edilmiştir. Bu geçici madde hükmü, sırası gelince gerekçesiyle izah edilecektir.

2. Tasarının ikinci maddesinde, 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun 10 neu maddesinin «B» fıkrası, mezkûr kanunun 5 ve 14 neu maddelerindeki tadil teklifini mütenazır olarak değiştirilmiştir.

3. 3 neu maddede teklif edilmiş bulunan tâdil, 5417 sayılı Kanunun 14 neu maddesinin b, c, d fıkralarındaki şartları yerine getirmiş ve

50 yaşını doldurmuş bulunan sigortalının ölümü halinde arkada kalan dul karısı ile, ölümünden en az bir yıl evvel evli bulunması lâzımgeleneği hakkındaki hüküm antisosyal mahiyette görülmekle, yeni tadil teklifinde bunun kaldırılması mâdelete ve mavakaa tamamen uygun bulunarak kabul edilmiş, yalnız tadili teklif edilen bu maddenin aynı paragrafında, bu aylığa hak kazanabilmek için «Sigortalı bir işten kazancı olmamak» şartının vazih bulunmadığı, bu hükmün diğer her hangi bir hususi sigortalı işten mütevellit kazancı da teşmil edilebileceği düşünülerek komisyonea metnin «İhtiyarlık sigortasına tâbi» şeklinde tashih ve ikmalî teklif ve kabul olunmuştur. Ayrıca gene 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun 14 nci maddesini mütaakıp bendinde (Dul aylığı sigortalının ölümünden üç yıl sonra kesilir ve yeniden evlenmemiş olmak şartıyla 50 yaşını doldurduktan sonra yeniden ödenmesine başlanır) diye yazılı hükmün bu tadil tasarısında yer almamış bulunması hakkındaki Hükümet gerekçesinde mevcut mucip sebepler de komisyonomuzca tamamen benimsenerek bu fıkranın kanun metninden kaldırılması uygun görülmüştür.

Ayrıca, mütaakıp fıkra «Şartları yerine getirdikten sonra ölen sigortalıya bağlanacak olan aylığın % 20 si, eşit miktarlara ayrılarak çocuklarına, 18 yaşını dolduruncaya kadar aylık halinde ödenir» diye mevcut hüküm bu tasarıda daha ileri sosyal bir görüşle yeniden tadilen tedvin edilmek istenmiş ve bu maksatla çocuklara yapılacak tahsisin her birisi için (% 20) olarak tesbiti teklif edilmekte olup bu husus da komisyonomuzca muvafık mütalâa ve kabul edilmiştir. Bu maddenin mütaakıp fıkraları üzerinde, tasarıda mevcut tadil ve ıslah teklifleri de komisyonea münakaşa ve kabul edilmiştir.

4. Tasarının 4 nci maddesinde teklif edilen hüküm 5417 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin tadiline aittir. Kanunun bu maddesi hükmüne göre sigortalının ölümü halinde cenaze masrafı olarak, bundan evvel (50) lira verilmekte iken yeni tadil tasarısında bu miktarın (75) liraya çıkarılması teklif edilmektedir ki, komisyonomuz bu husus üzerinde tamamen mutabık bulunmaktadır.

5. 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra kabul ve bugün yer yer tatbik edilmekte bulunan 5502 sa-

yılı Hastalık ve Analık Sigortası Kanununun 9 ncü maddesi sağlık yardımı görenler hakkında bir hüküm ihtiva etmektedir. Komisyonomuzca sevk edilmiş bulunan tasarıda, ihtiyarlık sigortası tahsislerine hak kazanabilmek için, yılda ödenmesi icâbeden primlerin vasatı süre üzerinden hesabı yapılırken 5502 sayılı Kanunun hastalık dolayısıyla vâkı mecburi iş görmezlik günlerinin nazara alınmamış olduğu görülmüş ve tadil tasarısının bu durumda bulunanlar hakkında da lehlerine bir hüküm ilâve edilmek suretiyle ikmalî derpiş ve komisyon üyelerinin zâhir olan temayüllerine uyularak, tasarıya beşinci madde halinde 5417 sayılı Kanunun 17 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi teklif ve kabul edilmiştir.

6. Tasarının 5 ncı maddesi, 5417 sayılı Kanunun 27 ncı maddesinin 5 ncı fıkrasında, aynı Kanunun 25 ncı maddesine yapılan atfın, 24 ncü maddede olarak tashihi derpiş edilmektedir. Bu madde komisyonea, tasarıda sevk edildiği şekilde kabul edilmiştir.

Geçici maddeler :

7. Tasarıda 6 ncı madde olarak teklif edilen 5417 sayılı Kanunun geçici maddesi komisyon tadilinde 7 ncı madde olarak kabul edilmiştir. Bu tadilin esası, (A) fıkrasının (a) ve (b) bentlerindeki (İhtiyarlık Sigortası Kanununun primlerle ilgili hükümleri yürürlüğe girdiği tarih) ibaresinin yeni metinde (1 Nisan 1950 tarihinden itibaren) şeklinde değiştirilmiş olmasıdır. Yalnız (a) bendindeki hizmet sürelerinin ispatında son beş yıl içinde sigortalının çalıştığı iş yerlerinden alacağı kayıtlı belgeleri, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde sigorta kurumuna tevdi etmesi icap etmekte iken, tasarıda bu müddet 31 Aralık 1952 tarihine kadar uzatılmış ve fakat komisyon metni ihtisar ederek «1952 yılı sonuna kadar» diye tadil etmiştir. Ayrıca 5417 sayılı Kanunun geçici maddesine bu tasarıda bir (B) fıkrası ilâve edilmektedir. Bu fıkra hükmü kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 35 yaşını geçmiş olup da 50 yaşını doldurduktan sonra hiçbir işte çalışmayacak durumda olanlara diğerleri misillü haklar tanınmasını hedef tutmaktadır. Bu ciheti komisyonomuz memnuniyetle benimsemiştir ve keza tasarının (C) fıkrasında da teklif edilen hükmün espirisi de bu mahiyette görülmekle komisyonomuzca kabul edilmiştir. Ay-

rica 1 Nisan 1951 tarihinden sonra hiçbir işte çalışamayacak durumda bulunanlarla bu tarihten sonra ölenlerin hak sahiplerinin de (B) ve (C) fıkralarındaki hükümlerden faydalandırılmaları hususundaki komisyon teklifinin tasarıya (D) fıkrası olarak ilâvesi uygun görülmüştür.

8. 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanunun ikinci maddesini değiştiren bu tadil tasarsının birinci maddesi komisyonumuzda incelenirken, kanunla kurulu emeklilik sandıkları ile ilgilendirilenlerin, İhtiyarlık Sigortası Kanununun hükümleri dışında bırakılmış olmasına mukabil, hazine, özel idare ve belediyelerden emeklilik ve mâlûliyet muamelesi görmüş oldukları halde ayrıca bugüne kadar haklarında İhtiyarlık Sigortası Kanunu hükümlerinin uygulanması dolayısıyla mükerrer hak ve vecibelerin devam etmekte bulunduğu görülmüş, bu durumun tashihi zmnında tasarıda teklif edilen hüküm kabul edilmiştir.

Ancak, bundan evvel, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana, sigortalılar adına iş verenler eliyle kuruma ödenmiş primlerle, kurum tarafından ihtiyarlık ve mâlûliyet aylığına hak kazanmış bulunanlardan bir kısmına yapılmış olan tahsislerin de hukuki durumu halli lâzımgelen bir mesele olarak ele alınmıştır. Bu mevzuda komisyonumuzda cereyan eden müzakereler sonunda, bugüne kadar kanunun tedvini sırasında, bu kanun muvacehesindeki durumları, hükümdeki vuzuhsuzluk dolayısıyla unutulmuş gibi görünen muayyen bir zümrenin mükerrer vecibelere tâbi tutulmuş oldukları bu münasebetle, İhtiyarlık Sigortası Kanunu tatbikatı dışında kalmaları icap ederken, bu kanun emri ile kuruma prim ödemeye mecbur tutulmaları mâdelete uygun görülmemiş ve ödemiş oldukları primlerin kendilerine iadesi düşünülmüştür. Fakat bu arada Sigorta Kurumu tarafından, kanunun şartlarını ikmal ederek tahsise hak kazanmış olanlardan bir kısmına da ihtiyarlık ve mâlûliyet aylıklarının bağlanmış bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu durum karşısında, Hükümetin, komisyon üyelerinin takdir ve temayüllerine uyularak, primlerin iadesiyle birlikte bugüne kadar tahsise hak kazanmış ve tahsis muamelesi ikmal edilmiş bulunanlara bağlanacak veya bağlanmış olan ihtiyarlık ve mâlûliyet aylıklarının devamında sigorta bakımından büyük bir mahzur bulunmadığı ve esasen sevkedilmiş olan bu tasarı ile eski ve eksik bir muamelenin tasfiyesinin düşünülmüş olduğu kabul ve beyan edilmiştir.

Bu arada kuruma, kanunun tarifi içinde ictisap edilmiş haklarla müracaat edeceklere de bir müddet tâyini düşünülmüş ve bu müddet kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren (30) gün olarak tesbit ve kabul edilmiştir.

Komisyonumuz tarafından teklif edilen bu geçici ikinci madde ile birlikte tasarının tümü oya konularak kabul edilmiştir.

Kamutayın yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Çalışma Ko. Başkanı	Sözcü
Manisa	Aydın
Dr. Nafiz Körez	Dr. Namık Gedik
Kâtip	
Giresun	Bingöl
Doğan Köymen	F. Fikri Düşünsel
Bursa	İstanbul
R. Aybar	İhsan Altınel
	İmzada bulunamadı
İstanbul	İzmir
Ahmet Topcu	Abidin Tekön
Kocaeli	Sinob
Yeredoğ Kişioğlu	Geçici madde : İşçilere iade
İmzada bulunamadı	edilecek miktarlarının tat-
	bikat müşkülâtı ve hak sa-
	hiplerinin eline geçmesinin
	talep imkânı bulunmadığına
	kaniim, bu maddeye mu-
	halifim
	Muhit Tümerkan

Erzurum Milletvekili Said Başak'ın, İhtiyarlık Sigortası Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Ticaret ve Çalışma komisyonları raporları (2/171)

7. II. 1951

Yüksek Başkanlığa

5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun ikinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifini ilişik olarak sunuyorum.

Gereken işlemin yapılmasına müsaade buyurulmasını saygılarımla arz ve rica eylerim.

Erzurum Milletvekili

Said Başak

GEREKÇE

Danıştayın son zamanlardaki içtihadı bir karariyle İş Kanununun şümülü sahasına alınmış olan bankalarda da 5417 sayılı «İhtiyarlık Sigortası Kanunu» tatbik edilmeye başlanmıştır.

Bilindiği gibi Millî Bankalar, 1939 senesi içinde meriyete giren 3659 sayılı Müessesat Baremi Kanununa göre sermayeleri bakımından iki sınıfa ayrılarak (tediye edilmiş sermayesi iki milyon lira ve daha ziyade olan) Bankalar Barem Kanununa tâbi tutulmuş ve (sermayesi iki milyon liradan az olan) bankalar da Barem Kanunu hükümleri dışında bırakılmıştır.

Munhasıran memurlarına yapılan tediye ve tanılan haklar bakımından yukardaki tasnife göre sınıflandırılan bu hususi bankalardan bazıları ve bunların teşekkülleri - kanun dışında bırakıldıkları Haziran 1948 tarihine kadar - on senelik bir devre içinde Barem Kanununun tahdidat ve mecburiyetlerine uymuş ve bu meyanda sözü geçen 3659 sayılı Kanunun 14 ncü maddesi hükümleri dairesinde memur ve hizmetlileri için emeklilik ve mâlûliyet tazminatlarını ayarlamak üzere Devlet bankalarının memurları hakkında kabul edilen esas ve nispetler dâhilinde birer emeklilik sandığı vücuda getirmiş ve bu sandıkların devam ve bekasını temin kasdiyle de Medeni Kanun hükümleri dairesinde birer «Tesis senedi» tanzim ve mahkemelere tescil ettirmiş oldukları gibi hususi kanunlarla Devlet memurlarına ödenen pahalılık zamlarını, çocuk zamlarını doğum ve ölüm tazminatını ve hastalık muayene ve tedavi masraflarını ve Memurlar Kanunundaki hastalık, askerlik ve senelik mezuniyetleri de aynen tatbik zorunda kalmışlardır.

Bu kanuni zaviyeden bakılınca bu kısım banka ve teşekküllerinin memurları hakkında müesseselerince tatbik olunan muamele, Devlet bankaları memurları hakkında tatbik olunan muamele-ye eşit bulunmakta idi.

5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun 2 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi suretiyle diğer Devlet Emeklilik Sandığı ile ilgili memurlar ve İktisadi Teşekkülleri memur ve hizmetliler; hususi sandıkları ile ilgili memur ve hizmetlilerinin ve aynı muamele-ye tâbi tutulması bunların iktisadi ve sosyal durumları icabıdır.

Binaenaleyh 5417 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmesini teklif ederim.

ERZURUM MİLLETVEKİLİ SAİD BAŞAK'
IN TEKLİFİ

5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun 2
nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun
tasarısı

MADDE 1. — 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun (2) nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 2. — Bu kanun hükümleri aşağıda yazılı kimseler hakkında uygulanmaz.

a) Kanunla kurulu Emeklilik sandıklarıyla ilgilendirilenler ve bir kanuna dayanılarak tekaüt veya mâlûliyet aylığı bağlanmış olanlar;

b) İş Kanununun 8 nci maddesinde yazılı süreksiz işlerde çalışanlar;

c) Yılın her hangi bir devresinde tam veya fazla faaliyette bulunup öteki devrede bütün faaliyetten kalan veyahut faaliyetini azaltam mevsimlik işlerin yılda hiçbir zaman 200 gün çalışmayı gerektirmiyen ve Bakanlar Kurulu kararıyla belirtilmiş bulunan kısımlarında çalışan işçi ve hizmetliler;

ç) 5212 sayılı Kanun ile 3659 sayılı Kanunun şümulü dışına çıkarılmış olan ve bu kanun

nun neşri tarihinde Medeni Kanun hükümlerine uygun şekilde tesis edilmiş emekli sandıkları mevcut bulunan millî bankalarda bu sandıklarla ilgilendirilmiş olarak çalışan memur, müstahdem ve işçiler.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunla İhtiyarlık Sigortası Kanununun şümulünden hariç tutulan millî bankaların memur ve hizmetlilerinin İşçi Sigortaları Kurumuna ödedikleri sigorta primlerini ödiyen müesseselere hak sahiplerine verilmek üzere (Ödemiş oldukları tazminat var ise tevkif edilerek) geri verilir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımlandığı tarihi takip eden ayın ilk gününden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 2/171

Karar No. 17

26 . II . 1951

Yüksek Başkanlığa

Erzurum Milletvekili Said Başak tarafından 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Meclis Başkanlığına takdim edilmiş olan kanun teklifi havale edilen komisyonumuzda alâkadar bakanlar temsilcilerinin de huzuriyle konuşulmuş ve mevzuun alâkahırlarla da temasa geçilmesini ve etrafiyle tetkikata tâbi tutulmasını icabettirdiği ileri sürülerek bu husus için tâli bir komisyon teşkili lüzumu hakkındaki teklifi muvafık görülmüş ve seçilen heyete evrak tevdi edilmiştir.

Tâli komisyonun, ana komisyonda tebellür eden temayül dâhilinde, tetkikatını yaptıktan

sonra hazırladığı rapor üzerinde komisyonumuz, bakanlar temsilcilerinin de iştirakiyle, tekrar müzakerelerde bulunmuş ve 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun 2 nci maddesinde teklif mucibince lüzumlu değişikliğin yapılmasını uygun görerek teklif ve geçici madde aynen kabul edilmiştir.

Adı geçen kanun teklifiyle gerekçesi ve ilişkileri Çalışma Komisyonuna havale buyrulmak üzere Yüksek Başkanlığınıza sunulmuştur.

Ticaret Komisyonu Başkanı

Kütahya

H. Gedik

Sözcü

Kastamonu

Ş. Kerimzade

Kâtip		İstanbul	İzmir
Balıkesir	Afyon K.	B. N. Göknîl	T. Gürerk
E. Gürelî	S. Kerman	Kars	Kocaeli
	İmzada bulunamadı	F. Aktaş	E. Alican
Afyon K.	Amasya	Kütahya	Kütahya
G. Yiğitbaşı	H. Koray	M. Alkin	A. Kavuncu
İmzada bulunamadı		Maraş	Sinob
Ankara	Ankara	R. Öksüz	S. Somuncuoğlu
S. Benli	H. Bulgurlu	Sivas	Trabzon
Erzurum	Gazianteb	H. Yüksel	C. Zamangil
S. Başak	C. San		İmzada bulunamadı

Çalışma Komisyonu Raporu

T. B. M. M.
Çalışma Komisyonu
Esas No. 2/171
Karar No. 9

28 . V . 1951

Yüksek Başkanlığa

Erzurum Milletvekili Said Başak'ın, 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi T. B. M. Meclisi Başkanlığınca ilgili Ticaret ve Çalışma komisyonlarına 9 . II . 1951 tarihinde havale edilmiş ve ilkin Ticaret Komisyonunda müzakere edilerek, kanun teklifinin kabulüne esas 2/171, karar 17 sayılı ve 26 . II . 1951 gününde karar verilmiş ve kanun teklifinin arzettiği icaba ve havale şekline göre komisyonumuza gönderilmesiyle, Çalışma Bakanlığı ile bu Bakanlığa bağlı İşçi Sigortaları Genel Müdürlüğü temsilcileri huzurlarında cereyan eden müzakerelerden sonra komisyonumuz ekseriyetle işbu kanun teklifini aşağıda yazılı sebeplerle reddetmiştir :

1. Devlet, sosyal sigortaları, ihtiyacın arzettiği duruma, idari ve sosyal bünyemize göre, bir taraftan emeklilik sandığı, öte yandan işçi sigortaları kanuniyle idare etmektedir. Mevut temayüllere göre, her iki teşekkülün tevhidî ile bu işlerin tek elden idare edilmesi de derpiş edilmektedir.

2. Kanun teklifi, Türkiye İş Bankası ile Türk Ticaret Bankasının bu iki teşekkülden hiçbirine bağlanmamasını, müstakil bir şekilde kalmasını, yürürlüğe giren ihtiyarlık sigortasından bu iki banka mensuplarını istisna ede-

rek, kendileri tarafından tesis ve idare edilmekte olan emekli sandıklarının faaliyette bulunmalarını derpiş etmektedir. Ticaret Komisyonunun Su Komisyonu tarafından bankaların mensupları arasında yapılan ankette, bankalar mensuplarının, bir taraftan kendi bankalarının tesis ettikleri emeklilik sandıkları öte taraftan kanunen tesis edilen ihtiyarlık sigortası primlerini işçi sigortalarını tediye etmek itibariyle ağır prim ödemekte olmalarından, kendilerinin menfaatlerine daha uygun olan bankalar emeklilik sandıklarına bağlı kalmalarını istedikleri tesbit edilmiştir.

İki bankanın tesis ettiği emeklilik sandığı, Medeni Kanun hükümlerine göre kurulmuş olup, bankalar mensupları diledikleri takdirde bunları feshederek tek teşekküle prim ödebilecekleri ve bu suretle iki teşekküle prim ödemekten kurtulacakları ve nihayet diledikleri takdirde, hususi mahiyette olan kendi emeklilik sandıkları statülerinde değişiklik yaparak prim nispetlerini asgariye tenzil ederek sandıklarını devam ettirebilecekleri ve bir taraftan kendi sandıklarından, öte taraftan da İşçi Sigortaları ihtiyarlık yardımından istifade etmeleri mümkün iken, Devlet tarafından kurulan ve büyük fedakârlıklarla memleketimizde modern sosyal sigortaların muvaffak olmasına çalışırken,

yurdumuzda üçüzlü bir sosyal sigorta nizamının idamesinde istikbal için fayda melhuz değildir. Devlet, emeklilik sandığı ile işçi sigortalarını tevhit etmeyi düşünür ve çalışmalarına bu istikâmeti verirken, adı geçen iki bankanın tesis ettikleri hususi emeklilik sandıklarını müstakil bir halde bırakmayı derpiş edemez. Gaye, sosyal sigortalara, memleketin ekonomik ve sosyal şartlarına uygun bir veçhe vermek, bankalar mensuplarının, şahsi menfaatleri zaviyesinden bakıldığı zaman şikâyet konusu olan hususlar, sigorta mevzuatının tadili ile esasen yerine gelecektir. Her şeyden önce âmme menfaatleri bakımından devlet elinde bulunan sosyal sigortalı tekemmül ettirmeye çalışmak teşri organının vazifesi, hükümetlerin de göz önünde tutacakları bir eihettir, bakanlık ve işçi sigortalı temsileilerinin açık beyanları bu hususta bizi tatmin etmekte ve emniyet vermektedir. Bu itibar ile Said Başak'ın getirdiği kanun teklifini kabul etmeye imkân görülememiştir.

3. Esasen devlet sermayesi ile kurulmayan İş ve Ticaret bankaları yanında, Yapı - Kredi, Garanti, Osmanlı, Selânik gibi çeşitli bankalar âmme müessesesi olan emeklilik sandığı ile işçi sigortalı gibi sosyal yardım esasına dayanan sosyal sigortalıların devlet tarafından tesis edilmesiyle, kendilerinin tesis ettikleri hususi emeklilik sandıklarını genel kurullarını tophyarak tasfiye etmişler ve ihtiyarlık sigortasına bağ-

lanmak suretiyle hareket etmişlerdir. Buna göre, Türkiye İş ve Ticaret bankalarının, Medeni Kanuna göre tesis ettikleri emeklilik sandıklarını idame ve muhafaza etmekte direnmelerini mucip ve muhik bir sebep görmemekte ve bunun kabulü halinde, sosyal yardıma mazhar olan bu kabil resmî ve hususi teşekküller mensupları üç ayrı teşekküle bağlı bir duruma gireceklerdir ki, bu hal, memleketimizin ekonomik, sosyal istikbali bakımından faydalı olmaksızın ziyade zararlı olacaktır.

Özeti :

Yukarda belirtilen sebeplerden dolayı komisyonumuz Said Başak'ın kanun teklifini çoğunlukla reddetmiştir.

Adı geçen kanun teklifi ile, Ticaret Komisyonunun kararı ve su komisyon kararı ve yaptığı anket ve diğer belgeler, gereği yapılmak üzere Sayın Başkanlığa sunulur.

Çalışma Komis. Bşk.

Manisa

Dr. N. Körez

Bu Rapor Sözcüsü

Zonguldak

A. Boyacıgiller

Kâtip

Zonguldak

S. Başol

İstanbul

İ. Altınel

Kırşehir

Muhallifim

H. S. Erkut

Giresun

D. Köymen

İstanbul

A. Topcu

Kocaeli

Muhallifim

Y. Kışioğlu

Seyhan

Y. Z. Eker

İstanbul

S. Yürüten

Urfa

F. Ayalp

Çalışma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Çalışma Komisonu.

Esas No. 2/171

Karar No. 15

17 . VII . 1951

Yüksek Başkanlığa

Erzurum Milletvekili Said Başak'ın, 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun 2'nci maddesini değiştiren kanun teklifi, Kamutayın 8 . VI . 1951 gün ve 87'nci Birleşiminde ikinci görüşmesi esnasında görülen lüzum üzerine Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 13 . VII . 1951 günü Birleşiminde ilgili Bakanlık temsileisi ve teklif

sahibi hazır bulundukları halde müzakeresi yapıldı;

Bahsi geçen kanun teklifi daha evvel komisyonumuzda görüşülmüş ve 2/171 esas, 9 karar numaralı raporumuzdan anlaşılacağı veçhile ekseriyetle reddedilerek Kamutaya arz olunmuştu. Bu raporumuz Kamutayın 1 . VI . 1951 gün ve 84'ncü Birleşiminde reddedilmiş ve

kanun teklifinin kabulü mahiyetinde olan Ticaret Komisyonunun 26 . II . 1951 gün ve 2/171 esas ve 17 sayılı karar numaralı raporu kabul edilerek müzakeresine geçilmiştir.

Maddelerin müzakeresi sırasında dosyada mevcut değiştirge önermeleri de reddedilmiştir. Bu vaziyet karşısında bakanlık temsileisinin teklifin reddi mahiyetinde olan bakanlığın eski görüşünde ısrar ettiğini beyan etmesine, Kamutayın kanun teklifini prensip itibariyle kabul etmiş bulunmasına ve değiştirge önermelerini reddetmiş olmasına binaen teklifin ikinci maddesi için başka türlü ve sureti hal bulucu bir metin tevdiine imkân bulunmadığı ve buna lüzum olmadığı kanaatiyle teklifin reddi mahiyetinde olan eski kararda ısrar edilmesine ekseriyetle karar verildi.

Adalet Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Çalışma Ko. Başkanı Bu rapor Sözcüsü

Manisa

Eski karara muhalif olduğum için buna da mu-

halifim

N. Körez

Burdur

M. Erkazancı

İstanbul

A. Topcu

Kastamonu

F. Keçecioğlu

Urfa

F. Ayalp

Giresun

D. Köymen

İstanbul

İ. Altınel

İstanbul

Senihi Yürüten
İmzada bulunamadı

Kırşehir

Halil Sezai Erkut
İmzada bulunamadı

Zonguldak

A. Boyacıgiller

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 1/240 ve 2/171

Karar No. 25

16 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

İhtiyarlık Sigortası Kanununun ikinci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında Erzurum Milletvekili Said Başak'ın, kanun teklifi ile Kamutaydan komisyonumuza birlikte görüşölmek üzere gönderilmiş olan İhtiyarlık Sigortası Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısı Hükümet adına İşçi Sigortaları Umum Müdür Muavini Şükrü Soygen ve İhtiyarlık Sigortası Müdürü Reşat Ak hazır olduğu halde müzakereye başlandı:

I - Teklif ve tasarının birinci maddeleri 5417 sayılı Kanunun ikinci maddesini alâkadar etmektedir. Hükümet tasarısında 5417 sayılı Kanunun ancak (a) fıkrası değiştirilmiş olup teklife göre bu fıkra (Kanunla kurulu emeklilik sandıklarıyla ilgilendirilenler yahut bir kanuna dayanılarak tekaüt veya mâlûliyet aylığı bağlanmış olanlar) ın ihtiyarlıkları alâkalı sandıklar tarafından teminat altına alınmış bulunduğundan bu şeraiti haiz olanların ihtiyarlık sigortalarına

tâbi tutulmalarına ayrıca ihtiyaç olmadığı mülâhazasıyla tasarıda yer almış olduğu mucip sebebine dayanılarak bu madde kabul edilmiştir.

Aynı maddenin değiştirilmesi yolundaki tâdilleri havi bulunan Erzurum Milletvekili Said Başak'ın teklifine gelince: Teklifte yer alan bu maddenin esas mânasını (ç) fıkrasında aldığı açıkça görölmektedir. Teklifteki bu maddenin (ç) fıkrasına göre 5212 sayılı Kanun ile 5659 sayılı Kanunun şümülû dışına çıkarılmış olan ve bu kanunun neşri tarihinde Medeni Kanun hükümlerine uygun şekilde tesis edilmiş Emekli sandıkları mevcut bulunan Millî bankalarda bu sandıklarla ilgilendirilmiş olarak çalışan memur, müstahdem ve işçilerin de İhtiyarlık Sigortasına tâbi tutulmamaları mânasını taşımaktadır.

Halbuki sosyal sigorta kanunlarımızın ana prensibi işçi ve hizmetlilerin istikballerini emniyet altına almak gayesini taşımaktadır. Mevzuat bu hususta iki zümreye ayrılmış bulunmaktadır. Memur kısmının istikballeri Emeklilik Sandığı

ile teminat altına alınmakta ve ikinci olarak da işçi sosyal sigortası ile alâkalı olup İhtiyarlık Sigortası Kanunu ile işçilerin istikbalini tahtı emniyete almaktadır. Sosyal Sigorta Kanunlarının tedvininden evvel kurulmuş bulunan müesseseler memur ve işçilerinin istikballerini hususi statüleri ile emniyet altına almak mecburiyetinde kalmışlar ve her bir müessese kendi karakterine uygun bir şekilde bir statü kabul etmiş bulunmaktadır.

Umumi mânada ve Devlet murakabesi altında bir sosyal sigorta kanunların himayesinde kurulduktan sonra bu derecede kuvvette bir garantisi bulunmayan hususi müessese statüleri ile işçilerini istikballerinin teminat altına alınması sisteminden vazgeçmek ve umumi Devlet statüsünde bütün müesseselerin birleşmelerini kabul etmek tabii bir neticedir. Sosyal emniyet bakımından Devlet murakabesine tâbi sosyal sigorta mevzuunun kifayet ve garantisini de diğerinden üstün tutmak icabetmektedir.

Sosyal sigorta kanunlarının tedvin edildiği tarihten önce kurulmuş bulunan İş Bankası ve Ticaret Bankası kuruluş tarihlerine göre evvelce memur ve işçilerinin istikballerini temin etmek için hususi statüler kabul etmişlerdi. Sosyal sigorta hükümlerine intibak etmesi lâzım gelen bu müesseselerden İş Bankası Danıştayın bir kararıyla hariç tutulmuş ve diğer müesseseler bu hükümlere intibak etmişlerdir. Ancak bir kısım müesseseler bu hükümlere intibak etmekle beraber kendi hususi statülerini birlikte yürütmüşlerdir ki, işte Erzurum Milletvekili Said Başak'ın bu teklifi ile Medeni Kanun hükümlerine uygun şekilde tesis edilmiş emekli sandıkları mevcut bulunan Millî Bankalarda bu sandıklarla ilgilendirilmiş olarak çalışan memur, müstahdem ve işçilerin umumi sosyal sigorta hükümlerinin dışında bırakılması istenilmektedir ki, yukarda uzun boylu izah edilen mucip sebeplere istinaden şayanı iltifat görülmeyen

Said Başak'ın kanun teklifinin birinci maddesinde yer alan 5417 sayılı Kanunun tadili hükümlerini havi ikinci maddesi kabul edilmiştir.

II - Hükümet tasarruflarının diğer maddeleri Çalışma Komisyonunun kabul ettiği esaslar üzerinde Hükümet mümessilleri de mutabık olduğundan metinde yazılı ufak değişikliklerle Çalışma Komisyonunun kabul ettiği şekil komisyonumuzca da aynen kabul edilmiş bulunmaktadır.

III - Erzurum Milletvekili Said Başak'ın geçici madde hakkındaki teklifi de yine aynı teklifin reddedilen ikinci maddesi ile alâkalı olduğundan aynı esbabı mucibeye dayanılarak reddedilmiş bulunmaktadır.

Yukarda izah edilen mucip sebeplerle İhtiyarlık Sigortası Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısı bâzı tadillerle Çalışma Komisyonunda kabul edilen şekil veçhile komisyonumuzca kabul ve Said Başak'ın aynı kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesi ile geçici bir madde eklenmesi hakkındaki teklifi kanunisi de reddedilmiş olmakla Kamutayın yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Ko.

Başkanı	Sözcü	Kâtip
İzmir	Manisa	Balıkesir
<i>H. Özyörük</i>	<i>Ş. Ergin</i>	<i>V. Asena</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>H. Ş. İnçe</i>	<i>O. T. İltekin</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Balıkesir	Çoruh	Çorum
<i>M. Erkuymucu</i>	<i>M. Güney</i>	<i>H. Ortakçıoğlu</i>
Edirne	Gümüşane	İstanbul
<i>M. Enginün</i>	<i>H. Tokdemir</i>	<i>A. Moshos</i>
Kars	Konya	Konya
<i>A. Çetin</i>	<i>H. Aydınar</i>	<i>M. Obuz</i>
Kütahya		Siird
<i>S. S. Nasuhoglu</i>		<i>Ş. Türkdoğan</i>
Sivas		Yozgad
<i>N. Ertürk</i>		<i>N. Ü. Alcala</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 5417 sayılı Kanunun 2. nevi maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

a) Kanunla kurulu emeklilik sandıklarıyla ilgilendirilenler yahut bir kanuna dayanılarak tekaüt veya mâlûliyet aylığı bağlanmış olanlar;

MADDE 2. — 5417 sayılı Kanunun 10. nevi maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

b) Aylık alabilmek için 5. nevi ve 14. nevi maddelerde yazılı şartları henüz yerine getirememiş olmak;

MADDE 3. — 5417 sayılı Kanunun 14. nevi maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 14. — İhtiyarlık aylığı alan veya 5. nevi maddenin (b), (c) ve (d) fıkralarındaki şartları yerine getirmiş ve 50 yaşını doldurmuş bulunan sigortalının ölümü halinde, dul karısına, özel kanunlar gereğince her hangi bir yerden aylık veya ödenek almamak ve yahut sigortalı bir işten kazancı bulunmamak şartıyla, kocasına ait aylığın (% 40) na eşit bir aylık bağlanır.

Sigortalı, 1. nevi fıkradaki şartları yerine getirdikten sonra ölecek olursa, çocuklarından her birine kendisine bağlanacak aylığın (% 20) si nispetinde aylık ödenir. Bu ödemeler çocuğun 18 yaşını doldurmasına kadar devam eder.

Sigortalının çalışmayacak durumundaki mâlûl çocukları, yaşları ne olursa olsun, sigortalının 18 yaşından küçük çocukları gibi bu aylıktan faydalanırlar.

Sigortalının dul karısı ve kız çocukları evlenecek olurlarsa aylıkları kesilir.

Sigortalının eşine ve çocuklarına bağlanması gereken aylığın mecmuu sigortalının ihtiyarlık aylığından daha bulunduğu takdirde artan, eşit hisseler halinde ana ve babaya verilir, ancak, bunların beherinin hissesi % 20 yi geçemez.

Hak sahibi olan kimselere bağlanacak aylıkların yıllık toplamı sigortalının ihtiyarlık

ÇALIŞMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — 5417 sayılı Kanunun ikinci maddesinin a fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

a) Kanunla kurulu emeklilik sandıklarıyla ilgilendirilenler yahut bir kanuna dayanılarak tekaüt veya mâlûliyet aylığı bağlanmış olanlar;

MADDE 2. — 5417 sayılı Kanunun 10. nevi maddesinin b fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

b) Aylık alabilmek için 5. nevi ve 14. nevi maddelerde yazılı şartları henüz yerine getirememiş olmak;

MADDE 3. — 5417 sayılı Kanunun 14. nevi maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 14. — İhtiyarlık aylığı alan veya 5. nevi maddenin b, c ve d fıkralarındaki şartları yerine getirmiş ve 50 yaşını doldurmuş bulunan sigortalının ölümü halinde, dul karısına, özel kanunlar gereğince her hangi bir yerden aylık veya ödenek almamak veya yahut İhtiyarlık Sigortasına tâbi bir işten kazancı bulunmamak şartıyla kocasına ait aylığın (% 40) na eşit bir aylık bağlanır.

Sigortalı, birinci fıkradaki şartları yerine getirdikten sonra ölecek olursa çocuklarından her birine kendisine bağlanacak aylığın (% 20) si nispetinde aylık ödenir. Bu ödemeler çocuğun 18 yaşından küçük çocukları gibi bu aylıktan

Sigortalının çalışmayacak durumundaki mâlûl çocukları, yaşları ne olursa olsun, sigortalının 18 yaşından küçük çocukları gibi bu aylıktan faydalanırlar. Sigortalının dul karısı ve kız çocukları evlenecek olurlarsa aylıkları kesilir.

Sigortalının eşine ve çocuklarına bağlanması gereken aylığın mecmuu, sigortalının ihtiyarlık aylığından daha bulunduğu takdirde artan, eşit hisseler halinde ana ve babaya verilir. Ancak, bunların beherinin hissesi % 20 yi geçemez.

Hak sahibi olan kimselere bağlanacak aylıkların yıllık toplamı sigortalının ihtiyarlık aylığının yıllık tutarını geçemez. Bu haddin aşılması için gerekirse hak sahibi olan kimselerin

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — 5417 sayılı Kanunun ikinci maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

a) Kanunla kurulu Emeklilik sandıklarıyla ilgilendirilenler yahut bir kanuna dayanarak tekaüt veya mâlûliyet aylığı bağlanmış olanlar;

MADDE 2. — 5417 sayılı Kanunun 10 ncu maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

b) Aylık alabilmek için 5 ne ve 14 nü maddelerde yazılı şartları henüz yerine getirmemiş olmak;

MADDE 3. — 5417 sayılı Kanunun 14 nü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 14. — İhtiyarlık aylığı alan veya 5 ne maddenin b, c ve d fıkralarındaki şartları yerine getirmiş ve 50 yaşını doldurmuş bulunan sigortalının ölümü halinde, dul karısına, özel kanunlar gereğince her hangi bir yerden aylık veya ödenek almamak veyahut ihtiyarlık sigortasına tâbi bir işten kazancı bulunmamak şartıyla, kocasına ait aylığın % 40 na eşit bir aylık bağlanır.

Sigortalı, birinci fıkradaki şartları yerine getirdikten sonra ölecek olursa, çocuklarından her birine kendisine bağlanacak aylığın % 20 si nispetinde aylık ödenir. Bu ödemeler çocuğun 18 yaşını doldurmasına kadar devam eder.

Sigortalının çalışamayacak durumdaki mâlûl çocukları yaşları ne olursa olsun, sigortalının 18 yaşından küçük çocukları gibi bu aylıktan faydalanırlar.

Sigortalının dul karısı ve kız çocukları evlenecek olurlarsa aylıkları kesilir.

Sigortalının eşine ve çocuklarına bağlanması gereken aylığın mecmuu, sigortalının ihtiyarlık aylığından düne bulunduğu takdirde artan, eşit hisseler halinde ana ve babaya verilir, ancak bunların beherinin hissesi % 20 yi geçemez.

Hak sahibi olan kimselere bağlanacak aylıkların yıllık toplamı sigortalının ihtiyarlık aylığının yıllık tutarını geçemez. Bu haddin aşılması

Hü.

Ça. K.

aylığının yıllık tutarını geçemez. Bu haddin aşılmasında için gerekirse hak sahibi olan kim-selerin aylıklarından aralarındaki nispet göze-tilerek indirmeler yapılır.

MAADE 4. — 5417 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 16. — Sigortalının ölümü halinde ce-naze masrafı karşılığı olarak ailesine 75 lira öde-nir. 4772 sayılı Kanun gereğince cenaze masrafı verilen sigortalılar için bu maddeye tevfi kan ay-rıca ödeme yapılmaz.

MADDE 5. — 5417 sayılı Kanunun 27 ncı maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde de-ğiştirilmiştir :

(c) Bendi gereğince ödenecek primlerin tâ-yininde sigortalının işten ayrıldığı tarihe takad-düm eden son bir yıl içinde aldığı ortalama gün-lük ücret esas tutulur. Bu ücret üzerinden 24 ncü maddedeki nispet dâhilinde tesbit olunacak prim-lerin tamamını yalnız sigortalı öder.

MADDE 6. — 5417 sayılı Kanunun Geçici Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Geçici Madde —

A) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş bulunanlardan 60 yaşını doldurduktan sonra 5 ncı maddedeki şartları yerine getirmiyenler de aşağıdaki şartlar dâhilinde bu kanun hükümle-rinden faydalandırılırlar.

a) 1 Nisan 1950 tarihinden önceki 5 yıl için-de en az 1000 gün ve münavebeli işlerde çalışanla-rın da 800 gün İş Kanununa tâbi iş yerlerinde çalıştığını ispat etmek;

b) 1 Nisan 1950 tarihinden İhtiyarlık Sigor-tası hakkından faydalanacağı tarihe kadar geçen her yıl için en az ortalama 200 günlük ve münavebeli işlerde 160 günlük İhtiyarlık Sigortası pri-

aylıklarından aralarındaki nispet gözetilerek in-dirmeler yapılır.

MADDE 4. — 5417 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 16. — Sigortalının ölümü halinde cenaze masrafı karşılığı olarak ailesine 75 lira ödenir. 4772 sayılı Kanun gereğince cenaze mas-rafı verilen sigortalılar için bu maddeye tevfi kan ayrıca ödeme yapılmaz.

MADDE 5. — 5417 sayılı Kanunun 17 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

e) 5502 sayılı Hastalık ve Analık Sigortası Kanununun 9 ncü maddesi gereğince sağlık yar-dımı gören veya aynı kanunun 18 ncı maddesi gereğince ödenek alan sigortalının iş görmediği süre;

MADDE 6. — 5417 sayılı Kanunun 27 ncı maddesinin 5 ncı fıkrası aşağıdaki şekilde de-ğiştirilmiştir :

e) Bendi gereğince ödenecek primlerin tâ-yininde sigortalının işten ayrıldığı tarihe ta-kaddüm eden son bir yıl içinde aldığı ortalama günlük ücret esas tutulur. Bu ücret üzerinden 24 ncü maddedeki nispet dâhilinde tesbit oluna-cak primlerin tamamını yalnız sigortalı öder.

MADDE 7. — 5417 sayılı Kanunun geçici maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Geçici birinci madde —

A) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş bulunanlardan 60 yaşını doldurduktan sonra 5 ncı maddedeki şartları yerine getirmiyenler de aşağıdaki şartlar dâhilinde bu kanun hü-kümlelerinden faydalandırılırlar:

a) 1 Nisan 1950 tarihinden önceki beş yıl içinde en az 1000 gün ve münavebeli işlerde çalış-anların da 800 gün İş Kanununa tâbi iş yerle-rinde çalıştığını ispat etmek;

b) 1 Nisan 1950 tarihinden ihtiyarlık sigor-tası hakkından faydalanacağı tarihe kadar ge-çen her yıl için en az ortalama 200 günlük ve münavebeli işlerde 160 günlük ihtiyarlık sigor-

Ad. K.

ması için gerekirse hak sahibi olan kimselerin aylıklarından - aralarındaki nispet gözetilerek - indirmeler yapılır.

MADDE 4. — 5417 sayılı Kanunun 16 neı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 16. — Sigortalının ölümü halinde, cenaze masrafı karşılığı olarak ailesine 75 lira ödenir. 4772 sayılı Kanun gereğince cenaze masrafı verilen sigortalılar için bu maddeye tevfi kan ayrıca ödeme yapılmaz.

MADDE 5. — 5417 sayılı Kanunun 17 neı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

e) 5502 sayılı Hastalık ve Analık Sigortası Kanununun 9 neı maddesi gereğince sağlık yardımı gören veya aynı kanunun 18 neı maddesi gereğince ödenek alan sigortalının iş göremediği süre;

MADDE 6. — 5417 sayılı Kanunun 27 neı maddesinin 5 neı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(c) bendi gereğince ödenecek primlerin tâyininde sigortalının işten ayrıldığı tarihe takaddüm eden son bir yıl içinde aldığı ortalama günlük ücret esas tutulur. Bu ücret üzerinden 24 neı maddedeki nispet dâhilinde tesbit olunacak primlerin tamamını yalnız sigortalı öder.

MADDE 7. — 5417 sayılı Kanunun geçici maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Birinci geçici madde —

a) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş bulunanlardan 60 yaşını doldurduktan sonra 5 neı maddedeki şartları yerine getirmiyenler de aşağıdaki şartlar dâhilinde bu kanun hükümlerinden faydalandırılırlar.

a) 1 Nisan 1950 tarihinden önceki beş yıl içinde en az 1000 gün ve münavebeli işlerde çalışanların da 800 gün İş Kanununa tâbi iş yerlerinde çalıştıklarını ispat etmek;

b) 1 Nisan 1950 tarihinden ihtiyarlık sigortası hakkından faydalanacağı tarihe kadar geçen her yıl için en az ortalama 200 günlük ve münavebeli işlerde 160 günlük ihtiyarlık si-

Hü.

mi ödemiş bulunmak ve 5 nci maddenin (d) fıkrasındaki şartı haiz olmak;

e) En az bir yıl sigortalı bulunmak ve bu bir yıl içinde 200 gün ve münavebeli işlerde 160 gün prim ödemiş olmak.

Bu madde gereğince kendisine aylık bağlanmış bulunan sigortalı, ücretli bir işte çalışmaya devam ettiği takdirde bu aylık kesilir.

(a) Bendinde yazılı eski hizmet süreleri, sigortalıların son beş yıl içinde çalıştıkları iş yerlerinden alacakları kanıtlı belgeleri 1 Nisan 1950 tarihinden 31 Aralık 1951 tarihine kadar İşçi Sigortaları Kurumuna tevdi edilmek suretiyle belgelenir.

İş verenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten imtina ettikleri takdirde ilgili sigortalıların zarar ve ziyan istemek hakları mahfuzdur.

B) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan 50 yaşını doldurduktan sonra hiçbir işte çalışmayacak duruma düştükleri usulen anlaşılanlar, 5 nci maddede yazılı şartları yerine getirmemiş olsalar dahi, bu maddenin (A) bendindeki şartlar dâhilinde bu kanun hükümlerinden faydalandırılırlar.

C) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan 50 yaşını doldurduktan sonra ölen ve 5 nci maddede yazılı şartları yerine getirmemiş olmakla beraber bu maddenin (A) bendindeki şartları yerine getirmiş bulunan sigortalıların hak sahiplerine bu kanun hükümleri dairesinde aylık bağlanır.

Ça. K.

tası primini ödemiş bulunmak ve 5 nci maddenin (d) fıkrasındaki şartı haiz olmak;

e) En az bir yıl sigortalı bulunmak ve bu bir yıl içinde 200 gün ve münavebeli işlerde 160 gün prim ödemiş olmak.

Bu madde gereğince kendisine aylık bağlanmış bulunan sigortalı, ücretli bir işte çalışmaya devam ettiği takdirde bu aylık kesilir.

(a) bendinde yazılı eski hizmet süreleri, sigortalıların son beş yıl içinde çalıştıkları iş yerlerinden alacakları kanıtlı belgeleri 1952 yılı sonuna kadar İşçi Sigortaları Kurumuna tevdi edilmek suretiyle belgelenir.

İş verenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten imtina ettikleri takdirde ilgili sigortalıların zarar ve ziyan istemek hakları mahfuzdur.

B) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan 50 yaşını doldurduktan sonra hiçbir işte çalışmayacak duruma düştükleri usulen anlaşılanlar, 5 nci maddede yazılı şartları yerine getirmemiş olsalar dahi, bu maddenin (A) bendindeki şartlar dâhilinde bu kanun hükümlerinden faydalandırılırlar.

C) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan 50 yaşını doldurduktan sonra ölen ve 5 nci maddede yazılı şartları yerine getirmemiş olmakla beraber bu maddenin (A) bendindeki şartları yerine getirmiş bulunan sigortalıların hak sahiplerine bu kanun hükümleri dairesinde aylık bağlanır.

D) 1 Nisan 1951 tarihinden sonra hiçbir işte çalışmayacak duruma girmiş bulunanlarla bu tarihten sonra ölen sigortalıların hak sahipleri de (B) ve (E) fıkraları hükümlerinden faydalandırılırlar.

MADDE 8. — 5417 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici ikinci madde eklenmiştir:

Geçici ikinci madde — 5417 sayılı Kanunun ikinci maddesinin (a) fıkrasının bu kanunla değiştirilmesi suretiyle ihtiyarlık sigortasından istisna edilenlerin gerek kendileri, gerekse iş verenlerin ödemiş bulundukları ihtiyarlık sigortası primleri iş verenlere iade edilir.

İş verenler, İşçi Sigortaları Kurumuna iade olunan bu primlerin işçi veya hizmetlilerin ücretlerinden kesilmiş olan kısmını kendilerine

Ad. K.

gortası primi ödemiş bulunmak ve 5 nci maddenin d fıkrasındaki şartı haiz olmak;

c) En az bir yıl sigortalı bulunmak ve bu bir yıl içinde 200 gün ve münavebeli işlerde 160 gün prim ödemiş olmak.

Bu madde gereğince kendisine aylık bağlanmış bulunan sigortalı, ücretli bir işte çalışmaya devam ettiği takdirde bu aylık kesilir.

(a) Bendinde yazılı eski hizmet süreleri, sigortalıların son beş yıl içinde çalıştıkları iş yerlerinden alacakları kanıtlı belgeleri 1952 yılı sonuna kadar İşçi Sigortaları Kurumuna tevdi edilmek suretiyle belgelenir.

İş verenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten imtina ettikleri takdirde ilgili sigortalıların zarar ve ziyan istemek hakları mahfuzdur.

B) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan 50 yaşını doldurduktan sonra hiçbir işte çalışmayacak duruma düştükleri usulen anlaşılanlar, 5 nci maddede yazılı şartları yerine getirmemiş olsalar dahi, bu maddenin (A) bendindeki şartlar dâhilinde bu kanun hükümlerinden faydalandırılırlar.

C) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan 50 yaşını doldurduktan sonra ölen ve 5 nci maddede yazılı şartları yerine getirmemiş olmakla beraber bu maddenin (A) bendindeki şartları yerine getirmiş bulunan sigortalıların hak sahiplerine bu kanun hükümleri dairesinde aylık bağlanır.

D) 1 Nisan 1951 tarihinden sonra hiçbir işte çalışmayacak duruma girmiş bulunanlar ile bu tarihten sonra ölen sigortalıların hak sahipleri de (B) ve (C) fıkraları hükümlerinden faydalandırılırlar.

Madde 8. — 5417 sayılı Kanuna aşağıdaki ikinci geçici madde eklenmiştir:

İkinci geçici madde — 5417 sayılı Kanunun ikinci maddesinin (a) fıkrasının bu kanunla değiştirilmesi suretiyle ihtiyarlık sigortasından istisna edilenlerin gerek kendilerinin, gerekse iş verenlerinin ödemiş bulundukları ihtiyarlık sigortası primleri iş verenlere iade edilir.

İş verenler, işçi sigortaları kurumunca iade edilen bu primlerin işçi veya hizmetlilerin ücretlerinden kesilmiş olan kısmını kendilerine der-

Hü.

Ça. K.

MADDE 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>A. Mendres</i>	Başbakan Yardımcısı
	<i>S. Ağaoğlu</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>F. L. Karaosmanoğlu</i>	<i>R. Nasuhioğlu</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
	<i>H. Özyörük</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. İleri</i>	<i>K. Zeytinoğlu</i>
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>Muhlis Ete</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel. Bakanı	Tarım Bakanı
<i>R. S. Burçak</i>	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>S. Kurtbek</i>	<i>N. Özsan</i>
İşletmeler Bakanı	
<i>Hakkı Gedik</i>	

derhal verir.

Ancak, bunlardan, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar ihtiyarlık sigortasından tahsis yapılmış veya tahsis yapılması için kuruma yazı ile müracaatta bulunmuş olanların yahut da 5417 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsise hak kazanmış olup da kuruma henüz müracaat etmemiş bulunanlardan bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde müracaat edecek sigortalıların tahsisleri durdurulmaz ve bunların ödenmiş bulunan primleri geri verilmez.

MADDE 9. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Ad. K.

hal verirler.

Ancak, bunlardan, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar ihtiyarlık sigortasından tahsis yapılmış veya tahsis yapılması için kuruma yazı ile müracaatta bulunmuş olanların, yahut da 5417 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsise hak kazanmış olup da kuruma henüz müracaat etmemiş bulunanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde müracaat edecek sigortalıların tahsisleri durdurulmaz ve bunların ödenmiş bulunan primleri geri verilmez.

MADDE 9. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

2000

[illegible]

1. The Government of the United States of America
 2. The Government of the State of New York
 3. The Government of the County of New York
 4. The Government of the City of New York
 5. The Government of the County of Westchester
 6. The Government of the County of Albany
 7. The Government of the County of Rensselaer
 8. The Government of the County of Saratoga
 9. The Government of the County of Warren
 10. The Government of the County of Hamilton
 11. The Government of the County of Schoharie
 12. The Government of the County of Otsego
 13. The Government of the County of Ulster
 14. The Government of the County of Delaware
 15. The Government of the County of Sullivan
 16. The Government of the County of Warren
 17. The Government of the County of Hamilton
 18. The Government of the County of Schoharie
 19. The Government of the County of Otsego
 20. The Government of the County of Ulster

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Bütçe Komisyonu raporu (1/304)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-2201, 6/14

2. I. 1952

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 20.XII.1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
A. Menderes

G E R E K Ç E

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçesinin bâzı tertipleri arasında (18 000) lira aktarma yapılmasına ve 701 nci bölümünün 1 nci maddesine (97 000) lira ek ödenek verilmesine dair olan kanun tasarısı ilâştirilerek sunulmuştur.

Tetkikinde görüleceği üzere bu ödenğin (18 000) lirası iller öteberi giderleri ve (97 000) lirası hayrat ve âbideler onarımı tertiplerine eklenmektedir.

Öteberi giderleri tertibine eklenen (18 000) lira munhasıran ilân ücreti karşılığıdır. Bu tertipteki ödenğin kifayet etmemesi, 1950 yılı bütçesinde (627 000) lira olan ve 1951 yılı bütçesiyle (830 000) liraya çıkarılan onarma ödenğine istinaden yapılan bütün onarma işlerinin ihale suretiyle yapılmasından ileri gelmiştir.

1951 bütçe yılı tamir programına dâhil edilmiş bulunan camilerden birçoğlarının kubbe tamirleri ele alındığı cihetle kurşun ihtiyacı tahmin edilen miktardan fazlaya baliğ olduğundan bu programın tesbit edilen şekilde tatbikını sağlamak için hayrat ve âbideler onarımı tertibine de (97 000) lira eklenmesine zaruret hâsıl olmuştur.

1950 yılından 1951 yılına (160 000) lira kadar bir gelir fazlası devir edileceği tahmin olunmuştur. Bu kere düzenlenmiş olan 1950 yılı kesin hesabına göre (160 000) lira nakit fazlası karşılandıktan sonra yüz küsur bin lira bir fazlalık daha husule geleceği anlaşıldığından teklif edilen (97 000) lira ek ödenek bu fazla ile karşılanacaktır.

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esasa No. 1/304
Karar No. 25

18. I. 1952

Yüksek Başkanlığa

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başbakanlığın 2. I. 1952 tarihli ve 71/2201 sayılı tezkeresiyle sunulan kanun tasarısı komisyonumuza havale edilmekle Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürü ile Vakıflar Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Bu tasarı ile;

1. Tasarıya ilişik cetvelde gösterilen tertiplerden yıl sonuna kadar tasarruf edileceği tahmin olunan (18 000) liranın sözü geçen (A) işaretli cetvelin 302 nci iller büro giderleri bölümünün 3 ncu öteberi giderleri maddesine aktarılması,

2. Aynı cetvelin 701 nci (onarma işleri) bölümünün 2 nci (hayrat âbideleri onarma giderleri) maddesine (97 000) lira ek ödenek verilmesi,

Teklif olunmaktadır.

İller öteberi giderleri maddesine (18 000) liralık aktarma teklifi, gerekçede de izah olduğu üzere âbidatın onarılması işlerinin kâmil ihale suretiyle yapılması ve ihale mevzuunun eski yıllarda âzami 60 civarında olmasına rağmen bu yıl içinde 115 âbidenin tamiri işinin ele alınmış bulunması dolayısıyla ilân ücretlerinin bütçenin tanziminde derpiş olunan miktardan fazlaya çıkmasından ileri geldiği ve karşılık ola-

rak gösterilen ödeneklerin yıl sonuna kadar sarfedilemeyecekleri ve bundan hizmetlerin de müteessir olmayacağı anlaşılmıştır.

(97 000) lira ek ödenek, Hükümet gerekçesindeki izahat dairesinde bir an evvel tahakkuk ettirilmesi arzu edilen âbidatın onarması işleri için talep edilmekte olup bu da 1950 yılı gelir fazlası olarak 1951 yılı bütçesinin tanziminde tahmin olunan miktar (100 000) lira fazla tahakkuk etmiş olduğundan bununla karşılanacağı anlaşılmış bulunduğundan tasarı ve eki (A) işaretli cetvel Hükümetin teklifi ve hile Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
İstanbul	Burdur	Çanakkale
E. Adakan	F. Çelikbaş	E. Kalafat
Kâtip		
Sivas	Bursa	Bursa
H. İmre	H. Şaman	K. Yılmaz
Diyarbakır	Erzincan	Eskişehir
M. Ekinci	N. Pekcan	A. Potuoğlu
Giresun	Gümüşane	İstanbul
H. Erkmen	K. Yörükoğlu	H. Hüsmen
İstanbul	İzmir	Konya
S. Oran	T. Gürerek	M. A. Ülgen
Konya	Malatya	Mardin
R. Birand	M. S. Eti	R. Erten
Ordu		Trabzon
R. Aksoy		S. F. Kalaycıoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli ilişik cetvelde yazılı tertipleri arasında (18 000) liralık aktarma yapılmıştır.

MADDE 2. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin 701 nci (Onarma işleri) bölümünün 2 nci (Hayrat ve Âbideler onarma giderleri) maddesine, 1951 yılı gelir fazlasından karşılanmak üzere (97 000) lira ek ödenek verilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
A. Menderes	Başbakan Yardımcısı
	S. Ağaoğlu
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
	R. Nasuhioğlu
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
H. Köymen	F. L. Karaosmanoğlu
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
F. Köprülü	H. Polatkan
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
T. İleri	K. Zeytinoglu
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
Muhlis Ete	Dr. E. H. Üstündağ
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
S. Yırcalı	N. Ökmen
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı ve
S. Kurtbek	İşletmeler Bakanı V.
	N. Özsan

CETVEL

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	Düşülen Lira	Eklenen Lira
302		İller büro giderleri		
	3	Öteberi giderleri		18 000
	5	Isıtma	500	
303		Basılı kâğıt ve defterler	500	
305		Kira karşılığı (İller)	500	
309		Taşıtlar giderleri		
	3	İller taşıtları işletme giderleri	1 000	
408		Artırma, Eksiltme ve İhale komisyonları ücret ve giderleri	500	
451		Yayın ve tanıtma giderleri		
	1	Yayın ve tanıtma giderleri	8 200	
456		Düşünülmiyen giderler	400	
505		Hükme bağli borçlar	6 400	
Toplam			18 000	18 000

Kırşehir Milletvekilliğine seçilen Elvan Kaman'ın seçim tutanağı hakkında Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı tezkeresi ve Tutanakları İnceleme Komisyonu raporu (3/242)

T. C.

Yüksek Seçim Kurulu

Başkanlığı

Sayı: M. V. 353/2269/2034

12 . X . 1951

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yüksek Makamına

16 . IX . 1951 gününde Kırşehir İlinde yapılan milletvekilliği ara seçimine mezkûr İl Cumhuriyet Halk Partisi İdare Kurulu Başkanlığından vâkı olan itiraz üzerine kurulumuzca iera kılınan tetkikat sonunda tanzim olunan 11 . X . 1951 günlü ve 353 esas sayılı raporla bu bapta ki dosyanın dizi kâğıdı mucibince (7) parçadan ibaret olarak birlikte sunulduğu saygı ile arz olunur.

Yüksek Seçim Kurulu

Başkanı

R. Mümün

T. C.

Milletvekilleri

Yüksek Seçim Kurulu

Sayı : E. 353

K. 337

16 . 9 . 1951 tarihinde Kırşehir İlinde yapılan Milletvekilliği seçimi aleyhine vâkı itiraz sebebiyle tanzim olunan rapor

16 Eylül 1951 tarihinde Kırşehir İlinde yapılan milletvekili ara seçimi hakkında Kırşehir Cumhuriyet Halk Partisi İl İdare Kurulu Başkanlığı tarafından kanuni süresi içinde verilen itirazı muhtevî 19 . 9 . 1951 günlü dilekçe ile:

1. Demokrat Partinin, propağandanın yasak olduğu günden itibaren gerek milletvekilleri tarafından ve bilhassa civar vilâyetlerden 13 . 9 . 1951 tarihinde ilçelerin köylerine gelen ve hüviyetleri tesbit ve tâyin edilemeyecek kadar garip halli ve memur kılıklı şahıslar tarafından ilçelerin köylerinde 16 . 9 . 1951 pazar gününün akşamına kadar köy odalarında, köy meydanlarında ve hattâ sandık başlarında propağanda yapıldığı ve hattâ sandık başına giden vatandaşları korkutarak ellerindeki oy pusulalarını alıp değiştirmek gibi seçim neticesine katî surette müessir filler vâkı olduğunun yer yer görüldüğü ve bu hususun Mucur'un Avcu Köyünde de zabıtlarla tesbit edildiği,

2. Demokrat Parti milletvekillerinin birçok köylerde vatandaşları, tarlalarını almak veya tarla vermek, banka borçlarını tecil ettirmek veya bol bol bankadan para temin etmek gibi birçok tehdit ve baskı unsuru olan vasıtalarla vatandaşların rey vermeleri üzerinde, hattâ propağandanın yasak olduğu günlerde bile, müessir oldukları,

3. Kırşehir Merkez kazasının Kararlar Köyündeki 31 No. lu sandığında seçime 156 vatandaş iştirak ettiği halde 177 oyun kabul edilmesinin kanuna aykırı bulunduğu,

4. Ankara Milletvekili Abdullah Gedikoğlu'nun Mucur'da muhtelif yerlerde ve halk arasın-

da reyler üzerinde müessir olmak suretiyle vatandaşları tehdit edip «Ben istersem beş kişiyi öldürürüm» diyerek propağandanın yasak olduğu günlerde bile tehditlerine devam ettiği ve bu hususun Mucur İlcesi C. H. P. Başkanı tarafından isimleri gösterilecek ve o anda ora da bulunan şahısların dinlenmesi ile meydana çıkacağı beyan ve iddia olunarak bu cihetlerin Kırşehir İlının ve ilçelerinin bütün köylerinde tahkik ve tetkikından sonra seçim tutanağının varılacak neticeye göre karara bağlanması ve gereken muamelenin yapılması istenildiği anlaşılmakla gereği konuşulup düşünüldü:

İtiraznamenin birinci, ikinci ve dördüncü fıkralarında bahismevzuu edilen hususlar, Seçim suçu iddia ve isnatlarından ibaret olup işin bu bakımdan tetkiki adli kazaya terettüp eden vezaif cümlesindendir. Ancak bu iddiaların vâkı olduğu sâbit olsa dahi bu hareketlerin, vatandaşların kullandıkları oylara tesir yapıp yapmadığıve tesiri olmuş ise ne miktar ve nispette bir fark vücuda getirdiği maddeten kabili tesbit bulunmadığı cihetle bu olayların, 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununa göre seçim neticesine müessir oy farkı husule getiren vakıalardan sayılması na imkân görülememiştir.

Dilekçenin üçüncü fıkrasına gelince :

Hâdisi, 5545 sayılı Milletvekilleri seçimi Kanununun 123 ncü maddesinin dört numaralı bendine temas etmek itibariyle bu iddianın kurulumuzca tetkik edilebilmesi; her şeyden önce bu şikâyet ve itirazların aynı kanunun 124 ncü maddesi uyarınca ilgili ve üst kurullara derece derece ve müddeti içinde yapılmış olmasına bağlı bulunduğu gibi işin tetkiki lâzımgelceğine göre de bu vâkıanın seçim neticesine müessir olup olmadığının incelenmesi iktiza edeceğinden bu husunun Kırşehir İl Seçim Kurulu Başkanlığından istilâmı ve bahis mevzuu 31 numaralı sandığa ait evrakın celbi cihetine gidilmiş ve vurut eden bu evrak üzerinde iera kılınan tetkikat neticesinde filhakika Karalar Köyündeki 31 numaralı sandıkta 156 seçmen oy kullandığı halde sandık tasnif tutanağına 21 oy fazlasıyla 177 oyun geçirildiği ve bu suretle hakikatta Cumhuriyet Halk Partisine 1, Demokrat Partiye 17 ve Millet Partisine de 3 oy fazla ithal edildiği ve diğer taraftan Kırşehir seçim çevresinde Demokrat Parti adayının 21755, Millet Partisi adayının 16842 ve Cumhuriyet Halk artisi adayının ise 15479 oy aldıkları gelen tasnif tutanağının tetkikından anlaşılmış ve bu itibarla vukubulan yanlışlığın seçim neticesine müessir olmadığı tesbit edilmiş olmakla beraber Kırşehir Merkez İlcesi Seçim Kurulu Başkanlığından cevaben alınan dosyaya ekli 5 . X . 1951 günlü ve 141 sayılı yazıya nazaran da itiraz mevzuu yapılan sandık muamelesi hakkında sandık kurulu tutanağının tanzimine kadar ve bundan sonra ilgililer tarafından süresi içerisinde ve kanunun tarifi dairesinde kurullara bir itiraz vâkı olmadığı anlaşılmıştır.

Seçim kurullarına yapılmış olmıyan bir şikâyetin Yüksek Seçim Kurulu nezdinde itiraz mevzuu yapılmasına ve vukubulduğuna göre de incelenmesine 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunu hükümleri müsait bulunmadığından bu noktaya mâtuf itirazın da kurulumuzca tetkiki mümkün olmamıştır.

Yukarda yazılı sebeplere binaen Cümhuriyet Halk Partisi Kırşehir İl Başkanlığı tarafından vukubulan itirazların, seçim tutanağının iptalini gerektirecek mahiyet ve şekilde görülemediğinin 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun 123 ncü maddesinin 4 No. lu bendine tevfiikan Türkiye Büyük Millet Meclisine arzına ve dosyasının da birlikte takdimine 11 . X . 1951 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Başkan V.	Üye	Üye	Üye	Üye
B. Köker	C. Özal	A. Tuncay	C. Yorulmaz	S. Tezcaner	M. T. Sebük

Üye

1. Hadımlıoğlu

Tutanakların İnceleme Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Tutanakların İnceleme
Komisyonu
Esas No. 3/242
Karar No. 47

18. I . 1952

Yüksek Başkanlığa

16. IX. 1951 günü Kırşehir İlinde yapılan milletvekili seçiminin kanuna uygun şekilde cereyan etmediği hakkında o il C. H. P. İl Başkanlığının vâkı şikâyeti üzerine dosya, 5 Numaralı Hazırlama Komisyonu raporiyle birlikte komisyonumuzca tetkik edildi.

Şikâyetin mahiyeti :

A) Seçim gününe takaddüm eden ve propagandanın kanunen menedildiği üç gün içerisinde Demokrat Parti lehine birçok şahıslar tarafından propaganda yapıldığı,

B) Demokrat Partiye rey vermiyenlerin tarlalarının alınacağı, zirai kredilerinin kesileceği gibi tehdit ve baskıların yapıldığı,

C) Kırşehir merkez ilcesinin 31 numaralı sandığının Karalar köyünde 156 seçmen iştirak ettiği halde 177 oyun çıkmış bulunması,

D) Milletvekili Abdullah Gedikoğlu'nun propagandanın yasak olduğu günlerde halkı tehdit eder mahiyette konuşmalar yaptığından ibarettir.

Bu şikâyeti tetkik eden İl Seçim Kurulu dosyanın Yüksek Seçim Kuruluna tevdiine karar vermiştir. Yüksek Seçim Kurulu yaptığı tetkikat sonunda :

İtiraznamenin 1 nci, 2 nci ve 4 ncü fıkralarında zikredilen hususâtı seçim suçu iddia ve isnadı mahiyetinde görüp bu cihetlerin tetkikini adlî kazaya ait telâkki etmiş ve bu şekil fiil ve hareketlerin seçimlerin neticesi üzerinde ne dereceye kadar müessir olabileceğinin tesbitini

tâyin imkânı bulunmadığı noktasından reddetmiş ve dilekçenin 3 ncü kısmındaki itiraznamenin hakikata tevafuk ettiğini kabul etmekle beraber bu yanlışlığın seçimin neticesine müessir olmayacağı noktasından keza reddetmiş ve sandık muamelelerinden addolunan bu itirazın da kanuni süresi içerisinde ilçe seçim kuruluna yapılmadığını tesbit ederek tetkikinin Yüksek Seçim Kurulunca mümkün olmadığı kanaat ve neticesine varmıştır.

Şu hale nazaran seçimin iptalini gerektiren bir cihet görülmediğinden ve Yüksek Seçim Kurulunun vermiş olduğu netice de tamamen kanuna uygun olduğundan itiraznamenin reddine ve Kırşehir Milletvekilliğine seçilen Elvan Kaman'ın seçim tutanağının Yüksek Kamutayın onayına arz edilmesine karar verilmiştir.

Tutanakların İn. Ko. Başkanı Bu rapor Sözcüsü

Afyon K.		Erzincan
K. Özçoban		C. Göneng
Afyon K.	Bolu	Burdur
A. Güler	V. Yöntem	M. Özbey
Bursa	Edirne	Kırşehir
N. Yılmaz	C. Köprülü	Söz hakkın mahfuzdur
		H. S. Erkut
Konya	Kütahya	Manisa
T. Kozbek	R. Koçak	F. İlker
Niğde	Ordu	Sivas
F. Ecer	Z. M. Sezer	İ. Duygun
Trabzon		Van
H. Orhon		K. Özalp

Edirne Milletvekili Hasan Osma'nın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/175)

T. C.

Başbakanlık

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No : 6/2 - 1738

G. No : 6/1528

9 . V . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İş yerinde çalıştırdığı sigortalılara ait bordroları, tebliğe rağmen İşçi Sigortaları Kurumuna vermediği ihbar olunan Edirne Milletvekili Hasan Osma hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alınan 30 . IV . 1951 tarih ve 31/92 sayılı tezkerre örneği ile eklerinin bağılı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

Adalet Bakanlığının (Ceza İş. U. Md.) 30 . IV . 1951 tarih ve 31/92 sayılı tezkeresi örneğidir

Yüksek Başkanlığa

Edirne C. Savcılığından alınan 27 . III . 1951 tarihli yazıda;

İş yerinde çalıştırdığı sigortalılara ait bordroları, tebliğe rağmen İşçi Sigortaları Kurumuna vermediği ihbar olunan Edirne Milletvekili Hasan Osma hakkında 5417 sayılı Kanunun 26 nci maddesine tevfiikan takibat yapılmak üzere milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması istenmiştir.

Adı geçen savcılıktan gönderilen İşçi Sigortaları Kurumu İstanbul Şubesi Müdürlüğünün 14 . III . 1951 tarihli yazısı ile ihtar kâğıdı ve tebliğ. ilmühaberinin, Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken işlemin yapılması için bağılı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon

ma Komisyon

Esas No. 3/175

Karar No. 1

19 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

İş yerinde çalıştırdığı sigortalılara ait bordroları, tebliğe rağmen İşçi Sigortaları Kurumuna vermediğinden dolayı suçlu sanılan Edirne Milletvekili Hasan Osma'nın milletvekilliği

dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/1528 sayı ve 9.V.1951 tarihli yazısıyla ilişkisi dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için, İktüzüğün 178 nci maddesi gereğince ad çekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmişti.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve konuya ait dosya Karma Komisyonumuza da incelenip görüşüldükten sonra, adı geçen Hasan Osma'ya isnat olunan suçun Anayasanın 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İktüzüğün 180 nci maddesi gereğince dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Bu rapor sözcüsü	
Manisa	Manisa	
Komisyonun kararına muhalifim. Muhalefet şerhi eklidir	M. Kurbanoglu	
R. Ş. Ince		
Kâtip		
Diyarbakır	Ankara	
Komisyon kararına muhalifim. Muhalefet şerhi eklidir.	C. Soydan	
F. Alpiskender		
Ankara	Ankara	Ankara
O. Ş. Çiçekdağ	O. T. İltekin	R. Eren
Balıkesir	Balıkesir	Bingöl
M. Erkuyumcu	V. Asena	M. N. Okcuoglu
Çoruh	Çorum	Edirne
M. Güney	H. Ortakçioğlu	M. Enginün
Erzincan	Gümüşane	İstanbul
S. Sağiroğlu	H. Tokdemir	F. H. Demirelli
İstanbul	İzmir	Kars
M. Benker	H. Özyörük	A. Çetin
Konya	Konya	Konya
H. Aydınar	M. Obuz	R. Alabay
Konya	Kütahya	Manisa
T. Kozbek	S. S. Nasuhoğlu	Ş. Ergin
Mardin	Siird	Sivas
M. K. Boran	Ş. Türkoğan	N. Ertürk
Tokad		Tokad
H. Ökeren		Zihni Betil
Trabzon		Yozgad
F. A. Barutçu		N. Ü. Alçıl

Muhalefet şerhi :

Masuniyet; Anayasanın 17 nci maddesi mucibince yargılama, sorgulanma veya tevkif gibi milletvekilliğinin teşrii vazifesini ifaya engel olarak muamelelerden korumaya mâtuftur. Bu itibarla, usul bakımından duruşma mecburiyeti olmaksızın yapılabilecek olan kovuşturmada bu masuniyetin kullanılmasına hukuk prensipleri müsait değildir. Binaenaleyh, masuniyetin kaldırılması mütalâasındayım.

Manisa
R. Ş. Ince

Muhalefet şerhi :

Anayasanın 17 nci maddesi (Bir milletvekilinin gerek seçiminden önce ve gerek sonra üstüne atılan suçtan dolayı Kamutayın kararı olmadıkça sorgulanamaz, tutulamaz ve yargılanamaz.) demektedir. Bu suretle masuniyet, yargılama, sorgulanma veya tevkif gibi milletvekillerinin teşrii vazifesini ifaya engel olacak muamelelerden dolayı onu, koruyan bir âmil olarak belirlemektedir. Bu itibarla usulü bakımından duruşma mecburiyeti olmaksızın yapılabilecek olan kovuşturmada bu masuniyetin işliyebileceği düşüncesindeyim.

Esasa gelince :

Anayasanın 12 nci maddesi milletvekilliğine engel olan halleri zikretmekte ve 27 nci maddesi ise mebusluk sıfatının kalkması hallerini ifade etmektedir. Teşrii mâsuniyete mütalâlik hüküm, yalnız 17 nci maddede toplanmış olup bu da mutlak bir mâna taşımaktadır. Bu maddenin mutlak ifadesi kimlerin teşrii masuniyetlerinin kaldırılacağına dair Meclise taktır hakki tanımaktadır. Meclis, işlenen suçun mebusun teşrii vazifesini ifa etmesine engel olup olamayacağını ve aynı zamanda işlenen suçun mahiyetine göre suç işliyenin teşrii hayatta kalıp kalmıyacağı düşünce ve kıstaslarıyla takdir hakkını kullanır. Bu itibarla İktüzüğün 180 nci maddesi Anayasanın 17 nci maddesi ile te'aruz teşkil eylediğinden kanunun Tüzüğe tercihi lâzimesine uyararak ekseriyet kararına muhalifim.

Diyarbakır
F. Alpiskender

Kastamonu Milletvekili Ahmet Keskin'in milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu
(3/192)

T. C.

Başbakanlık

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No. 6/2-2273

G. No. 6-1983

15 . VI . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Safiye Ayvaci ve Atiye Çetiner'i tehdit etmek ve ayrıca itidal ve muvazene haricinde başkasını incitecek fiil ve harekette bulunmaktan sanık Kastamonu Milletvekili Ahmet Keskin hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alınan 7 . VI . 1951 tarih ve 42/125 sayılı tezkere örneği ile eklerinin bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
A. Menderes

Adalet Bakanlığının 7 . VI . 1951 tarih ve 42/125 sayılı tezkeresi örneğidir.

Özü : Kastamonu Milletvekili
Ahmet Keskin hakkında.

Yüksek Başbakanlığa

Ankara C. Saveiğ'ından alınan 16 . IV . 1951 tarihli yazıda ;

Safiye Ayvaci ve Atiye Çetiner'i tehdit etmek ve ayrıca itidal ve muvazene haricinde başkasını incitecek fiil ve harekette bulunmaktan sanık Kastamonu Milletvekili Ahmet Keskin hakkında Türk Ceza Kanununun 188 ve 547 nci maddelerine tevfikân takibat yapılmak üzere milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması istenmiştir.

Adı gegen saveiliktan gönderilen bu hususa ait soruşturma kâğıtları, Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereğinin ifası için bağlı olarak yüksek huzurlarına sunulur.

Adalet Bakanı
R. Nasuhioğlu

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet komisyonlarından

Kurulan Karma Komisyon

Esas No. 3/192

Karar No. 7

19 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

Safiye Ayvaci ve Atiye Çetiner'i tehdit etmek ve ayrıca itidal ve muvazene haricinde başkasını incitecek fiil ve harekette bulunmaktan dolayı suçlu sanılan Kastamonu Milletvekili Ahmet Keskin'in Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/1983 sayı ve 15 . VI . 1951 tarihli yazısı ile ilişkisi dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için, İçtüzüğün 178 nci maddesi gereğince adçekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmiştir.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve bu konuya ait dosya Karma komisyonumuzca da incelenip görüşüldükten sonra, adı geçen Kastamonu Milletvekili Ahmet Keskin'e isnadolunan suçun Anayasanın 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İçtüzüğün 180 nci maddesi gereğince Dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Bu rapor Sözcüsü
Manisa	Manisa
Refik Ş. İnce	M. Kurbanoglu
Kâtip	
Diyarbakır	Ankara
Komisyon kararına muhalifim	C. Soydan
muhalafet şerhi eklidir.	Ankara
F. Alpiskender	O. Ş. Çiçekdağ
Ankara	Ankara
O. T. İltekin	R. Eren

Balıkesir
V. Asena
Çoruh
M. Güney
Edirne
M. Enginün
Gümüşane
H. Tokdemir
İstanbul
M. Benker
Kars
A. Çetin
Konya
M. Obuz
Konya
T. Kozbek
Manisa
Ş. Ergin
Siird
Ş. Türkdogan
Tokad
H. Ökeren

Bingöl
M. N. Okcuoglu
Çorum
H. Ortakçioğlu
Erzinean
S. Sağiroğlu
İstanbul
F. H. Demirelli
İzmir
H. Özyörük
Konya
H. Aydinler
Konya
R. Alabay
Kütahya
S. S. Nasıhoğlu
Mardin
M. Kâmil Boran
Sivas
N. Ertürk
Tokad
Zihni Betil

Yozgad
N. Ü. Alcinli

Muhalefet Şerhi :

Sanık milletvekillerinin fiili âmmenin huzur ve intizamına muhal olduğu gibi teşrii vazifesiyle ilgili bulunmamasına ve bu yoldaki takibatında teşrii vazifeye engel olamayacağına ve bilâkis içtimai bir faydada mülâhaza eylediğime nazaran ekseriyet kararına

Muhalifim
Diyarbakır
F. Alpiskender

Bolu Milletvekili Kâmil Kozak'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/255)

T. C.

Başbakanlık

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No. 6/2 - 4829

G. No. 6 - 3934

11 . 12 . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Düzce işme suyu ikinci kısım inşaatında çalıştırdığı işçi ve hizmetlilere ödenen ücretleri gösterir aylık bordroları, İşçi Sigortaları Kurumunca yapılan tebligata rağmen süresi içinde vermediği haber alınan Bolu Milletvekili Kâmil Kozak hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alınan 24 . 11 . 1951 tarih ve 105/308 sayılı tezkere örneği ile eklerinin bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

Adalet Bakanlığının 24 . XI . 1951 tarih ve 105/308 sayılı tezkeresi örneğidir

Yüksek Başbakanlığa

Bolu C. Savcılığından alınan 23 . X . 1951 gün ve 1193 sayılı yazıda;

Düzce işme suyu ikinci kısım inşaatında çalıştırdığı işçi ve hizmetlilere ödenen ücretleri gösterir aylık bordroları, İşçi Sigortaları Kurumunca yapılan tebligata rağmen süresi içinde vermediği haber alınan Bolu Milletvekili Kâmil Kozak hakkında kovuşturma yapılabilmesi için Anayasa hükümlerine göre gereğinin yapılması istenmektedir.

Anayasanın 17 nci maddesi hükmüne göre gereği ifa buyurulmak üzere bu husustaki kâğıtların bağlı olarak gönderildiği saygı ile arz olunur.

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon

Esas No. 3/255

Karar No. 5

19 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

Düzce işme suyu ikinci kısım inşaatında çalıştırdığı işçi ve hizmetlilere ödenen ücretleri de vermediğinden dolayı suçlu sanılan Bolu Milletvekili Kâmil Kozak'ın milletvekilliği dokunul-

mazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/3934 sayı ve 11 . XII . 1951 tarihli yazısı ile ilişkisi dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için, İçtüzüğün 178 nei maddesi gereğince ad çekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmişti.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve konuya ait dosya Karma Komisyonumuzca da incelenip görüşüldükten sonra, adı geçen Kâmil Kozak'a isnat olunan suçun Anayasanın 12 ve 27 nei maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İçtüzüğün 180 nei maddesi gereğince dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Bu rapor sözcüsü
Manisa Manisa

Komisyonun kararına M. Kurbanoglu
muhalifim. Muhalefet
şerhi eklidir

R. Ş. Ince

Kâtip

Diyarbakır

Komisyon kararına muhalifim. Ankara
Muhalefet şerhi eklidir. C. Soydan

F. Alpiskender

Ankara	Ankara	Ankara
O. Ş. Çiçekdağ	O. T. İttekin	R. Eren
Balıkesir	Balıkesir	Bingöl
M. Erkuyumcu	V. Asena	M. N. Okcuoğlu
Çoruh	Çorum	Edirne
M. Güney	H. Ortakçioğlu	M. Enginün
Erzincan	Gümüşane	İstanbul
S. Sağiroğlu	H. Tokdemir	F. H. Demirelli
İstanbul	İzmir	Kars
M. Benker	H. Özyörük	A. Çetin
Konya	Konya	Konya
H. Aydın	M. Obuz	R. Alabay
Konya	Kütahya	Manisa
T. Kozbek	S. S. Nasuhoglu	Ş. Ergin
Mardin	Siiird	Sivas
M. K. Boran	Ş. Türkdogan	N. Ertürk
Tokad		Tokad
H. Ökeren		Zihni Betil
Trabzon		Yozgad
F. A. Barutçu		N. Ü. Alcala

Muhalefet şerhi:

Masuniyet; Anayasanın 17 nei maddesi mucibince yargılanma, sorgulanma veya tevkif gibi milletvekilinin teşrii vazifesini ifaya engel olacak muamelelerden korumaya mâtuftur. Bu itibarla, usul bakımından duruşma mecburiyeti olmaksızın yapılabilecek olan kovuşturma da bu masuniyetin kullanılmasına hukuk prensipleri müsait değildir. Binaenaleyh, masuniyetin kaldırılması mütalâasında yım.

Manisa

R. Ş. Ince

Muhalefet şerhi:

Anayasanın 17 nei maddesi (Bir milletvekilinin gerek seçimden önce ve gerek sonra üstüne atılan suçtan dolayı Kamutayın kararı olmadıkça sorgulanamaz, tutulamaz ve yargılanamaz) demektir. Bu suretle masuniyet yargılanma sorgulanma veya tevkif gibi milletvekilinin teşrii vazifesini ifaya engel olacak muamelelerden dolayı onu, koruyan bir âmil olarak belirlemektedir. Bu itibarla usul bakımından duruşma mecburiyeti olmaksızın yapılabilecek olan kovuşturmada bu masuniyetin işiyemeyeceği düşüncesindeyim.

Esasa gelince:

Anayasanın 12 nei maddesi milletvekilliğine engel olan halleri zikretmekte ve 27 nei maddesi ise mebusluk sıfatının kalkması hallerini ifade etmektedir. Teşrii masuniyete mütaallik hüküm, yalnız 17 nei maddede toplanmış olup bu da mutlak bir mâna taşımaktadır. Bu maddenin mutlak ifadesi kimlerin teşrii masuniyetlerinin kaldırılacağına dair Meclis takdir hakkı tanımaktadır. Meclis işlenen suçun mebusun teşrii vazifesini ifa etmesine engel olup olamayacağını ve aynı zamanda işlenen suçun mahiyetine suç işliyenin teşrii hayatı kalıp kalamıyacağı düşünce ve kıstaslarıyla takdir hakkını kullanır. Bu itibarla İçtüzüğün 180 nei maddesi Anayasanın 17 nei maddesi ile tearuz halinde bulunduğundan kanunun Tüzüğe tercihi lâzimesine uyarak ekseriyet kararına muhalifim.

Diyarbakır

F. Alpiskender

Zonguldak Milletvekili Rifat Sivişoğlu'nun milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/271)

T. C.

Başbakanlık

25 . XII . 1951

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No : 6/2 - 5073

G. No : 6/4070

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Devrek'te eezacı Hulûsi Duyar'ı dövdükleri şikâyet olunan Nazif Tuğcu ve Zonguldak Milletvekili Rifat Sivişoğlu haklarında yapılan hazırlık tahkikatı neticesinde sanıkların üzerlerine atılan suçlu işlediklerine dair kanuni sebepler elde edilmiş ve bunlardan Nazif Tuğcu hakkında Devrek Asliye Ceza Mahkemesine âmme dâvası açılmış olduğundan bahisle diğer sanık Milletvekili Rifat Sivişoğlu hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alınan 14 . XII. 1951 tarih ve 113/334 sayılı tezkere örneği ile eklerinin bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

Adalet Bakanlığının 14 . XII . 1951 tarih ve 113/334 sayılı tezkeresi örneğidir.

Yüksek Başbakanlığa

Zonguldak C. Saveciliğinden alınan 19 . XI . 1951 tarihli yazıda;

Devrek'te eezacı Hulûsi Duyar'ı dövdükleri şikâyet olunan Nafiz Tuğcu ve Zonguldak Milletvekili Rifat Sivişoğlu hakkında yapılan hazırlık tahkikatı neticesinde sanıkların, üzerlerine atılan suçlu işlediklerine dair kanuni sebepler elde edilmiş olduğundan bunlardan Nafiz Tuğcu hakkında 31 . X . 1951 tarihinde Türk Ceza Kanununun 456/1 nci maddesine tevfiikan Devrek Asliye Ceza Mahkemesinde âmme dâvasının açıldığı bildirilmiş ve diğer sanık Rifat Sivişoğlu hakkında da takibat icrası için mumaleylehin milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması, mahallî C. Saveciliğinin işarına atfen istenmiştir.

Adı geçen saveciliğinden gönderilen mezkûr hâdiseye ait hazırlık tahkikatı evrakının tasdikli örnekleri, Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereğinin ifası için bağlı olarak yüksek huzurlarına sunulmuştur.

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet komisyonlarından

Kurulan Karma Komisyon

Esas No. 3/271

Karar No. 6

19 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

Eczacı Hulûsi Duyar'ı dövmekten suçlu sanılan Zonguldak Milletvekili Rifat Sivişoğlu'nun Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/4070 sayı ve 25 . XII . 1951 tarihli yazısıyla ilişkisi dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için, İktisadî'nin 178 nci maddesi gereğince adçekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonu-na tevdi edilmiştir.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve bu konuya ait dosya Karma komisyonumuzca da incelenip görüşüldükten sonra, adı geçen Rifat Sivişoğlu'na isnad olunan suçun Anayasanın 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İktisadî'nin 180 nci maddesi gereğince Dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Manisa
Befik Ş. İnce

Bu rapor Sözcüsü
Manisa
M. Kurbanoğlu

Kâtip
Diyarbakır
Komisyon kararına muhalifim
muhalefet şerhi eklidir.
F. Alpiskender

Ankara
O. T. İltekin

Ankara
C. Soydan
Ankara
O. Ş. Çiçekdağ

Ankara
R. Eren

Balıkesir
M. Erkuşumcu

Balıkesir
V. Asena

Bingöl
M. N. Okcuoğlu

Çorum
M. Güney
Edirne
M. Engin'in
Gümüşane
H. Tokdemir
İstanbul
M. Benker
Kars
A. Çetin
Konya
M. Obuz
Konya
T. Kozbek
Manisa
Ş. Ergin
Siird
Ş. Türkoğlu
Tokad
H. Ökeren
Trabzon
F. A. Barutçu

Çorum
H. Ortakçıoğlu
Erzincan
S. Sağiroğlu
İstanbul
F. H. Demirelli
İzmir
H. Özyörük
Konya
H. Aydın
Konya
R. Alabay
Kütahya
S. S. Nasuhoglu
Mardin
M. Kâmil Boran
Sivas
N. Ertürk
Tokad
Zihni Betül
Yozgad
N. Ü. Alcala

Muhalefet şerhi :

Teşrii masuniyet ferde bir imtiyaz değil, vazifeyi koruyan bir tedbir olması hasebiyle sanık milletvekilinin hareketi teşrii masuniyetin suiistimalini mucip olacağı cihetle kendisinin böyle ağır bir töhmet altında kalması ve âmme viedanının tatmini bakımından teşrii masuniyetin kaldırılmasında fayda ummaktayım. Bu sebeple ekseriyet kararına muhalifim.

Diyarbakır
F. Alpiskender

Kırklareli Milletvekili Mahmut Erbil'in milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu
(3/223)

T. C.

Başbakanlık

18 Ağustos 1951

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No : 6/2 - 3327

G. No : 6/2754

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İş yerinde çalıştırdığı işçi ve hizmetçilere tediye ettiği istihkaklarına ait bordroları, yapılan tebligata rağmen göndermemek suretiyle İş Kazalariyle Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortası hakkındaki Kanuna aykırı hareket ettiği ihbar olunan Kırklareli Milletvekili Mahmut Erbil hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alınan 14. VIII. 1951 tarih ve 63/179 sayılı tezkere örneği ile eklerinin bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

T. C.

Adalet Bakanlığı

14. VIII. 1951

C. İş. U. Müdürlüğü

Özü : Kırklareli Milletvekili Mahmut Erbil H.

Sayı : 63/179

Yüksek Başkanlığa

Kırklareli C. Savcılığından alınan 30. VII. 1951 gün ve 696 sayılı yazıda;

İş yerinde çalıştırdığı işçi ve hizmetçilere tediye ettiği istihkaklarına ait bordroları, yapılan tebligata rağmen göndermemek suretiyle İş Kazalariyle Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortası hakkındaki Kanuna aykırı hareket ettiği ihbar olunan Kırklareli Milletvekili Mahmut Erbil hakkında takibat ierası için milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması istenilmiştir.

Bu hususa dair adı geçen savcılıktan gönderilen kâğıtlar Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken işlemin ifasına müsaade buyurulması arzıyla bağlı olarak yüksek huzurlarına sunulmuştur.

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon

19. I. 1952

Esas No. 3/223

Karar No. 4

Yüksek Başkanlığa

İş yerinde çalıştırdığı işçi ve hizmetlilere tediye ettiği istihkaklarına ait bordroları, yapılan tebligata rağmen göndermemek suretiyle İş Kazalariyle Meslek Hastalıkları ve Analık Si-

gortası Kanununa aykırı hareketten dolayı suçlu sanılan Kırklareli Milletvekili Mahmut Erbil'in milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/2754 sa-

yı ve 18 Ağustos 1951 tarihli yazısı ile ilişki dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için, İktüzüğün 178 nci maddesi gereğince adçekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmişti.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve konuya ait dosya Karma Komisyonumuza da incelenip görüşüldükten sonra, adı geçen Kırklareli Milletvekili Mahmut Erbil'e isnat olunan suçun Anayasasının 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İktüzüğün 180 nci maddesi gereğince dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Bu rapor sözcüsü
Manisa	Manisa
Komisyonun kararına muhalifim. Muhalefet şerhi eklidir	M. Kurbanoglu
R. Ş. Ince	

Kâtip	Ankara
Diyarbakır	C. Soydan
Komisyon kararına muhalifim. Muhalefet şerhi eklidir.	

F. Alpiskender		
Ankara	Ankara	Ankara
O. Ş. Çiçekdağ	O. T. İltekin	R. Eren
Balıkesir	Balıkesir	Bingöl
M. Erkuymcu	V. Asena	M. N. Okcuoglu
Çoruh	Çorum	Edirne
M. Güney	H. Ortakçoglu	M. Enginin
Erzincan	Gümüşane	İstanbul
S. Sağiroğlu	H. Tokdemir	F. H. Demirelli
İstanbul	İzmir	Kars
M. Benker	H. Özyörük	A. Çetin
Konya	Konya	Konya
H. Aydın	M. Obuz	R. Alabay
Konya	Kütahya	Manisa
T. Kozbek	S. S. Nasuhoglu	Ş. Ergin
Mardin	Siird	Sivas
M. K. Boran	Ş. Türkdogan	N. Ertürk
Tokad		Tokad
H. Ökeren		Zihni Betil
Trabzon		Yozgad
F. A. Barutçu		N. Ü. Alcala

Muhalefet şehri :

Masuniyet : Anayasasının 17 nci maddesi mucibince yargılanma, sorgulanma veya tevkif gibi milletvekilinin teşrii vazifesini ifaya engel olacak muamelelerden korumaya mâtuttur. Bu itibarla, usul bakımından duruşma mecburiyeti olmaksızın yapılabilecek olan kovuşturmada bu masuniyetin kullanılmasına hukuk prensipleri müsait değildir. Binaenaleyh, masuniyetin kaldırılması mütalâasındayım.

Manisa
R. Ş. Ince

Muhalefet şerhi :

Anayasasının 17 nci maddesi (bir milletvekilinin gerek seçimden önce ve gerek sonra üstüne atılan suçtan dolayı Kamutayın kararı olmadıkça sorgulanamaz, tutulamaz ve yargılanamaz.) demektedir. Bu suretle masuniyet, yargılanma, sorgulanma veya tevkif gibi milletvekilinin teşrii vazifesini ifaya engel olacak muamelelerden dolayı onu, koruyan bir âmil olarak belirlemektedir. Bu itibarla usul bakımından duruşma mecburiyeti olmaksızın yapılabilecek olan kovuşturmada bu masuniyetin işliyemeyeceği düşüncesindeyim.

Esasa gelince :

Anayasasının 12 nci maddesi milletvekilliğine engel olan halleri zikretmekte ve 27 nci maddesi ise mebusluk sıfatının kalkması hallerini ifade etmektedir. Teşrii masuniyete mütalâlik hüküm, yalnız 17 nci maddede toplanmış olup bu da mutlak bir mâna taşımaktadır. Bu maddenin mutlak ifadesi kimlerin teşrii masuniyetlerinin kaldırılacağına dair Meclise takdir hakkı tanımaktadır. Meclis işlenen suçun mebusun teşrii vazifesini ifa etmesine engel olup olamayacağını ve aynı zamanda işlenen suçun mahiyetine göre suç işliyenin teşrii hayatta kalıp kalamayacağı düşünce ve kıstaslarıyla takdir hakkını kullanır. Bu itibarla İktüzüğün 180 nci maddesi Anayasasının 17 nci madesi ile te'aruz etşkil eylediğinden kanunun Tüzüğe tercihi lâzmesine uyarak ekseriyet kararına muhalifim.

Diyarbakır
F. Alpiskender

Gümüşane Milletvekili Halit Zarbun'un milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/220)

T. C.

Başbakanlık

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No. 6/2 - 3520

G. No. 6/2960

8 Eylül 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İdaresinde bulunan otomobili Osman Önder adındaki çocuğa çarptırarak yaralanmasına sebebiyet vermekten sanık Gümüşane Milletvekili Halit Zarbun hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alınan 29 . VIII . 1951 tarih ve 66/199 sayılı tezkere örneği ile eklerinin bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

Adalet Bakanlığının (Ceza İş. U. Md.) 29 . 8 . 1951 tarih ve 66/199 sayılı tezkeresi örneğidir.

Yüksek Başbakanlığa

Ankara C. Saveliğinden alınan 3 . 7 . 1951 tarihli yazıda :

İdaresinde bulunan otomobili Osman Önder adındaki çocuğa çarptırarak 20 gün işine engel olabilecek ve 30 günde iyileşecek derecede yaralanmasına sebebiyet vermekten sanık Gümüşane Milletvekili Halit Zorbun hakkında kovuşturma yapılmak üzere milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması istenmiştir.

Mezkûr olaya ait adı geçen savelikten gönderilen hazırlık soruşturması kâğıtları, Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde , gereğinin ifası için bağlı olarak yüksek huzurlarına sunulmuştur.

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet komisyonlarından

Kurulan Karma Komisyon

Esas No. 3/220

Karar No. 3

19 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

İdaresinde bulunan otomobili Osman Önder adındaki çocuğa çarptırarak yaralanmasına sebebiyet vermekten dolayı suçlu sanılan Gümüşane Milletvekili Halid ZARBUN'un Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/2960 sayı ve 8 Eylül 1951 tarihli yazısıyla ilişiği dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için, İktüzüğün 178 nci maddesi gereğince ad çekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmiştir.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve bu konuya ait dosya Karma komisyonumuzca da incelenip görüşüldükten sonra, adı geçen Halid ZARBUN'a isnadolu-nan suçun Anayasanın 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İktüzüğün 180 nci maddesi gereğince Dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan

Manisa

Refik Ş. İnce

Bu rapor Sözcüsü

Manisa

M. Kurbanoglu

Kâtip

Diyarbakır

Komisyon kararına muhalifim
muhalafet şerhi eklidir.

F. Alpiskender

Ankara

O. T. İltekin

Ankara

C. Soydan

Ankara

O. Ş. Çiçekdağ

Ankara

R. Eren

Balıkesir

M. Erkuyumcu

Çorum

M. Güney

Edirne

M. Enginün

Gümüşane

H. Tokdemir

İstanbul

M. Benker

Kars

A. Çetin

Konya

M. Obuz

Konya

T. Kozbek

Manisa

Ş. Ergin

Siird

Ş. Türkoğan

Tokad

H. Ökeren

Trabzon

F. A. Barutçu

Balıkesir

V. Asena

Bingöl

M. N. Okcuoğlu

Çorum

H. Ortakcioğlu

Erzincan

S. Sağiroğlu

İstanbul

F. H. Demirelli

İzmir

H. Özyörük

Konya

H. Aydınar

Konya

R. Alabay

Kütahya

S. S. Nasuhoğlu

Mardin

M. Kâmil Boran

Sivas

N. Ertürk

Tokad

Zihni Betil

Yozgad

N. Ü. Alcala

Muhalefet şerhi :

Sanık milletvekilinin suçu teşrii vazifesinin ifasından mütevellit olmadığı gibi bu bakımdan yapılacak takibat da kendisinin teşrii vazifesine engel olamayacağı cihetle masuniyetinin kaldırılmasında içtimai bir fayda olacağı mülahazasıyla ekseriyet kararına muhalifim

Diyarbakır

F. Alpiskender

**Altmış milyon liralık iç istikraz akdi hakkında kanun tasarısı ve
Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/301)**

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2053, 6/4087

25. XII. 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Altmış milyon liralık iç istikraz akdi hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 22. XI. 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
A. Menderes

GEREKÇE

1951 yılı Bütçesine yatırım giderleri için ceman 305 012 272 liralık ödenek konulduğu malûmdur. Bu ödenğin 70 241 770 lirasının âdi bütçenin gelir fazlasıyla, geriye kalan 234 770 502 lirasının da «Alacaklı başlangıç meblâğı», E. R. P. yardımı ve akdedilecek iç istikrazla karşılanması Bütçe Kanununun 3 ncü maddesiyle kabul edilmiştir.

Bu membalardan alacaklı başlangıç meblâğı ile E. R. P. yardımı miktarları göz önüne alınarak 1951 Bütçe Kanununda musarrah istikraz için 60 milyonluk bir salâhiyetin kâfi geleceği anlaşılmıştır.

Tasarımızda; zikri geçen salâhiyet haddi ile birlikte çıkarılacak tahvilâtın muafiyet ve imtiyazları zaman aşımı süreleri ve itfa şekilleri belirtilmiş buna mukabil sermaye piyasasının ihraç anındaki durumuna bağlı olan faiz nispetiyle ihraç fiyatı, itfa müddeti ve her tertipte ihraç edilecek tahvil miktarının tesbiti Hükûmete, bunun dışında kalan diğer şartların belirtilmesi ise aynı icaplar göz önüne alınarak Maliye Bakanlığına bırakılmıştır.

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 1/301

Karar No. 22

10. I. 1952

Yüksek Başkanlığa

Altmış milyon liralık iç istikraz akdi hakkında kanun tasarısı Maliye Bakanlığı temsilcisi huzurunda incelenip görüşüldü.

Hükûmet gerekçesi okunduktan ve temsil-

ci dinlendikten sonra gereği düşünüldü :

1. Hükûmetin yeni sevkettiği tasarının diğer istikraz kanunlarından farkının, istikrazın âzami faizinin tasarıda tesbit edilmediği, bu-

nun da faiz nispetinin ihracın arifesinde malî piyasa şartlarına siyasi ve iktisadi duruma göre tesbit edilebileceği, çıkacak tahvillerin faizi eski kanunlarda olduğu gibi % 7 olmayıp bunun çok dununda olabileceği sebebinden ileri geldiği,

2. Konversiyon ve erken ödemeye on se ne geçmeden tevessül edilmeyeceği,

3. Bu kabil iç istikrazlarda vergi muafiyetinin kaldırılmasının mahzurlu olacağı, esasen bu muafiyet kalkarsa elde edilecek gelire mukabil bir parayı tahvillerin faizine eklemek lâzımgeleceği,

4. Eski kanunlarda Maliye Bakanlığının her tertipte ihraç giderleri için daha az para harcaması kabul edilmiş ise de bu tasarıda 50 000 liralık bir para konduğu, bunun ise tahvillerin ihracında gereken masrafları ancak

karşılıyacağı,

Cihetleri nazara alınarak tasarının aynen kabulüne oybirliğiyle karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna ve rilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Ko. Başkanı

Bu R. Sözcüsü

Rize

Diyarbakır

1. Akçal

M. R. Bucak

Kâaip

Urfa

Hatay

Konya

N. Açıanal

C. S. Siren

Y. N. Yigiter

Samsun

Siird

Sivas

Ş. Uluçay

M. D. Süalp

Ş. Ecevit

Yozgad

Yozgad

İmzada bulunamadı

İmzada bulunamadı

F. Nizamoğlu

H. Tatlıoğlu

Zonguldak

R. Sivisoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/301

Karar No. 27

21. I. 1952

Yüksek Başkanlığa

Altmış milyon liralık iç istikraz akdi hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başbakanlığın 25. XII. 1951 tarihli ve 6/4087 sayılı tezkeresiyle sunulan kanun tasarısı Maliye Komisyonu raporiyle birlikte komisyonumuza havale olunmakla Maliye Bakanlığı adına Hazine Genel Müdürü hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Hükümet gerekçesinde; 1951 yılı Bütçesinde yatırım giderleri karşılığı olarak kabul edilmiş bulunan (305 012 272) lira ödeneğin (70 241 770) lirasının âdi bütçenin gelir fazlasıyla geriye kalan miktarın da «alacaklı başlangıcı meblâğı», E. R. P. yardımı ve aktedilecek iç istikrazlarla karşılanabilmesi imkânı Bütçe Kanununun 3 ncü maddesiyle sağlanmış ve bu membalardan alacaklı başlangıcı meblâğı ile E. R. P. miktarları göz önüne alınarak 60 milyon liralık bir iç istikrazın karşılık olarak kâfi geleceği anlaşılmış olduğu cihetle bunu temin maksadiyle tasarının sevke-

dilmiş olduğu ve tasarıda, çıkarılacak tahvillerin muafiyet ve imtiyazları, zaman aşımı süreleri ve itfa şekilleri belirtilmiş buna mukabil sermaye piyasasının ihraç anındaki durumuna bağlı olan faiz nispeti ile ihraç fiyatı, itfa müddeti ve her tertipte ihraç edilecek tahvil miktarının tesbiti Hükümete, bunun dışında kalan diğer şartların belirtilmesi ise aynı icaplar göz önüne alınarak Maliye Bakanlığına bırakılmış olduğu bildirilmektedir.

5751 sayılı 1951 yılı Bütçe Kanununun üçüncü maddesinde (234 770 502) lira bütçe açığının:

a) Avrupa tediye birliğinin kurulması hakkındaki anlaşmanın 10 ncü maddesi gereğince memleketimize tahsis edilmiş bulunan (25) milyon dolârlık (alacaklı başlangıcı) meblâğından (position initiale) 1 Temmuz 1951 tarihine kadar kullanılacak kısmın Türk lirası karşılığı Merkez Bankasına hazine hesabına nakledilmek suretiyle;

b) Avrupa kalkınma programı (E. R. P.)

gereğince memleketimize mahsus vasıtasız yardımlardan elde edilecek malların satış ve tahsisinden hısl olarak Türk liralariyle;

c) Akdolunacak iç istikraz hâsılı ile;

Kapatılacağı tasrih edilmiş bulunuyor.

Yukarda (a, b) işaretli kaynaklardan temin olunan meblâğlara ilâveten yıl sonuna kadar 1951 yılı bütçesinde tasarrufu mümkün ödenekler de göz önünde bulundurulmak suretiyle yapılacak iç istikrazın Hükümetçe (60 000 000) lira olarak tesbit ve teklif edilmiş bulunması komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Bundan evvel kabul olunan iç istikraz kanunları, faiz haddi ile itfa müddeti hükümlerini de ihtiva ettiği halde, tasarıda bu hususların Bakanlar Kurulunca tesbit olunması ve yine bundan evvelki kanunlara göre ihraç fiyatları Maliye Bakanlığınca tesbit edilmekte olmasına mukabil bu cihetin de yine Bakanlar Kurulunca tesbit edilmesi, teklif olunmaktadır.

İtfa müddeti ile fii faiz ve fii ihracım, ihraç anındaki para piyasasına hâkim olan muhtelif iktisadi şartlar göz önünde bulundurularak Hükümetçe ve diğer şartların Maliye Bakanlığı tarafından tesbit olunmasını uygun gören komisyonumuz maddelerin müzakeresine geçmiş ve tasarının birinci maddesini Hükümetin teklifi veçhile aynen ve ikinci maddeyi ibare değişikliği ile 3, 4 ve 5 nei maddeleri Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul etmiştir.

6 nei maddede, çıkarılacak tahvillerin temin

nat olarak itibari kıymetleri üzerinden kabul edileceği tasrih edilmiş olmasına ilâveten, (itibari kıymet üzerinden) tâbirinden sonra (başabaş) kelimesinin maddede yer almasının bir hasiv olduğundan maddeden (başabaş) kelimesi çıkarılmak suretiyle madde kabul edilmiştir.

7, 8, 9, 10 ve 11 nei maddeleri Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilen tasarı, Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan İstanbul E. Adakan Kâtip Sivas H. İmre Bilecik Y. Üresin Eskişehir A. Potuoğlu Gümüşane K. Yörükoğlu İzmir B. Bilgin	Başkan V. Burdur F. Çelikbaş Afyon-K. A. Veziroğlu Bursa K. Yılmaz Giresun H. Erkmən İstanbul A. H. Başar İzmir T. Gürerk	Sözcü Çanakkale E. Kalafat Bolu M. Güçbilmez Diyarbakır M. Elkinçi Giresun M. Şener İstanbul H. Hüsmen Kırşehir Muhallifim O. Bölükbaşı Mardin R. Erten Trabzon S. F. Kalaycıoğlu C. R. Eyüboğlu
Konya R. Birand Ordu R. Aksoy	Konya M. A. Ülgen Trabzon Muhallifim	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

60 milyon liralık İç İstikraz Akdi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hâsılı 1951 yılı Bütçe açığının karşılanmasında kullanılmak üzere 60 milyon liraya kadar uzun vâdeli iç istikraz akdi-ne Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanun gereğince yapılacak istikraz için mütaaddit tertiplerde hâmiline yazılı tahvil ihraç olunabilir.

Her tertibin itibari resülmal yekûnu, yıllık faiz nispeti veya faizle birlikte ikramiye tutarı, ihraç fiyatı ve itfa müddeti Hükümet; diğer şartları Maliye Bakanlığı tarafından tesbit olunur.

MADDE 3. — Tahvillerin itfası, borsada başabaştan aşağı fiyatlar ile satıldıkları müddetçe buradan satınalma yoluyla, başabaşı bulmuş veya aşmış bulundukları takdirde kur'a çekmek suretiyle yapılır.

İkramiyeli tahvillerin itfası kur'a yoluyla icra edilir.

MADDE 4. — Her tertibe ait tahviller ihraç tarihlerinden itibaren 10 yıl geçmedikçe erken ödemeye veya konversiyona tâbi tutulamaz. Bu tarihten sonra keyfiyet, Hükümetçe üç ay önce ilân edilmek suretiyle her hangi bir faiz vâdesinde tedavülde kalmış olan tahvillerin tamamı veya bir kısmı için başabaş erken ödeme ve yahut konversiyon yapılabilir.

MADDE 5. — Tahvillerin faiz, bedel ve ikramiyeleri geçici ve kesin tahviller ve bunların kuponlarıyla ödemelerine ait evrak ve senetler, ilân ve istikraza ilişkin diğer işlemler istikrazın tamamen itfasına kadar her türlü vergi ve resimden muaftır.

MADDE 6. — Bu kanun gereğince çıkarılacak olan tahviller genel ve katma bütçe ile idare olunan daire ve kurumlarca, il özel idareleri ve belediyelere yapılacak artırma, eksiltme ve sözleşmelerde teminat olarak itibari kıymetleri üzerinden başabaş kabul olunur.

Teminatın irat kaydına karar verildiği takdirde karar tarihinden önce bu tahvillere isabet eden ikramiyeler ve vâdesi gelmiş faiz kuponlarının bedelleri tahvil sahiplerine ve ancak ikramiye meyanında tahvilin itfa bedeli varsa

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

60 milyon liralık İç İstikraz akdi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun gereğince yapılacak istikraz için mütaaddit tertiplerde hâmiline yazılı tahvil ihraç olunabilir.

Her tertibin itibari resülmal yekûnu, yıllık faiz nispeti veya faizle birlikte ikramiye tutarı, ihraç fiyatı ve itfa müddeti Bakanlar Kurulu; diğer şartları Maliye Bakanlığı tarafından tesbit olunur.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun gereğince çıkarılacak olan tahviller genel ve katma bütçe ile idare olunan daire ve kurumlarca, il özel idareleri ve belediyelere yapılacak artırma, eksiltme ve sözleşmelerde teminat olarak itibari kıymetleri üzerinden kabul olunur.

Teminatın irat kaydına karar verildiği takdirde karar tarihinden önce bu tahvillere isabet eden ikramiyeler ve vâdesi gelmiş faiz kuponlarının bedelleri tahvil sahiplerine ve ancak ikramiye meyanında tahvilin itfa bedeli varsa

yalnız o miktar tahvili teminat olarak alan daire ve kurumlara ait olur. Bu tahviller Hazinece satılmış ve satılacak olan Millî Emlâk bedellerinin ödenmesinde dahi başabaş kabul olunur.

MADDE 7. — Bu istikraza ait faiz kuponlarının bedelleri ve ikramiyeler, tediyesi iktiza ettiği tarihten itibaren 5 yıl ve tahvil bedelleri tediyesi lâzımgeldiği tarihten itibaren 10 yıl sonra Hazine lehine zaman aşımına uğrar.

MADDE 8. — Bu kanun gereğince yapılacak istikrazın her tertibinde ihraç giderleri Devlet Borçları Bütçesinde açılacak ayrı bir bölüme ödenek kaydı suretiyle ödenir .

Maliye Bakanlığı her tertipte, ihraç giderleri için 50 000 liraya kadar geçici harcamaya yetkilidir.

MADDE 9. — Bu kanunun akdine izin verdiği istikrazın her tertibine ait yıllık faiz, ikramiye, itfa ve diğer giderleri karşılayabilecek ödenek her yıl Devlet Borçları Bütçesinde açılacak ayrı bir bölüme konulur.

MADDE 10. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.

Başbakan
A. Menderes

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı ve
Dışişleri B. V.
S. Ağaoğlu

Devlet Bakanı ve
İçişleri B. V.

Adalet Bakanı
R. Nasuhioğlu
İçişleri Bakanı

Millî Savunma Bakanı
H. Köymen
Dışişleri Bakanı

Maliye Bakanı
H. Polatkan

Millî Eğitim Bakanı
T. İleri

Bayındırlık Bakanı
K. Zeytinoğlu

Eko. ve Ticaret Bakanı
M. Ete

Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. E. H. Üstündağ

G. ve Tekel Bakanı

Tarım Bakanı
N. Ökmen

Ulaştırma Bakanı
S. Kurtbek

Çalışma Bakanı ve
Gü. ve T. B. V.
N. Özsan

İşletmeler Bakanı
H. Gedik

yalnız o miktar tahvil teminat olarak alan daire ve kurumlara ait olur. Bu tahviller Hazinece satılmış ve satılacak olan Millî emlâk bedellerinin ödenmesinde dahi başabaş kabul olunur.

MADDE 7. — Hükümetin yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin sekizinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Hükümetin dokuzuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin onuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Hükümetin on birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

**Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın'ın milletvekilliği dokunul-
malığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa
ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu
(3/176)**

T. C.

Başbakanlık

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No. 6/2-1739

G. No. 6/1529

9 . V . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Ulus Gazetesinin 25 . II . 1951 tarihli nüshasında çıkan ve Hükümetin mânevi şahsiyetini tah-
kiri tazammun eden (Türk Milleti daha iyisine lâyıktır) başlıklı başmakaleden dolayı mezkûr ga-
zetenin yazı işlerini fiilen idare eden Ömer Cemal Sağlam hakkında âmmе dâvası açıldığından ya-
zı sahibi Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın hakkında da kovuşturma yapılabilmek için Ana-
yasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alı-
nan 30 . IV . 1951 tarih ve 32/93 sayılı tezkere örneği ile eklerinin bağlı olarak sunulduğunu
saygılarımla arz ederim.

**Başbakan
A. Menderes**

Adalet Bakanlığının Ceza İş. U. Md. 30 - IV . 1951 tarih ve 32/93 sayılı tezkeresi örneğidir.

Yüksek Başbakanlığa

Ankara C. Saveiliğinden alınan 8 . III . 1951 tarihli yazıda;

Ulus Gazetesinin 25 . II . 1951 tarihli nüshasında çıkan ve Hükümetin manevi şahsiyetini tah-
kiri tazammun eden (Türk Milleti daha iyisine lâyıktır) başlıklı başmakaleden dolayı bakanlığı-
mızca verilen iznе binaen mezkûr gazetenin yazı işlerini fiilen idare eden Ömer Cemal Sağlam
hakkında neşir yoluyla Hükümetin manevi şahsiyetini tahkir suçundan dolayı 8 . III . 1951 tarihli
talepname ile Ankara Sorgu Yargıçlığında âmmo dâvasının açıldığı bildirilmiş ve aynı suçtan
dolayı yazı sahibi Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın hakkında da kovuşturma yapılmak üye-
re Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması istenmiştir.

Adı geçen saveiliktan gönderilen 8 . III . 1951 tarihli talepname ile Ulus Gazetesinin mezkûr
25 Şubat 1951 tarihli nüshası, Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken işlemin ya-
pılması için bağlı olarak yüksek huzurlarına sunulur.

**Adalet Bakanı
R. Nasuhioğlu**

Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet Komis-

yonlarından kurulan

Karma Komisyon

Esas No. 3/176

Karar No. 7

22 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

Ulus Gazetesinin 25 . II . 1951 tarihli nüsha-sında çıkan, hükümetin mânevi şahsiyetini tah-kiri tazammun eden (Türk Milleti daha iyisi-ne lâyıktır) başlıklı başmakaleden dolayı mez-kûr gazetenin yazı işlerini fiilen idare eden Ömer Cemal Sağlam hakkında âmme dâvası açıldığından, yazı sahibi olmasından dolayı suçlu sanılan Kars Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kal-dırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/1529 sa-yılı ve 9 Mayıs 1951 tarihli yazısıyla ilişigi dos-ya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için İctüzüğün 178 nci maddesi ge-reğince adçekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmişti.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve konuya ait dosya Karma Komisyonumuza da incelenip görüşül-dükten sonra, adı geçen Hüseyin Cahit Yalçın'a isnat olunan suçun Anayasanın 12 ve 27 nci maddelerine temas eden efalden olarak tavsif edilmişse de incelenen suç mevzuu yazının mil-letvekilliği dokunulmazlığının kaldırılmasına medar olacak bir mahiyet arzettiği kanaati hâ-sıl olmamıştır.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İctüzüğün 180 nci maddesi gere-ğince dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Manisa	Diyarbakır	Manisa
R. Ş. İnce	F. Alpiskender	M. Kurbanoglu
Ankara	Ankara	Ankara
C. Soydan	O. Ş. Çiçekdağ	O. T. İltekin
Ankara	Balıkesir	Balıkesir
R. Eren	M. Erkuyumcu	V. Asena
Bingöl	Çoruh	Çorum
M. N. Okcuoglu	M. Güney	H. Ortakçoglu
Edirne	Erzincan	Gümüşane
M. Enginün	S. Sağiroğlu	H. Tokdemir

İstanbul

F. H. Demirelli

Kars

A. Çetin

Konya

R. Alabay

Manisa

Ş. Ergin

Sivas

N. Ertürk

Trabzon

F. A. Barutçu

İstanbul

M. Benker

Konya

M. Obuz

Kütahya

S. S. Nasuhoglu

Süred

Ş. Türkdogan

Tokad

Zihni Betil

Yozgad

N. Ü. Alcala

Muhalefet şerhi :

Şikâyet mevzuu olan yazının intişar ettiği Ulus Gazetesinin 3 nü sahifesinin 6 ncı sü-tununda aynen (Selefi Avni Başman'da Demokrat Partiden idi, fakat insandı bu ale-te dokunulmasına müsaade etmemişti, fakat böyle bir Bakan demokrat heyet içinde yaşı-yamazdı, yerine Tefvik İleri geldi) sözleri, Demokrat Parti mensuplarından terekkep eden Hükümet erkânının insanlıktan ve insa-ni hislerden mahrum olduğunu açıkça iddia etmektedir. Fiile tevafuk eden 159 neu mad-dede Hükümeti tahkir ve tezyifin cezası müstelzim olduğu belirtilmektedir. Bir hükü-meti vücuda getiren şahsiyetlerin insanlık-tan mahrum olduğunu söylemek açıkça irtikâp edilmiş bir tezyif ve tahkir suçudur. Bilhassa Ceza Hukuku bakımından fevri olan suçlarda kasıt aranmaz. Suçu meydana çıkaran unsurlardan biri bulunan kasıt, söylenen sözde mündemiçtir. Bir kimseye in-san değilsin sende insanlık hisleri yoktur demenin tezyif kastından başka bir mânaya hamline imkân olamayacağı için fiilde suç mahiyeti bulunmadığını bildiren karara mu-halifim.

İzmir

Halil Özyörük

**Maraş Milletvekili Ahmet Bozdağ'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu
(3/177)**

T. C.

Başbakanlık

9 . V . 1951

Yazı işleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No. 6/2-1737

G. No. 6/1527

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Maraş Orman Bölge Şefi Ferruh Onur'u tahkir etmekten sanık Maraş Milletvekili Ahmet Bozdağ hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alınan 30 . IV . 1951 tarih ve 30/91 sayılı tezkere örneği ile eki dosyanın bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

**Başbakan
A. Menderes**

Adalet Bakanlığının (Ceza İş. U. Md.) 30 . IV . 1951 tarih ve 30/91 sayılı tezkeresi örneğidir

Yüksek Başbakanlığa

Maraş C. Savcılığından alınan 31 . III . 1951 tarihli yazıda;

Maraş Orman Bölge Şefi Ferruh Onur'u tahkir etmekten sanık Maraş Milletvekili Ahmet Bozdağ hakkında kovuşturma yapılmak üzere milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması istenmiştir.

Adı geçen savcılıktan gönderilen 23 . X . 1950 tarihli şikâyet dilekçesi ile bu olaya dair hazırlık soruşturması kâğıtları ve 31 . III . 1951 tarihli fezleke bağlı olarak sunulmuştur.

Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken işlemin yapılmasına müsaadelerini saygılarımla rica ederim.

**Adalet Bakanı
R. Nasuhioğlu**

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma

Komisyon

Esas No. 3/177

Karar No. 8

22 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

Maraş Orman Bölge Şefi Ferruh Onur'u tahkir etmekten dolayı suçlu sanılan Maraş Milletvekili Ahmet Bozdağ'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/1527 sayılı 9 Mayıs 1951 tarihli yazısı ile ilişkisi dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için, İçtüzüğün 178 nci maddesi gereğince ad çekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmiştir.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve konuya ait dosya Karma Komisyonumuzca da incelenip görüşüldükten sonra, adı geçen Maraş Milletvekili Ahmet Bozdağ'a isnad olunan suçun Anayasanın 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılanmanın İçtüzüğün 180 nci maddesi gereğince dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz olunmak üzere

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Manisa	Diyarbakır	Manisa
R. Ş. İnce	F. Alpiskender	M. Kurbanoglu
Ankara	Ankara	Ankara
G. Soydan	O. Ş. Çiçekdağ	O. T. İltekin
Ankara	Balıkesir	Balıkesir
R. Eren	M. Erkuyumcu	V. Asena
Bingöl	Çoruh	Çorum
M. N. Okcuoğlu	M. Güney	H. Ortakçioğlu
Edirne	Erzincan	Gümüşane
M. Enginün	S. Sağiroğlu	H. Tokdemir
İstanbul	İstanbul	İzmir
F. H. Demirelli	M. Benker	H. Özyörük
Kars	Konya	Konya
A. Çetin	H. Aydiner	M. Obuz
Konya	Konya	Kütahya
R. Alabay	T. Kozbek	S. S. Nasuhoğlu
Manisa	Mardin	Süird
Ş. Ergin	M. K. Boran	Ş. Türkoğan
Sivas	Tokad	Tokad
N. Ertürk	H. Ökeren	Zihni Betil
Trabzon		Yozgad
F. A. Barutçu		N. Ü. Alçalı

**Tekirdağ Milletvekili Hüseyin Bingül'ün milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tekeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu
(3/178)**

T. C.

Başbakanlık

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No. 6/2 - 1740

G. No. 6/1530

9 . V . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Yaptığı vazifeden dolayı Ezine Özel İdare Memuru Galip Uysal'ı tahkir etmekten sanık Tekirdağ Milletvekili Hüseyin Bingül hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alınan 30 . IV . 1951 tarih ve 33/94 sayılı tezkere örneği ile eklerinin bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
A. Menderes

Adalet Bakanlığının (Ceza İş. U. Md.) 30 . IV . 1951 tarih ve 33/94 sayılı tezkeresi örneğidir.

Yüksek Başbakanlığa

Çanakkale C. Savcılığından alınan 16 . IV . 1951 tarihli yazıda :

Yaptığı vazifeden dolayı Ezine Özel İdare Memuru Galip Uysal'ı tahkir etmekten sanık Tekirdağ Milletvekili Hüseyin Bingül hakkında takibat ierası için Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması istenilmiştir.

Bu olaya dair adı geçen savcılıktan gönderilen fezlekeli hazırlık soruşturması kâğıtları, Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereğinin ifası için bağlı olarak yüksek huzurlarına sunulmuştur.

Adalet Bakanı
R. Nasuhioğlu

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet komisyonlarından
kurulan Karma Komisyon

Esas No. 3/178

Karar No. 9

22 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

Yaptığı vazifeden dolayı Ezine Özel İdare Memuru Galip Uysal'ı tahkir ettiğinden dolayı suçlu sanılan Tekirdağ Milletvekili Hüseyin Bingül'ün Milletvekililiği dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/1530 sayı ve 9 Mayıs 1951 tarihli yazısıyla ilişkisi dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için, İktüzüğün 178 nci maddesi gereğince ad çekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmişti.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve konuya ait dosya Karma Komisyonumuzca da incelenip görüşüldükten sonra, adı geçen Tekirdağ Milletvekili Hüseyin Bingül'e isnat olunan suçun Anayasanın 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İktüzüğün 180 nci maddesi gereğince dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz olunmak üzere

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Manisa	Diyarbakır	Manisa
R. Ş. İnce	F. Alpiskender	M. Kurbanoglu
Ankara	Ankara	Ankara
C. Soydan	O. Ş. Çiçekdağ	O. T. İltekin
Ankara	Balıkesir	Balıkesir
R. Eren	M. Erkuyumcu	V. Asena
Bingöl	Çoruh	Çorum
M. N. Okcuoğlu	M. Güney	H. Ortakcioğlu
Edirne	Erzincan	Gümüşane
M. Enginün	S. Sağiroğlu	H. Tokdemir
İstanbul	İstanbul	İzmir
F. H. Demirelli	M. Benker	H. Özyörük
Kars	Konya	Konya
A. Çetin	H. Aydıner	M. Obuz
Konya	Konya	Kütahya
R. Alabay	T. Kozbek	S. S. Nasuhoglu
Manisa	Mardin	Süird
Ş. Ergin	M. K. Boran	Ş. Türkdogan
Sivas	Tokad	Tokad
N. Ertürk	H. Ökeren	Zihni Betil
Trabzon		Yozgad
F. A. Barutcu		N. Ü. Alcala

Trabzon Milletvekili Mustafa Reşit Tarakçıoğlu'nun milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu (3/179)

T. C.

Başbakanlık

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No. 6/2 - 1741

G. No. 6/1531

9 . V . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına.

Kazıkıçı bostanları No. 22 de Umum Gazete Bâyi ve Satıcıları Derneği üyelerinden Hasan Öztürk'ü tokat ve yumrukla dövdüğü kendisi tarafından açılan şahsi dâva ile iddia olunan Trabzon Milletvekili Mustafa Reşit Tarakçıoğlu hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alınan 30 . IV . 1951 tarih ve 34/95 sayılı tezkere örneği ile eki dosyanın bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

Adalet Bakanlığının (Ceza İş. U. Md.) 30 . 4 . 1951 tarih ve 34/95 sayılı tezkeresi örneğidir.

Yüksek Başbakanlığa

Ankara C. Savcılığından alınan 5 . 3 . 1951 tarihli yazıda:

Kazıkıçı bostanları No. 22 de Umum Gazete Bâyi ve Satıcıları Derneği üyelerinden Hasan Öztürk adres ve imzasıyla ve şahsi dâva yoluyla Ankara Sulh Ceza Mahkemesine verilen 27.2.1951 tarihli dilekçede; öteden beri abonesi olan Trabzon Milletvekili Mustafa Tarakçıoğlu'na gazetesini vermek üzere 26.2.1951 tarihinde ticaretgâhına gittiğinde gazetenin geç getirildiğini ileri sürerek kendisini tokatla ve yumrukla dövdüğünden bahisle hakkında takibat yapılmasını istemesi üzerine mahkemece, aleyhine suç isnat olunan şahsın milletvekili bulunmasına binaen soruşturmanın muvakkaten tatiline ve sanık hakkında Büyük Millet Meclisine müracaat edilmek üzere dosyanın C. Savcılığına tevdiğine 1 . 3 . 1951 tarihinde karar verildiği bildirilmiş ve sanığın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması için gerekli işlemin yapılması istenmiştir.

Adı geçen savcılıktan gönderilen mezkûr olaya ait dâva dosyası, Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereğinin yapılması için bağlı olarak yüksek huzurlarına sunulmuştur.

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet

Komisyonlarından kurulan

Karma Komisyon

Karar No. 3/179

Karar No. 10

22 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

Kazikiği bostanları No. 22 de Umum Gazete Bâyii ve Satıcıları Derneği üyelerinden Hasan Öztürk'ü tokat ve yumrukla dövdüğünden dolayı suçlu sanılan Trabzon Milletvekili Mustafa Reşit Tarakçıoğlu'nun Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlığın 6/1531 sayı ve 9 Mayıs 1951 tarihli yazısıyla ilişkisi dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonucuna göre raporunun yazılması için, İçtüzüğü'nün 178 nci maddesi gereğince ad çekme suretiyle ayrılan Hazırlama komisyonuna tevdi edilmişti.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve konuya ait dosya Karma Komisyonumuzca da incelenip görüşüldükten sonra, adı geçen Trabzon Milletvekili Mustafa Reşit Tarakçıoğlu'na isnadolunan suçun Anayasanın 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İçtüzüğü'nün 180 nci maddesi gereğince dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz olunmak üzere

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Manisa	Diyarbakır	Manisa
R. Ş. İnce	F. Alpiskender	M. Kurbanoglu
Ankara	Ankara	Ankara
C. Soydan	O. Ş. Çiçekdağ	O. T. İltekin
Ankara	Balıkesir	Balıkesir
R. Eren	M. Erkuşumcu	V. Asena
Bingöl	Çoruh	Çorum
M. N. Okcuoğlu	M. Güney	H. Ortakcioğlu
Edirne	Erzincan	Gümüşane
M. Enginün	S. Sağiroğlu	H. Tokdemir
İstanbul	İstanbul	İzmir
F. H. Demirelli	M. Benker	H. Özyörük
Kars	Konya	Konya
A. Çetin	H. Aydınlar	M. Obuz
Konya	Konya	Kütahya
R. Alabay	T. Kozbek	S. S. Nasuhoğlu
Manisa	Mardin	Süird
Ş. Ergin	M. K. Boran	Ş. Türkoğlu
Sivas	Tokad	Tokad
N. Ertürk	H. Ökeren	Zihni Betil
Trabzon		Yozgad
F. A. Barutçu		N. Ü. Alcin

**Bursa Milletvekili Agâh Erozan'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu
(3/191)**

T. C.

Başbakanlık

15. VI. 1951

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No : 6/2 - 2259

G. No : 6 - 1984

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Fatih Belediyesine ait eski evrakı satmaktan sanık mutemet Süreyya Cankat'ın bu suç 5677 sayılı Kanunun şümülüne girdiğinden İstanbul İl İdare Kurulunca hakkında takipsizlik kararı verilmişse de suçtan malûmattar bulunan eski kaymakam Agâh Erozan'ın halen Bursa Milletvekili bulunmasına binaen hakkında bir karar ittihazına imkân görülmediğinden bahsile bu hususta Anayasanın 17 ne maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere İçişleri Bakanlığından alınan 7. VI. 1951 tarih ve 82 - 175/440 sayılı tezkere örneği ile eki dosyanın bağı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

**Başbakan
A. Menderes**

İçişleri Bakanlığının 7. VI. 1951 tarih ve 82 - 175/440 sayılı tezekeresi örneğidir.

Özü: Halen Bursa Milletvekili Fatih İlcesi eski kaymakamı Agâh Erozan H.

Başbakanlık Yüksek Makamına

Bağı olarak sunulan tahkikat evrakıyla İstanbul İl İdare Kurulu kararının tetkikından da anlaşılaçağı üzere Fatih Belediyesine ait eski evrakları satmaktan sanık mutemet Süreyya Cankat'ın bu suç 5677 sayılı Kanunun şümülüne girdiğinden hakkında takipsizlik kararı verilmişse de suçtan malûmattar bulunan eski kaymakam Agâh Erozan'ın halen Bursa Milletvekili olması dolayısıyla hakkında karar ittihazına imkân görülememiştir.

Teşrii masuniyetinin kaldırılması için gereğinin ifasına yüksek müsaadelerinizi saygılarımla arz ederim.

**İçişleri Bakanı
H. Özyörük**

Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyon

Esas No. 3/191

Karar No. 11

22 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

Fatih Belediyesine ait eski evrakı satmaktan sanık Mutemet Süreyya Cankat'ın bu suçu 5677 sayılı Kanunun şümulüne girdiğinden İstanbul İl İdare Kurulunca hakkında takipsizlik kararı verilmişse de suçtan malûmattar bulunmasından dolayı suçlu sanılan Bursa Milletvekili Ağâh Erozan'ın milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/1984 sayı ve 15 . VI . 1951 tarihli yazısıyla ilişkisi dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için, İçtüzüğü'nün 178 nci maddesi gereğince ad çekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmişti.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve konuya ait dosya Karma Komisyonumuzca da incelenip görüşüldükten sonra, adı geçen Bursa Milletvekili Ağâh Erozan'a isnat olunan suçun Anayasanın 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İçtüzük'ün 180 nci maddesi gereğince Dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Manisa	Diyarbakır	Manisa
R. Ş. İnce	F. Alpiskender	M. Kurbanoglu
Ankara	Ankara	Ankara
C. Soydan	O. Ş. Çiçekdağ	O. T. İltekin
Ankara	Balıkesir	Balıkesir
R. Eren	M. Erkuyumcu	V. Asena
Bingöl	Çoruh	Çorum
M. N. Okcuoglu	M. Güney	H. Ortakcioğlu
Edirne	Erzincan	Gümüşane
M. Enginün	S. Sağiroğlu	H. Tokdemir
İstanbul	İstanbul	İzmir
F. H. Demirelli	M. Benker	H. Özyörük
Kars	Konya	Konya
A. Çetin	H. Aydın	M. Obuz
Konya	Konya	Kütahya
R. Alabay	T. Kozbek	S. S. Nasuhoglu
Manisa	Mardin	Süird
Ş. Ergin	M. K. Boran	Ş. Türkdoğan
Sivas	Tokad	Tokad
N. Ertürk	H. Ökeren	Zihni Betil
Trabzon		Yozgad
F. A. Barutçu		N. Ü. Alcala

**Giresun Milletvekili Mazhar Şener'in milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu
(3/197)**

T. C.

Başbakanlık

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No. 6/2-2487

G. No. 6/2077

22. VI. 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Umumun gelip geçtiği caddede otomobilini eşhas ve eşyanın emniyetine tehlike verecek tarzda sevk ve idare etmekten sanık Giresun Milletvekili Mazhar Şener hakkında Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereken karar verilmek üzere Adalet Bakanlığından alınan 18. VI. 1951 tarih ve 43/129 sayılı tezkere örneği ile eklerinin bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

T. C.

Adalet Bakanlığı

C. İş. U. Müdürlüğü

Sayı : 43/129

Ankara : 18. VI. 1951

Özü: Giresun Milletvekili Mazhar
Şener hakkında

Yüksek Başbakanlığa

Ankara C. Sayılığından alınan 4. VI. 1951 günlü yazıda;

Umumun gelip geçtiği caddede otomobilini eşhas ve eşyanın emniyetine tehlike verecek tarzda sevk ve idare etmekten sanık Giresun Milletvekili Mazhar Şener hakkında kovuşturma yapılmak üzere Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması istenmiştir.

Bahis mevzuu olan suça ait olup adı geçen Sayılıktan gönderilen hazırlık soruşturması kâğıtları, Anayasanın 17 nci maddesi hükmü dairesinde gereğinin ifası için bağlı olarak yüksek huzurlarına sunulmuştur.

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulan Karma Komisyon raporu

T. B. M. M.

Anayasa ve Adalet Komis-
yonlarından kurulan

Karma Komisyon

Esas No. 3/197

Karar No. 13

22 . I . 1952

Yüksek Başkanlığa

Umumun gelip geçtiği caddede otomobilini eşhas ve eşyanın emniyetine tehlike verecek tarzda sevk ve idare etmekten dolayı suçlu sanılan Giresun Milletvekili Mazhar Şener'in milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Başbakanlığın 6/2077 sayı ve 22.VI.1951 tarihli yazısıyla ilişiği dosya, Karma Komisyonumuza havale edilmekle konunun incelenmesi ve sonuca göre raporunun yazılması için, İktüzüğün 178 nci maddesi gereğince adçekme suretiyle ayrılan Hazırlama Komisyonuna tevdi edilmişti.

Bu komisyon tarafından yapılan inceleme sonunda hazırlanan rapor ve konuya ait dosya Karma Komisyonumuzca da incelenip görüşüldükten sonra, adı geçen Giresun Milletvekili Mazhar Şener'e isnat olunan suçun Anayasasının 12 ve 27 nci maddelerinde yazılı suçların dışında kaldığı anlaşıldı.

Bu itibarla yapılmak istenen kovuşturma ve yargılamanın İktüzüğün 180 nci maddesi gereğince dönem sonuna bırakılmasına karar verildi.

Kamutayın yüce tasvibine arz olunmak üzere

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Manisa	Diyarbakır	Manisa
R. Ş. Ince	F. Alpiskender	M. Kurbanoglu
Ankara	Ankara	Ankara
C. Soydan	O. Ş. Çiçekdağ	O. T. İltekin
Ankara	Balıkesir	Balıkesir
R. Eren	M. Erkuyumcu	V. Asena
Bingöl	Çoruh	Çorum
M. N. Okçuoglu	M. Güney	H. Ortakçoglu
Edirne	Erzincan	Gümüşane
M. Enginün	S. Sağiroğlu	H. Tokdemir
İstanbul	İstanbul	İzmir
F. H. Demirelli	M. Benker	H. Özyörük
Kars	Konya	Konya
A. Çetin	H. Aydınar	M. Obuz
Konya	Konya	Kütahya
R. Alabay	T. Kozbek	S. S. Nasuhoğlu
Manisa	Mardin	Süred
Ş. Ergin	M. K. Boran	Ş. Türkdoğan
Sivas	Tokad	Tokad
N. Ertürk	H. Ökeren	Zihni Betil
Trabzon		Yozgad
F. A. Barutçu		N. Ü. Alıcı